

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

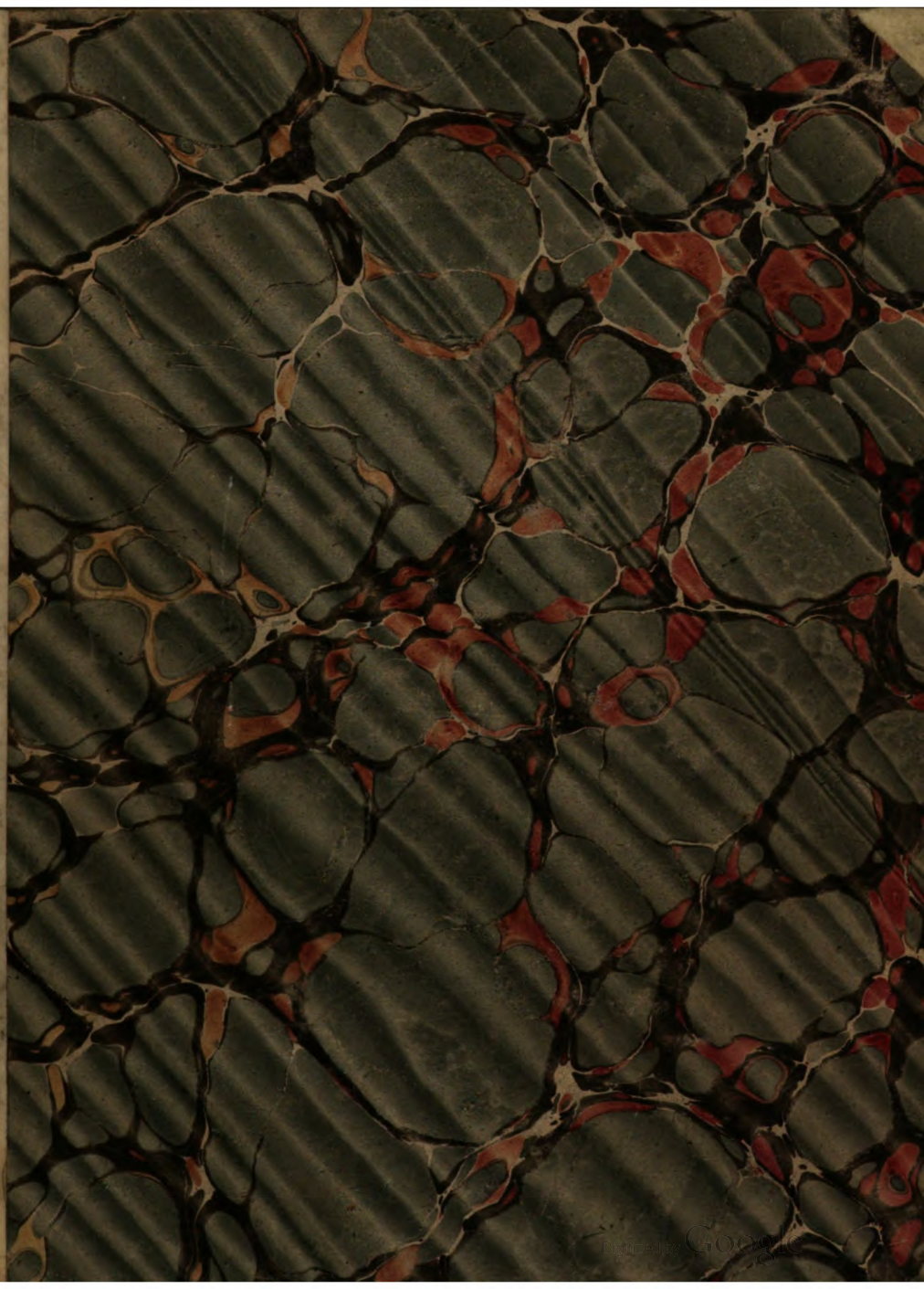
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

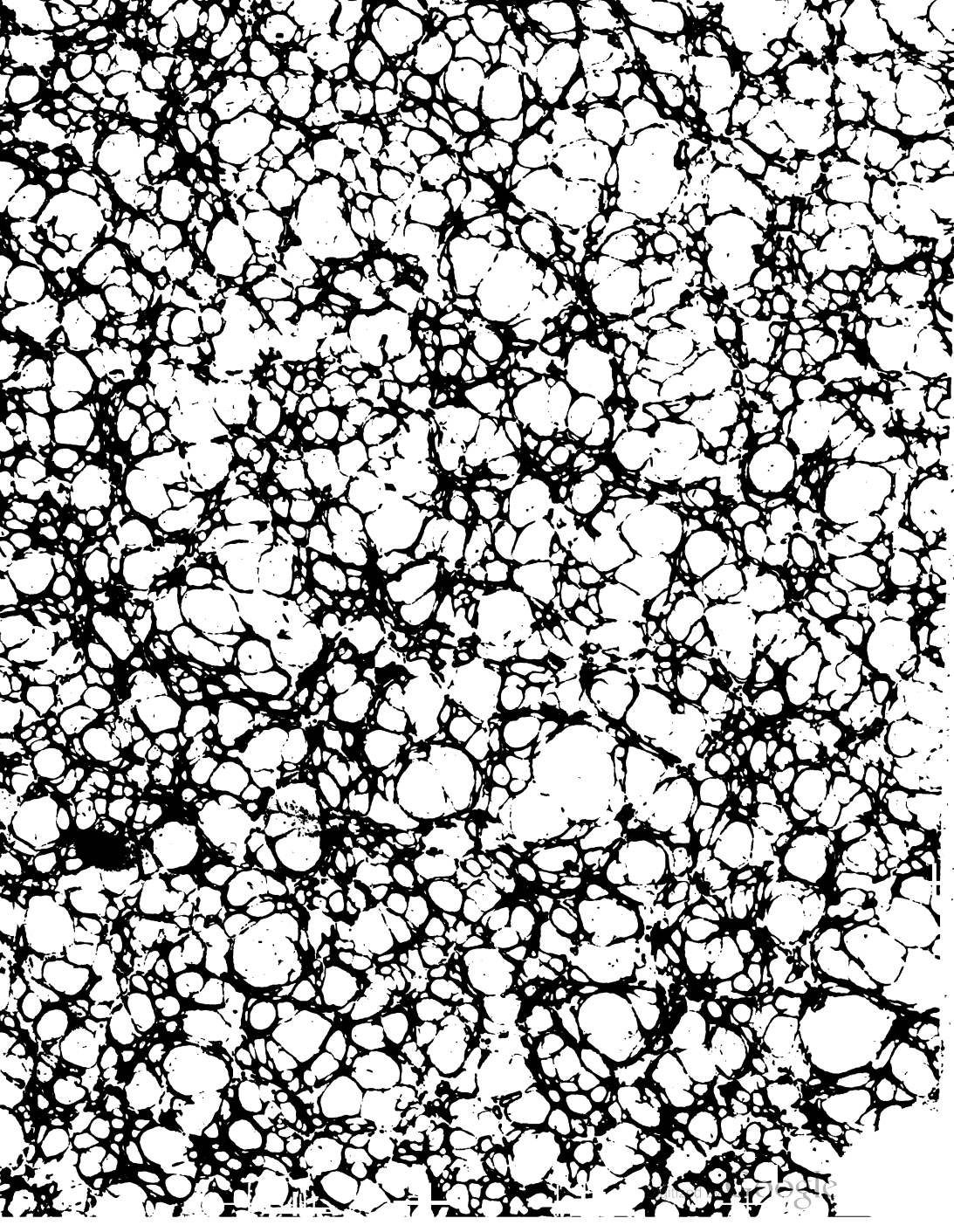
* 69. E. 66. (2.)

MENTEM ALIT ET EXCOLIT

K.K. HOFBIBLIOTHEK
ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK

* 69. E. 66. (2)

TRIPVS AVREVS,

Hoc est,

TRES TRACTATVS

CHYMICI SELECTISSIMI,

Nempe

- I. BASILII VALENTINI, BENEDICTINI ORDINIS monachi, Germani, PRACTICA VNACUM 12. clauibus & appendice, ex Germanico;
- II. THOMÆ NORTONI, ANGLI PHILOSOPHI CREDE MIHI seu ORDINALE, ante annos 140. ab auctore scriptum, nunc ex Anglicano manuscripto in Latinum translatum, phrasi cuiusque authoris vt & sententia retenta;
- III. CREMERI CUIVSDAM ABBATIS WESTMONASTERIENSIS Angli Testamentum, hactenus nondum publicatum, nuncia diuersarum nationum gratiam editi, & figuris cupro affabre incisis ornati opera & studio

MICHAELIS MAIERI Phil. & Med. D. Com. P. &c.

FRANCOFVRTI
Ex Chalcographia Pauli Iacobi, impensis L. v. A. JENNIE.

ANNO M.DC. XVIII.

SECRET

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

100-100000

7
P R A C T I C A
C V M D V O D E C I M
C L A V I B V S E T A P P E N D I C E,
DE MAGNO LAPIDE ANTIQVORVM
Sapientum, scripta & relictā

BASILIO VALENTINO
Germ. Benedictini ordinis monacho.

Tractatus Primus.

FRANCOFVRTI APVD IENNIS.

2
EPIGRAMMA IN BASILII

Practicam scriptum à

M. M.

Non tantas Pactolus opes, non aurifer Hebrus
Voluit arenosis tanta metalla vadis:
Quanta Valentinus libro diffundit in vho,
INDICZ, quæ gazis sunt potiora tuis.
Namq; ex Hesperio fructus tulit arboris horto,
Queis bene Germanos ille beavit agros.
Duxit & ex Colchis aurati velleris agnum,
Quod fuit haud parui grandelaboris opus.
Hæc, vbi succubuit mortali lege, reliquit
Nobis, Basilica quo frueremur ope:
Quod mireris, habes hic, quodq; imiteris, at imo
Ni fundo quæras, forsan inanis eris:
Omnia sunt vnum, variis quæ dissona verbis,
Consona sed rebus, noster hic author habet:
Hæc tibi sufficiant, operis nec plurima quæras
Instrumenta, sat est, hoc tibi si innotuit.

V I R O

V I R O

*Inter Medicos Hippocraticos doctissimo, inter doctissimos
humanissimo, hoc est, vere sincero, probo & politico à
virtute, ab eruditione, à genuina animi Nobilitate,*

**DN. IOANNI HART-
MANNO BEYERO, D.M.**

**Inclytz, IMPERIALIS REIPUBLICÆ Mœno-Fran-
cofurtensis Physico ordinario, excellentissimo, di-
versorum Germaniæ Principum in re medica mini-
stranda & sanitate tuenda Consiliario selectissimo,
experientissimoque, D.D.D.**

M I C H A E L M A I E R V S
*Phil. & Med. Doct. Comes Palatinus, Eques,
Exempt. P.C.C. olim Cas. Maj. Me-
dicus Aulicus.*

DVm litigii, vir excellentissime, quod Do-
gmaticis Medicis est cum Hermeticis
seu Vulcano addictis, subit memoria, ac
forte in animo erat hos ternos Autho-
res Medicinæ Hermeticæ absolutissimos, nempe

A 2

Basilium

Basilium Valentinum, Germanū Benedictini ordinis Monachum, Nortonum & Cremerum, Anglos, ex sua quosque lingua vernacula latinitati donatos in publicum edere, vt tam exteri quam inquilini haberent eorum oracula sibi communia, non solum TRIPODIS AVREI titulo eos indigetare visum est, sed quoq; Delphicæ Phœbados responsum Ionibus, cum in quadam re dubia confuleretur, datum occurrit in hunc modum:

Μὴ πρότερον λήξαι νεῖκος μισόπων καὶ Ἰώνων,
 Πρὶν τρίποδα χρύσειον, ὃν ἠφαιστος βάλε πτόλιν
 Ἐκ πέλιος πέμψῃσι, καὶ ἐς δόμον ἀνδρὸς ἰκύναι,
 Ὃς δὲ δάμνηται ὄνειαρ, αἰεὶ ἐς ὄμβρα, πρότ' ἐόντα.

Hoc est,

*Non prius hæc Meropum, lis & desisset Ionum,
 Quam Tripodem, quem Vulcanus proiecit in aquor
 Autem, ab vrbe viri mittatis in illius ades,
 Qui nouit quæ sunt, venturaque quæque fuerunt.*

Hac enim ratione litem dictam inter Dogmaticos & Hermeticos finire posse existimaui, si hos Authores, tanquam VULCANI TRIPODA, Medico inter vtrosq; spectatissimo muneris vice obferrem & consecrarem: cum vero talem & tantum virum, de quo Homericum illud, Ἰατρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀνιάξιος ἄλλων, merito vsurpari posset, per totā Germaniam quærerem & animo indagarem, en nullum alium huic intentioni magis accommodatum, quam te
 (nihil

(nihil do auribus, fama omnium attestante vnanimi) hic Francofurti ad Moenum in summa Germania, ne dicam Europæ, quasi specula positum, ad quem velut alterum Hippocratem, multorum Principum & Magnatum vota & desideria inclinant, inuenire licuit. Accipe itaque vir omnium vt eruditissime, sic humanissime hunc aureolum Tripodem, siue tractatus ternos à Vulcano Hermetico elaboratos, tanquam donarium debitum sapientissimo & discretissimo, nulli ex vulgaribus appropriatum, & hinc meum in te affectum, magis quam rei oblatae precium æstima: Nullum enim mihi dubium est, quin hoc nomine tam Dogmaticis, quam Hermeticis quibuscunq; pergratum opus futurum sit adeo, vt lite, veluti antiquitus illi Meropes & Iones, deposita, concordia amicitiae fœdera inituri sint; quod si obtinuero laborem qualemcunq; impensum fuisse hisce vertendis in communem omnibus Europæis linguam, hoc est, latialem, non pœnitebit: Quomodoque sit, me tui amantem redamare non subterfuges, qui in omnes ex æquo, præsertim literatos nunquam non es effusus. Vale. Dabam Francofurti ad Moenum; Mense Ianuarii, anno 1618.

TRES SCHOLA, TRES COESAR TITVLVS DE:
 DIT; HÆC MIHI RESTANT.
 POSSE BENE IN CHRISTO VIVERE, POSSE MORI.
 MICHAEL MAIERVS COMES IMPERIALIS CON:
 SISTORII cfc. PHILOSOPH: ET MEDICINARVM
 DOCTOR. P. C. C. NOBIL: EXEMPTVS FOR: OLIM
 MEDICVS CÆS: cfc.

PRÆFATIO FRAT- RIS BASILII VALEN- TINI BENEDICTINI ORDINIS

de magno Lapide antiquorum
Sapientum.

Postquam humani quid passus sum timoris, in-
cepi considerare ex naturæ simplicitate mis-
erias huius mundi & defleui mecum penitus de-
licta à primis nostris parentibus commissa, &
quod pœnitentia locus in terris nullus esset, sed homines in-
dies peiores fierent, quodque pœnitentiam non agentibus
æternæ impenderent pœnæ absque fine imperscrutabiliter
duraturæ; Ideoque acceleravi, quoad potui, malo me sub-
trahere, mundoq; valedicere, & me Deo, ut famulum, ad-
dicare:

Cumque iam aliquamdiu in ordine meo vixissem, & il-
lad temporis spaciū, quod post absolutionem pensi mihi i-
psi ad orandum impositi reliquum foret, nollem frustra ab-
sumi, ne cogitationes meæ per otium novis peccatis causam
præberent, constitui apud me naturam rimari, perque ana-

B

tomiam

TRIPVS AVREVS,

Hoc est,

TRES TRACTATVS

CHYMICI SELECTISSIMI,

Nempe

- I. **BASILII VALENTINI, BENEDICTINI ORDINIS** monachi, Germani, **PRACTICA** vna cum 12. clauibus & appendice, ex Germanico;
- II. **THOMÆ NORTONI, ANGLI PHILOSOPHI** **CREDE MIHI** seu **ORDINALE**, ante annos 140. ab autore scriptum, nunc ex Anglicano manuscripto in Latinum translatum, phrasi cuiusque authoris vt & sententia retenta;
- III. **CREMERI CUIVSDAM ABBATIS WESTMONASTERIENSIS** Angli Testamentum, hactenus nondum publicatum, nuncia diuersarum nationum gratiam editi, & figuris cupro affabre incisus ornati operâ & studio

MICHAELIS MAIERI Phil. & Med. D. Com. P. &c.

FRANCOFVRTI
Ex Chalcographia Pauli Iacobi, impensis L. V. & J. S. N. N. S.
ANNO M. DC. XVIII.

UNITED STATES DEPARTMENT OF AGRICULTURE
BUREAU OF PLANT INDUSTRY

WASHINGTON, D. C.
JAN 10 1900

U. S. DEPARTMENT OF AGRICULTURE
BUREAU OF PLANT INDUSTRY

7.
P R A C T I C A
C V M D V O D E C I M
C L A V I B V S E T A P P E N D I C E ,

DE MAGNO LAPIDE ANTIQVORVM

Sapientum, scripta & relictā

B A S I L I O V A L E N T I N O ,

Germ. Benedictini ordinis monacho.

Traſtatus Primus.

FRANCOFVRTI APVD IENNIS.

2

EPIGRAMMA IN BASILICA
Prædicam scriptum à
M. M.

Non tantas Pactolus opes, non aurifer Hebrus
Voluit arenosis tanta metalla vadis:
Quanta Valentinus libro diffundit in vno,
INDICE, quæ gazis sunt potiora tuis.
Namq; ex Hesperio fructus tulit arboris horto,
Queis bene Germanos ille beavit agros.
Duxit & ex Colchis aurati velleris agnum,
Quod fuit haud parui grande laboris opus.
Hæc, vbi succubuit mortali lege, reliquit
Nobis, Basilica quo frueremur ope:
Quod mireris, habes hic, quodq; imiteris, at imo
Ni fundo quæras, forsan inanis eris:
Omnia sunt vnum, variis quæ dissona verbis,
Consona sed rebus, noster hic author habet:
Hæc tibi sufficiant, operis nec plurima quæras
Instrumenta, sat est, hoc tibi si innotuit.

VIRO

V I R O

*Inter Medicos Hippocraticos doctissimo, inter doctissimos
humanissimo, hoc est, vere sincero, probo & polito à
virtute, ab eruditione, à genuina animi Nobilitate,*

**DN. IOANNI HART-
MANNO BEYERO, D.M.**

**Inclytz, IMPERIALIS REIPUBLICÆ Mœno-Fran-
cofurtensis Physico ordinario, excellentissimo, di-
versorum Germaniæ Principum in re medica mini-
stranda & sanitate tuenda Consiliario selectissimo,
experientissimoque, D.D.D.**

M I C H A E L M A I E R V S
*Phil. & Med. Doct. Comes Palatinus, Eques,
Exempt. P.C.C. olim Cas. Maj. Me-
dicus Aulicus.*

DVm litigii, vir excellentissime, quod Do-
gmaticis Medicis est cum Hermeticis
seu Vulcano addictis, subit memoria, ac
forte in animo erat hos ternos Autho-
res Medicinæ Hermeticæ absolutissimos, nempe
A 2 **Basilium**

Basilium Valentinum, Germanū Benedictini ordinis Monachum, Nortonum & Cremerum, Anglos, ex sua quosque lingua vernacula latinitati donatos in publicum edere, vt tam exteri quam inquilini haberent eorum oracula sibi communia, non solum TRIPODIS AVREI titulo eos indigetare visum est, sed quoq; Delphicæ Phœbados responsum Ionibus, cum in quadam re dubia confuleretur, datum occurrit in hunc modum:

Μὴ πρότερον λήξει νεῖκος μερόπων καὶ Ἰώνων,
 Πρὶν τρίποδα χρύσειον, ὃν ἠφαιστος βάλε πτόλιν
 Ἐκ πόλεως πέμψῃ, καὶ ἰσθμόν αὖτ' ὁδὸς ἰούων,
 Ὃς δαδ' ἀνὰ τὰ ἰσθμὸν αἰεὶ ἰόντων.

Hoc est,

*Non prius hac Meropum, lis & desisset Ionum,
 Quam Tripodem, quem Vulcanus proiecit in aquor
 Autem, ab vrbe viri mittatis in illius ades,
 Qui nouit quæ sunt, venturaque quæque fuerunt.*

Hac enim ratione litem dictam inter Dogmaticos & Hermeticos finiri posse existimaui, si hos Authores, tanquam VULCANI TRIPODA, Medico inter vtrosq; spectatissimo muneris vice obferrem & consecrarem: cum vero talem & tantum virum, de quo Homericum illud, τῆς τοῦ γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀνελέως ἄλλω, merito vsurpari possit, per totā Germaniam quærerem & animo indagarem, en nullum alium huic intentioni magis accommodatum, quam te
 (nihil

(nihil do auribus, fama omnium attestante vnanimi) hic Francofurti ad Mœnum in summa Germania, ne dicam Europæ, quasi specula positum, ad quem velut alterum Hippocratem, multorum Principum & Magnatum vota & desideria inclinant, inuenire licuit. Accipe itaque vir omnium vt eruditissime, sic humanissime hunc aureolum Tripodem, siue tractatus ternos à Vulcano Hermetico elaboratos, tanquam donarium debitum sapientissimo & discretissimo, nulli ex vulgaribus appropriatum, & hinc meum in te affectum, magis quam rei oblatae precium æstima: Nullum enim mihi dubium est, quin hoc nomine tam Dogmaticis, quam Hermeticis quibuscunq; pergratum opus futurum sit adeo, vt lite, veluti antiquitus illi Meropes & Iones, deposita, concordia amicitiae fœdera inituri sint; quod si obtinuero laborem qualemcunq; impensum fuisse hisce vertendis in communem omnibus Europæis linguam, hoc est, latialem, non pœnitebit: Quomocunque sit, me tui amantem redamare non subterfuges, qui in omnes ex æquo, præsertim literatos nunquam non es effusus. Vale. Dabam Francofurti ad Mœnum; Mense Ianuarii, anno 1618.

Basilium Valentinum, Germanū Benedictini ordinis Monachum, Nortonum & Cremerum, Anglos, ex sua quosque lingua vernacula latinitati donatos in publicum edere, vt tam exteri quam inquilini haberent eorum oracula sibi communia, non solum TRIPODIS AVREI titulo eos indigetare visum est, sed quoq; Delphicæ Phœbados responsum Ionibus, cum in quadam re dubia consulere, datum occurrit in hunc modum:

Μη πρότερον λήξει νόκος μερόπων καὶ Ἰόνων,
 Πρὶν τρίποδα χρύσειον, ὃν ἦθαιτος βάλε πῶς ἦ
 Ἐκ πόλιος πέμψῃ, καὶ ἰσθμόν ἀνδρῶν ἰκταῖ,
 Ὅς δ' ἐδάμνηται ὄντα, ταῖς ἐσθμῶν, πρὸς ἰόντα.

Hoc est,

Non prius hæc Meropum, lis & desisset Ionum,

*Quam Tripodem, quem Vulcanus proiecit in aquor
 Autem, ab vrbe viri mittatis in illius ades,*

Qui nouit quæ sunt, venturaque quæque fuerunt.

Hac enim ratione litem dictam inter Dogmaticos & Hermeticos finire posse existimaui, si hos Authores, tanquam VULCANI TRIPODA, Medico inter vtrosq; spectatissimo muneris vice obferrem & consecrarem: cum vero talem & tantum virum, de quo Homericum illud, Ἰσθμὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀνδρῶν ἀλλῶν, merito vsurpari posset, per totā Germaniam quærerem & animo indagarem, en nullum alium huic intentioni magis accommodatum, quam te
 (nihil

(nihil do auribus, fama omnium attestante vnanimi) hic Francofurti ad Mœnum in summa Germania, ne dicam Europæ, quasi specula positum, ad quem velut alterum Hippocratem, multorum Principum & Magnatum vota & desideria inclinant, inuenire licuit. Accipe itaque vir omnium vt eruditissime, sic humanissime hunc aureolum Tripodem, siue tractatus ternos à Vulcano Hermetico elaboratos, tanquam donarium debitum sapientissimo & discretissimo, nulli ex vulgaribus appropriatum, & hinc meum in te affectum, magis quam rei oblatae precium æstima: Nullum enim mihi dubium est, quin hoc nomine tam Dogmaticis, quam Hermeticis quibuscunq; pergratum opus futurum sit adeo, vt lite, veluti antiquitus illi Meropes & Iones, deposita, concordia amicitiae fœdera inituri sint; quod si obtinuero laborem qualemcunq; impensum fuisse hisce vertendis in communem omnibus Europæis linguam, hoc est, latialem, non pœnitebit: Quomodocunque sit, me tui amantem redamare non subterfuges, qui in omnes ex æquo, præsertim literatos nunquam non es effusus. Vale. Dabam Francofurti ad Mœnum; Mense Ianuarii, anno 1618.

TRES SCHOLA, TRES COESAR TITVLVS DE-
 DIT; HÆC MIHI RESTANT.
 POSSE BENE IN CHRISTO VIVERE. POSSE MORI.
 MICHAEL MAIERVS COMES IMPERIALIS CON-
 SISTORII etc. PHILOSOPH. ET MEDICINARVM
 DOCTOR. P. C. C. NOBIL. EXEMPTVS FOR. OLIM
 MEDICVS CÆS. etc.

PRÆFATIO FRAT- RIS BASILII VALEN- TINI BENEDICTINI ORDINIS

de magno Lapide antiquorum
Sapientum.

Postquam humani quid passus sum timoris, in-
cepi considerare ex naturæ simplicitate misfe-
rias huius mundi & defleui mecum penitus de-
licta à primis nostris parentibus commissæ, &
quod pœnitentia locus in terris nullus esset, sed homines in-
dies peiores fierent, quodque pœnitentiam non agentibus
æternæ impenderent pœnæ absque fine imperscrutabiliter
duraturæ; Ideoque acceleravi, quoad potui, malo me sub-
trahere, mundoq; valedicere, & me Deo, ut famulum, ad-
dicare:

Cumque iam aliquamdiu in ordine meo vixissem, & il-
lad temporis spaciū, quod post absolutionem pensi mihi i-
psi ad orandum impositi reliquum foret, nollem frustra ab-
sumi, ne cogitationes meæ per otium novis peccatis causam
præberent, constitui apud me naturam rimari, perque ana-

B

tomiam

romiam eius arcana indagare, quod post æterna illa in temporalibus summum reperi; & postquam multos libros in monasterio nostro à Philosophis longe ante me scriptos, qui & ipsi naturam studendo & indagando assequuti fuerant, inuenerim, animum hoc mihi lubentio rem addidit, ad discendum ea, quæ ipsi sciuerant; & quamuis difficile id mihi contigerit, tamen cum omne in initio graue, in fine facilius sit, Deus, quoque, quem sedulo orauī, ut viderem, quæ aliis ante me viderant, concessit.

In conuentu nostro collegam habui, quem nephriticus à calculo dolor vexabat, ita ut sæpe eger decumberet; Hic medicos multos ad se vocauerat, at à nullo præsentaneam opem sentiens, Deo vitam mancipauit, ab omni humano auxilio derelictus.

¶ Tum ego institui anatomiam herbarum, distillaui eas, ac extraxi & quintam essentiam; verum nullam ex omnibus inuenire potui, quæ fratrem illum ab effectu suo liberaret, licet permultas tentarim: Nam non erant in suo gradu adeo efficaces, ut huic malo mederentur: Et sic nullum vegetabile offendi, quod non sex annorum spacio attigeram.

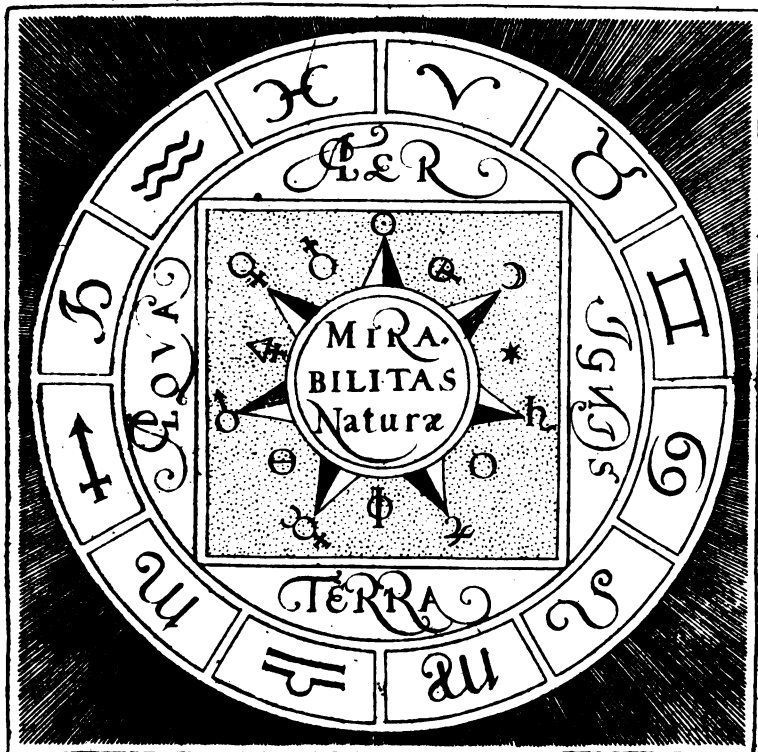
Hinc acriori mentis indagine cogitationes meas intendi circa hoc negotium considerando, mecumque inuēti etiam ea addiscere scientiæque assequi fundamentali, quæ Creator in metalla & mineras terræ abdiderat; Ac quo magis quaererem,

~~rem~~, eo plus inueni: Vnus enim semper ex altero se deducebat riuus; Et Deus fortunam mihi concessit, vt multa experirer, ac oculi mei viderent etiam illa, quae natura mineralibus & metallis infuderat, adeo diuersa, vt ignaris captu sit difficilimum.

Inter ea omnia incidi in minerale, quod ex multis coloribus compositum & in arte maxima efficacia est, huic spiritualem essentiam extraxi; eaque fratrem meum egrum paucis diebus pristina sanitati restitui: Nam hic spiritus adeo fortis erat, vt spiritum fratris mei corroborare potuerit, qui horas suas quotidie pro me orauit, donec mortuus sit: supererat autem diu, postquam conualuerat: Eius quoque meaeque preces tantum valuerunt, vt Creator & mihi aperuerit, & propter meam diligentiam demonstraret etiam illud, quod prudentibus, vti se vocant absconditum manet.

Atque ita hoc tractatu Lapidem Antiquorum ad sanitatem & consolationem hominum in hac miseriarum valle caelitus nobis, vt terrenorum summum thesaurum, concessum, indicare, & quantum mihi licitum, aperire volui, veluti tute leges, non pro mea, sed posterorum vtilitate scribens; postquam cognitionem ex scriptis multorum experitissimorum virorum consecutus fuerim, ita, vt & tu ex mea doctrina, Philosophiae addicta, quae breuissima verbis at prolixa sensu, petram, cui veritas innitatur, cum

premio temporali ac eternitati voto assequi possis.
men.

DE

DE MAGNO LAPIDE ANTIQVO- RVM SAPIENTVM FRA-

tris Basilii Valentini Benedictini
ordinis.

IN præfatione mea, amice optime & artis cupide, spem feci, me tibi aliisquenaturæ proprietates addiscendi studio flagrantibus, artesque penitus inquirentibus, lapidem angularem & petram, quoad mihi superne concessum fuerit, indicaturum, unde antecessores nostri & antiqui, lapidem tuum, quem ab altissimo acceperant, ad sanitatem & commoditatem huius terrenæ vitæ usurpandum, confecerint: Ut proinde promissis meis satisfaciam, nec te diu sophisticis erroribus in ambages seducam, sed ex fundamento fontem omnium beneficiorum aperiam, teneas verba mea sequentia & bene perpendas, si modo artes cognoscendi desiderio adficeris; siquidem multum loquentiæ facere nequeo; nec id meæ intentionis est; cum minimum inde addisci possit, sed delector breuibus verbis, quæ rei fundamentum continent.

Sciatis igitur, per paucos ad possessionem huius domini peruenire, quamuis quamplurimi in lapide nostro edificando sint occupati: Veram enim scientiam & eius repetitionem Creator non communem, sed saltem quibusdam

B 3

busdam, qui mendacia auerſentur & veritatem amplectantur, atque cum gemitibus cordis addicti eam diligentissime inquirant, concessam voluit, inprimis illis, qui Deum absque simulatione amant, ideoque orant.

Quocirca dico tibi in veritate, si magnum nostrum & antiquum lapidem facere coneris, ut doctrinæ meæ sis addictus, præque omnibus rebus Creatorem omnis creaturæ ores, quo tibi gratiam & benedictionem suam ad id concedat; & si peccaris, confitere & fac bonum, cogitaque ex proposito, te prauum non amplius, at probum fore; ut cor tuum ad omne bonum illustretur; & recordare, cum ad honores eueheris, ut pauperibus & egentibus succurras, eos ex miseriis liberes, manuque tua munifica reficias, quo maiorem benedictionem à Domino impetres, sedemque in cælo per fidei confirmationem assequaris.

Nec despicias, amice mi, neue contempnas veridica scripta eorum, qui lapidem ante nos habuerunt: Nam post Dei patefactionem, ex iis habeo; Atque ea lectio multipliciter & sapissime repetatur, ne fundamentum excidat, & veritas, instar lucernæ extinguatur.

Post hæc nec obliuiscaris tui diligentissimi laboris, semper inquirendo authorum scripta; At ne animum te neas volubilem, verum sequere eam petram præfixam, in qua omnes sapientes vnanimiter concordent: Nam variæ mentis homo sæpius haud veram incedit viam, seque ipse in errores præcipitat, nec à mutabilis animi viris diu duraturæ extruuntur ædes.

Cum quoque lapis noster antiquissimus non excombustibilibus rebus oriatur, quia ipse præ omni ignis periculo tutus sit, hinc desinas illum querere, in iis, quibus inesse aut repositi naturæ non est concessum; ut si diceretur, esse opus vegetabile, quod esse nequit, quamuis vegetatio quædam ipsi adsit.

Nam

Nam nota, si ita foret cum nostro lapide, quemadmodum cum alia herba, facillime combureretur, ita ut nihil remaneret nisi salquoddam; Et quamuis illi, qui ante me fuerunt, de lapide vegetabili plurima scripserint, tamen scias, amice mi, id facile difficile tibi conceptu futurum; Cum enim lapis noster vegetet, seq; augmentet, ideo ipsum vegetabilem appellarunt.

Porro scias, bruta animalia augmentationem sui nullam producere, nisi id fiat in natura sua simili: Ideoq; non opus habes verum lapidem quærere aut tibi conficiendum præsumere, nisi ex suo proprio semine, ex quo noster lapis à principio factus est: Vnde percipias & intelligas, mi amice, ne & animalis animam ad huius inquisitionem eligas: Nam caro & sanguis, quemadmodum ea à Creatore animantibus data & concessa sunt, ad animantia spectat, ex quibus Deus illa composuit, ita ut animal inde factum sit: Verum noster lapis ab antiquissimis ad me hæreditario translatus, venit & ortus est ex duabus & vna re, quæ tertium abditum tenent: Hæc est purissima veritas & recto dictum: Nam mas & foemina ab antiquis pro vno corpore accepta sunt, non considerando extrinsecus quo ad visum sed ob amoris implantati & in naturæ operatione à principio infusi gratiam, pro vno cognoscendo, & quemadmodum hi duo sua spermata propagare & augmentare possunt, ita & sperma materiæ, ex qua lapis noster factus est, supplantari & augeri potest.

Quod si nunc verus nostræ artis amator es, hunc sermonem magnifice & sapienter considerabis, ne cum aliis sophistis cæcis in foueam ab inimico paratam cadas ac delabaris.

Ut autem scias, amice mi, vnde semen eiusmodi proveniat, ex te ipso quæras, ad quid lapidem nostrum deducere

cere coneris, tum manifestum tibi fiet, quod ex nulla re, nisi ex metallica quadam radice, vnde & ipsa metalla à Creatore generari ordinata sunt, profluat, quod quomodo fiat, notes.

Principio cum spiritus ferebatur super aquas, & omnia tenebris adhuc obiecta erant, tum Deus omnipotens & æternus, cuius initium absque termino, cuiusque sapientia ab æterno fuit, ex imperisrutabili suo consilio, creauit cœlum & terram, omniaque iis contenta, visibilia & inuisibilia, quomocunque vocentur, ex nihilo; Omnia enim Deus fecit ex nihilo: Quomodo autem hæc creatio preciosissima contigerit, de eo iam non philosophabor; tum sacra literæ & fides de eo iudicent.

In tali creatione Creator cuilibet nature, ne ad interitum & detrimentum tenderet, peculiare semen indidit, vt eo augmentatio fieret, quo homines & animantia, herbæ & metalla conseruarentur; nec homini licitum est, Dei que ordinationi aduersum, nouum semen pro libitu suo producere, verum saltem propagatio & augmentatio concessa est: Semen enim creare ipse Creator sibi soli reseruatum voluit; alias possibile foret homini, Creatorem agere, quod esse nequit, ac præpotentiz altissimi proprium est.

Iam scias de hoc semine à metallis generato in hunc modum; quod cœlestis influentia per Dei nutum & ordinationem superne descendat & se commisceat cum astralibus proprietatibus; Quando iam hæc coniunctio contingit, tum hæc duo pariunt terrestrem substantiam, tanquam tertium, quod est principium nostri seminis, suæ primæ originis, qua proauos suæ generationis demonstrare possit: Ex quibus ternis oriuntur & proueniunt elementa, vt pote aqua, aer & terra, quæ porro per ignem subterraneum operantur, donec quid perfectum producant, quod Her-

mes

mes & omnes ante me, quia præterea nihil inuenire possumus ab initio magisterii, tria prima principia appellarunt: Et inuenta sunt, Anima intrinseca, Spiritus impalpabilis, & corporea visibilisque essentia:

Cum iam hæc tria simul cohabitant, progrediuntur copulatione, successu temporis, per Vulcanum in palpabilem substantiam, nempe in argentum viuum, sulfur & sal. Quæ tria si per commixtionem in suam indurationem & coagulationem deducantur, prout natura multipliciter operatur, tum fit inde perfectum corpus, sicut natura requirit, eiusque semen à Creatore electum & ordinatum est. Qui iam nostri operis fontem indagare tibi præsumis & artis brauium per certamen cupidum obtinere speras, edico tibi per æternum CREATOREM, hanc esse veritatem omnis veritatis; Quod si metallica anima, metallicus spiritus & metallica forma corporis adsit, etiam metallicum argentum viuum, metallicum sulfur & metallicum sal inde si quæ debeant, quæ necessario nihil aliud, quam perfectum corpus metallicum præbere possunt.

Si iam intelligere nolis, quod te intelligere deceat, philosophiz addictus hauderis, aut Deus à te prohibebit.

Dico itaque sic breuiter, tibi non possibile fore cum utilitate metam in forma metallicam consequi, nisi prædicta tria principia ab'que defectu in vnum coniunxeris: Tum præterea intelligis, quod animalia terræ ex carne & sanguine sint composita, æque vt homo, habeantque viuificum spiritum & fl. tum sibi inditum, quem possideant æque vt homo, erum rationali anima destituuntur, quæ homo præ cæteris animalibus præditus est: Idcirco cum brutam vitam cum morte committant, penitus actum est cum iis, nec quicquam speræ de iis in æternum permanet: Homo autem, si vitam per temporalem mortem Creatori

suo obferat, viuit superstes anima, cumque clarificatus fuerit, anima in corpus eius clarificatum reuerfa ibidem habitabit, ita vt corpus, anima & spiritus vna congregentur, cælestemque clarificationem suam demonstrare valeant, quæ in omnem æternitatem nunquam separari poterunt, &c.

Quapropter homo ratione animæ suæ pro fixa agnoscitur creatura, siquidem (licet extrinsece considerando moriatur) in æternum victurus est; Mors enim hominis est solummodo clarificatio, vt ita per certos gradus à Deo ordinatos à peccato obnoxiiis liberetur & in meliorem locum transponatur, quod brutis non contingit: Ideo pro non fixis creaturis habentur: Post interitum enim suum nulla resurrectione frui poterunt, cū rationali careant anima, pro qua vnicus & verus Mediator Dei filius passus sanguinem suum profudit:

Spiritus quidem morari potest in quodam corpore, at non propterea sequitur, illum fore fixum, quamuis corpus cum spiritu cōueniat, ac spiritus cum corpore neutiquam rixetur: Destituuntur enim vtraq; forti illo, quod corpus & spiritum vinciat & confirmet, eaq; præ omnibus periculis tueatur & defendat, nempe preciosissima, nobili & fixa anima: Nam vbi anima penitus deficit, ibi nulla redemptionis spes superest: Res enim absq; anima imperfecta est, idq; vnū est ex maximis arcanis, quod sapienti & inquisitioni operam danti scire conueniat: Atq; conscientia mea non passa est hoc silentio præterire, sed patefacere illis, qui fundamentum omnis sapientiæ amant: Hinc diligentissime sis meo intentus sermoni, quod spiritus in metallis delitescentes inæquales sint, vnus alio volatilior aut fixior: quemadmodum & eorum anima & corpora inæqualia sunt, & quodcunque metallum omnia tria fixitatis dona coniuncta in se habeat,

Habeat, huic robur illud obtigit, quo ignem tolerare, omnesque inimicos suos superare possit, idq; in vno sole reperitur: Luna fixum habet mercurium apud se, ideo in igne non tam cito euolat, velut reliqua imperfecta metalla, sed expectat examen suum in igne & comprobatur id clarissime per victoriam suam, cum voracissimus Saturnus nihil prædæ ex illa obtinere possit.

A mori deditissima Venus abundantiori colore vestita & præoccupata est, eiusque corpus fere totum mera tinctura est, non ab similis coloris, qui in optimo metallo quoque visitur, ac propter abundantiam coloris in rubedinem se extendit: Quia vero corpus eius leprosum sit, tinctura illa firma permanens subiectum in imperfecto corpore habere nequit, at cogitur vna cum corpore interire: Quando enim corpus morte extinguitur, nec anima manere potest, sed recedere & auolare compellitur: siquidem habitatio destructa & igne absumpta sit: Vnde locum non inueniat, nec ibi morari possit: In corpore autem fixo lubens habitat cum perseverantia.

Sal fixum bellicoso Marti durum, constans & crassum corpus addidit & reliquit, unde generositas animi eius demonstratur, atque huic duci bellico vix quicquam detrahi potest: Corpus enim eius durum adeo, quod vix vulnerari queat: Si vero strenua virtus eius cum Lunæ fixitate ac Veneris pulchritudine mixtione & concordantia spiritualiter coniungatur, satis suavis adhuc Musica concinnari potest, per quam aliquot clauis suo dignentur honore, ut egenus pane, si in superiorem gradum scalæ ascenderit, particulariter frui possit: Nam phlegmatica qualitas aut humida natura Lunæ cum ardenti Veneris sanguine excitari & nigredo eius magna per Sal Martis corrigi debet.

Nec vero necesse est, sementium in Elementis quærere; Eo vsque enim retro nostrum sperma non remotum est; verum propinquior locus est, vbi nostrum semen certam suam habitationem & hospitium obtineat, adeo vt si solummodo Mercurium, sulfur & sal (intellige philosophorum) eo vsque rectifices, quo ex anima eius, spiritu & corpore inseparabilis quædam coniunctio contingat, quæ in omne æuum se ab inuicem separari non sinat, nec disligari possit, tum amoris vinculum perfecte firmatum est, atque domicilium coronationis satis superque præparatum.

Atque scias, hoc nihil aliud esse, quam liquorem sam clauem, cœlesti proprietati comparandam ac aquam siccam substantiæ terrestri addictam, quæ omnia sunt vna res, ex tribus, duobus & vno orta est prognata: Quod si hoc attingere valeas, magisterium iam victor obtines: Tum coniunge sponsum & sponsum inter se, vt sese sua carne & sanguine pascant, nutriant, suoque semine infinite propagent:

Et quamuis tibi ex amore quid amplius aperirem, attamen Creator prohibuit; quocirca dedecet me de hisce clarius loqui, ne donum Altissimi in abusum veniat, atque ego multorum delictorum perpetratorum causa existam, ita vt iram diuinam in me excitem, cumque aliis in æternas pœnas abiiciar.

Si vero, amice mi, neque id clarum satis est cognitu, tum in practicam te meam deducam, quomodo ego antiquorum lapidem illum Dei auxilio perfecерim; quam bene consideres, ac duodecim meas clauas diligenti & crebra repetitione perlustres: atque ita procedas, quemadmodum hic te doceo & figurato modo fundamentaliter instruo:

Reci-

Recipe partem aliquam optimi & fini auri, idque separare ea media, quæ natura artis amantibus hominibus concessit ab inuicem, veluti Anatomicus humanum cadauer iudit, perque id corporis humani interiora scrutatur: atque fac ex auro tuo retrorsum id, quod ante fuerat: Tum eperies semen, principium, medium atque finem: Vnde nostrum aurum, eiusque vxor facta sint, nempe ex penetrante subtili spiritu atque pura, casta & immaculata anima, nec non astrali sale & balsamo: quæ post eorum conjunctionem nihil aliud sunt, quam mercurialis liquor: Ea quæ aqua ad proprium suum Deum Mercurium in scholam deducebatur, qui aquam eam examinabat, cumque legitimam & absque fuco reperisset, amicitiam eius inibat, inque matrimonium sibi ipsam coniunxit: atque sic ex utrisque oleum incombustibile factum est: Mercurius enim adeo superbus redditus, ut vix seipsum agnosceret: Pennas suas quilinas proiecit, & ipse caudam Draconis lubricam decorauit, adque prælium Martem prouocauit:

Tum Mars equites suos coegit, inque mandatis dedit, ut Mercurius includeretur carceri, cui Vulcanus, ut licitor, diudicatus est eoque, donec à fæmineo sexu liberaretur:

Postquam hæc popularibus rumusculis passim increbrescerent, cæteri quoque Planetæ conuenerunt, habitoque consilio, quid factu opus esset impofterum deliberarunt, ut sapienter procederetur: Tum Saturnus primus in ordine actiori oratione in hunc modum proloqui exorsus est:

Ego Saturnus Planetarum summus in firmamento proestor hisce præ vobis Dominis omnibus, me inter vos inutilissimum & vilissimum esse, infirmi & corruptibilis corporis, nigri coloris, multarum afflictionum iniuriis in hac

miseriarum valle obnoxium, attamen omnium vestrum probatorem: Non enim permanentem habeo perman-
sionem, atque mecum mei similem rapio: Cuius meæ mi-
seriæ nulli causa imputanda est, nisi inconstanti Mercurio,
qui mihi sua incuria & negligentia hoc malum infligit:
Quapropter oro vos Dominos pariter, vindictam huiusce
de eo sumere, & cum custodiæ iam sit traditus, penitus i-
psum occidere, & ad putrefactionem usque ibi detinere,
donec ne gutta eius sanguinis agnoscatur amplius.

Cum sic Saturnus orationem suam finiisset, en fuscus
Iupiter progreditur & sermoni suo cum genuum inflexio-
ne, sceptrique reuerentia singulari initium facit, laudans
Saturni collegæ sui postulata, mandatque se prosequutu-
rum omnes, qui harum rerum executionem non adiuue-
rint: atque sic finem imposuit.

Post hunc Mars accessit gladio denudato, mire colori-
bus interdistincto, instar speculi igniti, diuersis & insolitis
radiis micante, atque hic gladium Vulcano liçtori obtulit,
ut omnia illa à Dominis imperata prosequeretur, & cum
Mercurium interfecisset, eius ossa penitus igne combure-
ret: In quibus Vulcanus, ut liçtor, se morigerum præsti-
tit.

Interea dum liçtor officio suo fungitur, pulchra & præ
candore fulgens foemina in longa argentei coloris veste,
multis aquis intertexta, aduenit, quæ cum agnosceretur, in-
uenta est Luna, Solis vxor: Hæc prona decedit in faciem,
multisque lachrymis & gemitibus querebunda orauit,
coniugem suum Solem ex carcere, in quem Mercurii dolo
& potentia perfide intrusus esset, ubi adhuc & ex Planeta-
rum aliorum mandato detineretur, emitti: Verum Vulca-
nus penitus abnegauit: Ipsi enim interdictum erat: At
perleuerans in suo proposito sententiæ latæ executionem
gna-

trauiter vrsit, donec tandem Domina Venus adesset in
 este summe rubra, viridi intertexta, pulcherrima facie, fa-
 andissimo iucundissimoq; sermone & lepidissimo gestu, flo-
 es odoratissimos ferens in manu, qui humanos oculos sui
 spectu colorū varietate mirifice reficerent & delectarent:
 Iæc Chaldæo Idiomate intercessit apud Iudicē Vulcanum
 pro liberatione, eique in mentem reuocauit, redemptio-
 nem per fæmineum sexum futuram: At illius aures erant
 lausæ.

Interim, dum hi duo ita colloquuntur, cælum se ape-
 uit, atque exinde anima! potens cum multis pullorum
 millibus exiit, abigens & pellens lictorem: Id fauces suas
 ate aperuit, ac Venerem preciosissimam, suam adiutri-
 cem, deuorauit, exclamans simul clara voce: Ex fœminis
 iatus sum, ac semen meum fæminæ copiose propagarunt
 atque eo terram locupletarunt: Eius anima meæ addicta
 est, ideoque me eius sanguine pascam & nutriam: Cum-
 que hæc animal clare dixisset, in conclaue quoddam se
 contulit, ianuamque post se obserauit: Pulli autem omnes
 sequebantur post ordine, atque longe maiore cibo ege-
 bant, quam prius: bibebantque de priori oleo incombusti-
 bili: atque cibum ac potum facillime digerebant, & fiebant
 multo plures pulli, quam prius, idque toties accidit, donec
 totum ipsi repleuissent mundum.

Cum hæc omnia ita contigissent, conueniebant mul-
 ti eius regionis viri, qui docti, inque literis periti o-
 mni studio contendebant inter se omnium horum a-
 ctorum & sermonum expositionem acquirere, quo ma-
 xima ex parte meliori eorum intellectu fruerentur: Ve-
 rum nullus ex illis id effectum dare potuit: Non enim
 erant eiusdem sententiæ, donec visum est prodire virum
 quen-

quendam magnæ senectutis, capillis & barba album, instar niuis, vestitum purpura à vertice vsque ad pedes: In capite coronam gestauit, in qua preciosissimus carbunculus radiabat: circa corporis medium præcinctus erat cingulo vitæ: nudis incedebat pedibus, & loquebatur singulari quodam spiritu, qui in eo occultus erat, ac sermo eius penetrabat intima corporis, ita vt anima ex corde id sentiret: Hic vir ascendeat in suggestum & congregatos adhorrabatur populos, vt silentium tenerent, seque diligentissime audirent: sese enim supernemissum adesse, qui eis prædicta scripta aperiret, & per philosophicum sermonem patefaceret.

Cumque iam omnes quieti adstarent, incepit in hunc modum:

Expergiscere ô homo, & contemplare lumen, ne tenebræ te seducant: Dii fortunæ & dii maiorum gentium patefecerunt mihi in profundo somno: ô quam beatus homo est, qui deos agnoscit, quam mira magnalia operentur: Et felix ille est, cui oculi aperiantur, vt lumen videat, quod ante obscurum fuerat:

Dux stellæ homini à Diis concessæ sunt ad decendum eum ad magnam sapientiam, quas spectâ, ô homo, firmiter & sequere splendorem earum, cum in iis sapientia inueniatur.

Phoenix aus de meridie potenti feræ de oriente Cor ex pectore eruit: Fac feræ de oriente alas, quemadmodum aut de meridie, vt æquales fiant: Nam animal de oriente pelle sua leonina spoliari debet, eiusque alæ euanescere, atque tum simul ingredi magnum Oceani salum, cumque pulchritudine iterum egredi: Merge spiritus tuos instabiles in profundum fontem, cui aqua nunquam deficiat, vt pares fiant matri suæ, quæ inibi latet, & ex tribus in mundum exorta est.

Vnga-

Vngaria primo me genuit, cælum & stellæ tuentur me, atq; terranubit me, & quamuis mori cogar & sepeliri, tamen Vulcanus me secundo parit: Ideoque Vngaria mihi patria est, & mater mea totum includit mundum.

Cum hæc audita forent ab hominibus tum præsentibus, sic porro eloquutus est:

Quod est superius, fac inferius: & quod visibile, inuisibile, palpabile impalpabile, & fac ut iterum ut ex inferiori superius, ex inuisibili visibile, ex impalpabili palpabile fiat: Hæc est tota ars, penitus perfecta absq; vllō defectu aut diminutione: at in qua mors & vita, interitus & resurrectio habitat, est rotunda sphaera, qua Dea fortunæ currum suum impellit, & visis Dei donum sapientiæ impertit: proprio autem suo nomine secundum temporalem intellectum, vocatur omnia in omnibus: super æterna summus ille Arbitrator ac iudex existit.

Quisquis iam scire desideret, quid omnia in omnibus sit, ille faciat terræ amplissimas alas, eamque valde urgeat, ut ipsa se attollat, perque aerem volans in supremam summi cæli regionem sese eleuet: Tum combure alas eius igne fortissimo, ut terra in mare rubrum præceps decidat, ibiq; suffocetur: ac igne & aere exicca aquam, ut inde iterum terra fiat: Tum, inquam, habes omnia in omnibus:

Quod si hoc inuenire nequeas, in te ipsum inquiras & respicias circum circa in rebus omnibus, quæ reperiuntur per mundum: Tum omnia in omnibus inuenies, quod est vis attrahens omnium metallicarum & mineralium rerum ex sale & sulfure ortarum, ac bis ex Mercurio progenerarum: Plus, (inquam) me non decebit de eo, quod est omnia in omnibus, dicere, cum omnia in omnibus comprehensa sint.

D

Hiscæ

Hiscē effatis porro dicebat, o viri amici, sic auditionē sapientiam ex mea voce percepistis, ex quo & quomodo magnum lapidem antiquorum philosophorum reperire debeatis, qui leprosa & imperfecta metalla curat, iisque novam generationem aperit, ac homines in sanitate conservat, inque longam ætatem adducit, meque hucusque suæ celestivi & operatione confirmavit, ut sponte mea mori desyderem, huius vitæ pertæsus.

Deus pro sua gratia ac sapientia, quam clementer mihi longo tempore impertiuit, laudandus per omnia secula. Amen.

Atque ita præ eorum oculis evanuit:

Hoc sermone finito, singuli in suum se conferebant locum, unde venerant, dies noctesque de his cogitantes ac laborantes, prout cuilibet ingenii bonitas contigerat, &c.

Nunc

*Nunc sequuntur duodecim
Claues*

FRATRIS BASILII VALENTINI BENE-
dictini ordinis, quibus ostia ad antiquissimum lapidem
antecessorum nostrorum aperiuntur & arcanissimus
fons omnis sanitatis reclu-
ditur.

PRIMA CLAVIS.

Amicus meus sciat, omnes res impuras & maculatas ad
nostrum opus indignas esse: Nam earum leprositās
D 2 nihil

nihil adiumenti præstare poterit nostro operi: ac bonum per impurum impeditur.

Omnes merces venales ex fodinis suo valent precio, cum vero falsificatio iis accedat, inidoneæ fiunt: Sunt enim fuco deprauatæ, nec eiisdē, vt prius, sunt operationis.

Ac quemadmodum medicus interiora corporis purgat & purificat per media medicamentorum suorum, omnesque fordes inde expellit: Ita & nostra corpora purificari & purgari debent ab omni sua impuritate, vt in nostra generatione perfectio operari possit: Magistri nostri purum, immaculatum requirunt corpus, quod nulla macula aut peregrini commixtione adulteratum sit: Alieni enim additio est nostrorum metallorum leproditas.

Diadema regis sit ex aucto puro, & casta sponsa ipsi coniugio copuletur:

Quapropter si per nostra corpora operari velis, accipe gryseum, auidissimum lupum, qui ratione sui nominis bellicoso Marti subiectus, origine autem natiuitatis senis Saturni filius est, qui in vallibus & montibus mundi reperitur, fame acerrima occupatus, ac proiice ipsi corpus regis, vt inde sibi alimentum habeat, & cum regem deuorarit, fac magnum ignem, in quem mitte lupum ad comburendum penitus, tum Rex iterum liberabitur: Cumque hoc iter factum fuerit, tum Leo superauit lupum, nec quicquam in eo amplius consumendum inueniet: Atque sic corpus nostrum principio nostri operis est idoneum.

Ac scias, hanc solam esse viam rectam ac legitimam ad corpora nostra purganda: Nam Leo sese purificat sanguine lupi, ac sanguinis eius tinctura mirifice lætatur tinctura Leonis: siquidem amborum illorū sanguis affinitate quadam propinquitatis inuicem coniunctus est. Cumque Leo

satiatur

atarius sit, spiritus eius fortior factus est, quam prius, oculiq; eius splendore magno radiant, instar Solis: Ac interior eius essentia plurimum valet ac utilis est ad omnia, ad quæ requiritur: Et cum ita præparatus fuerit, gratias ipsi agunt hominum filii grauissimis morbis caducis aliisque affectibus vexati. Decem illi viri leprosi prosequuntur ipsum ac desyderant bibere de sanguine eius animæ, omnesque qui malo afficiuntur, gaudent penitus eius spiritu.

Nam quicumque ex hoc aureo fonte bibit, sentit renouationem quandam suæ naturæ, mali ablationem, conformationem sanguinis, corroboracionem cordis ac perfectam sanitatem omnium membrorum siue interius, siue exterius in corpore compræhensorum. Omnes enim neruos & poros aperit, vt malum abigi ac bonum eius locum quiete obtinere possit.

Verum amicus meus diligētissime perspiciat, vt fons vitæ purus & clarus inueniatur: Non n. aquæ peregrinæ cum nostro fonte permisceri debet, ne abortus fiat, & ex salubri pisce serpens prorepat: Et si quoq; per media acrimonia adiuncta fuerit, per quam corpus nostrum dissolutum sit, fac vt omne corrosiuum abluatur: Nulla n. acrimonia utilis est ad prohibendos morbos internos: siquidē acre cum destructione penetret & ita plus morborum pariat: At noster fons sit absque omni veneno, quamuis venenum veneno pelli debeat.

Cum arbor quædam insalubres ac ingratos fert fructus, abscinditur circa truncū, atq; ei alia fructus species inseritur: tum germen se coniungit cum trunco, ita vt ex trunco & radice cū suo surculo bona arbor proueniat, quæ ad nuncum sui insitoris salubres & placidos ferat fructus.

Sex loca peragrat rex in firmamento caelesti at in

Septimo sedem suam figit: Nam palatium regium inibit a-
petibus aureis ornatum est: Si iam intelligis, quæ dico, tum
hac clauē primam seram aperuisti ac pessuli obstaculum
remouisti: Quod si vero necdum lumen in his perspicis,
nec vitrea perspicilla quicquam proderunt, nec oculi na-
turales adiuuabunt, vt vltimum reperiās, quod in initiōri-
bi defuit: Tum nec plura de hac clauē dicam, quemadmo-
dum Lūcius Papius me docuit.

II. CLAVIS.

IN aulis magnatum & potentium reperiuntur varia go-
nera potus, quorum tamen vix vllum alteri odore, calore
ac sapore simile est: Nam preparatio illorum est multiplex:
nihilominus omnia bibuntur, cum singula ad suum vsum
ordinata & ad œconomiam necessaria sint.

Cum

Cum sol radios suos emittit, perque nubes spargit, vulgo dicitur, solem attrahere aquas ac plumas instare, idque sæpe contingat, sæcundum reddit annum.

Ad palatium pretiosissimum ex ædificandum varii & iuersi opifices & mechanici manus suas adhibent & laborant, antequam ornatissimum ac perfectum palatium vocari possit: quod enim requiritur lapideum, ligneum fieri equit.

Per quotidianos maris sæuiemis cursus ac recursus, qui & sympathia quadam superne ex cælorum influentia conngentes causantur, multæ magnæque diuitiæ terris accedunt: Nam quotiescunque reuertuntur, hominibus aliud boni secum adferunt.

Virgo nuptam elocanda, prius varietate vestium, preciosissimarum splendide exornatur, vt sponso suo placeat. sui inspectione amoris incendium in eo penitus excitet: cum vero sponsa suo coniungi carnali ritu copulanda est, iuuentas omnis vestium tollitur, nec quicquam sponsa retinet, nisi illud, quod sibi à Creatore in natiuitate concessum est.

Eodem modo cum noster sponfus Apollo cum sponsa Diana nuptias celebraturus est, prius quoque ipsis varia vestimenta præparantur, eorumque capita & corpora quætoprimo lavantur, quas aquas tu per diuersos distillandi modos addiscere debes, cum sint valde inæquales, æmaghæ, aliæ exiguæ, prout earum necessitas requirit; vnde modum de variis potus generibus dixi: Ac scias, quæ humiditas terræ ascendit & nebula eleuatur, in superioribus partibus congelatur, & sua grauitate deorsum cadit, quæ atione terræ ablata humiditas restituitur: idque terram efficit, nutrit & alit, vt folia & gramina inde nasci possint:

Idcirco

Idcirco nonnullæ præparationes tuarum aquarum dissilando sæpius repeti debent, ut id, quod à terra abstractum est, ipsi sæpiissime reddas, ac iterum abstrahas, velut Maris. Eurypus terram sæpe relinquit ac rursus obteggit, donec ad certam metam perueniat.

Cum ita hoc modo Palatium Regis variis manuum opificiis præparatum & exornatum fuerit, ac mare vitreum suum cursum absoluerit, palatiumq; bonis repleuerit, tuto REX ingredi, suamque sedem inibi ponere poterit.

Verum, amice mi, notes hoc in printis, ut sponsus cum sua sponsa nudus cum nuda cōiungatur: ideoq; omnes res præparatæ ad vestium ornatum & pulchritudinem faciei spectantes iterum remoueri debent, quo nudi sepulchrum possideant, pro ut nudi nati sunt, ne eorum semen peregrini commixtione corrumpatur:

Pro conclusione huius sermonis dico tibi in omni veritate, quod preciosissima aqua, qua sponsi balneum fieri debet, ex duobus pugilibus (intellige, ex duabus contrariis materiis) prudenter magna cura cōficiatur, ut aduersarius vnus alium propellat, adq; pugna habiles fiant, ac brauium obtineant: Non enim vtile est Aquilæ, nidum suum in alpi-bus ponere: Nam pulli eius præ frigore niuis in summitate montium morerentur:

Quod si vero aquilæ draconem frigidum, qui suam habitationem in petris longo tempore habuit, & ex terræ speluncis prorepat, addas, amboq; in infernalem cellam ponas, tum Pluto ventum afflabit, & ex frigido dracone igneum spiritum volatilem eliciet, qui suo magno calore aquilæ pec-nas comburet, ac sudorificum balneum excitabit, adeo ut in nixis fumosis montibus colliquefcet & aqua fiat, quo minerale balneum bene præparetur ac regi fortunam ac sanitatem tribuat.

III. CLA-

III. CLAVIS.

PER aquam ignis extingui & penitus tolli potest; Et si multum aquæ in exiguum fundatur ignem, tum ignis aquæ succumbere cogitur, ipsiq; Dominium victoriæ concedere: Ita & nostrum igneum sulfur per aquam ad artem præparatam superari & vinci debet, si modo post aquæ discessum ignea vita nostri sulfurei vaporis triumphare debeat & victoriæ iterum obtinere: Nullus autem triumphus contingere in hoc proposito potest, nisi Rex aquæ suæ fortem vim & potentiam addiderit, eique sui coloris propriæ clauem addicarit: vt per eam destruat & inuisibilis fiat, verum hac vice eius visibilis forma redire debet, cum diminutione tamen simplicis suæ essentia ac emendatione sui statum.

E

Pictor

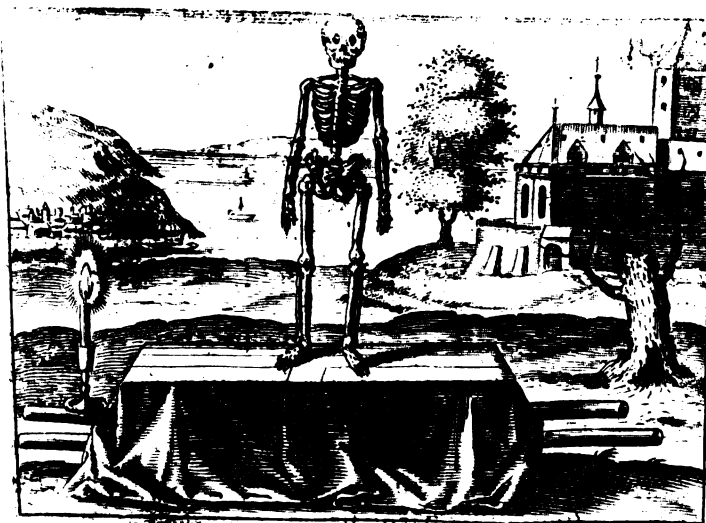
Pictor in albo flauum, & in flauo rubeum ac omnino purpureum colorem pingere potest: & quamuis omnes adhuc colores adsint, tamen vltimus in gradu suo summus, præualeat. Idē in nostro magisterio contingere debet: cumque id factum, tum lumen omnis sapientiæ præ oculis habes, quod in tenebris splendet, licet non ardeat: Nam nostrum sulfur non vrit, & nihilominus longe lateq; emicat: nec quicquam colorat, nisi præparatum sit, suoque colore coloratum, quo & post colorare valeat imbecilla & imperfecta metalla: Non autem concessum est illi sulfuri colorare, nisi color iste cum magna perseverantia ipsi abdicatus sit: Nam imbecillius superare nequit, sed fortius obtinet Dominium in imbecillius, & debile cogitur robusto cedere; Idcirco pro hoc sermone conclusionem sequentem & sententiam retine, paruum alteri paruo subuenire nequit, nec opem præstare in operando, & res combustibilis alteram rem combustibilem defendere non potest, ne & ipsa comburatur: si itaq; defensor adesse debet, qui iuuamentū combustibili præstet, idq; defendat, tum defensor ipse plus potentiæ habebit, quam ille, cuius defensionem sibi sumit, ac imprimis ipse in sua substantia incombustibilis necessario existet: Ita & qui nostrum incombustibile sulfur omnium sapientum præparare velit, primo consideret apud se, ut sulfur nostrum quærat in eo, in quo incombustibile est, quod fieri nequit, nisi mare salsum corpus absorpserit, ac iterum ex se reiecerit: Tum exaltes ipsum in suo gradu ut omnes cæli alias stellas claritate sua longe antecedit, inq; sua essentia adeo sanguine abundet, instar Pelicani, cum se in pectore vulnerarit, tum absq; defectione sui corporis, multos pullos educare & sanguine suo enutrire possit: Illa est Rosa nostrorum magistrorum, coloris tyrio, & rubeus

san-

sanguis draconis, à multis descriptus, pallium quoq; purpureum summe foliatum in nostra arte, quo Regna salutis operitur, & quo omnia metalla egentia calore refici possunt:

Hoc pallium honorificum serues bene, vna cum astrali Sale, quod cæleste hoc sulfur consequitur, ne aduersi quid illi accidat, & de volatilitate auis ipsi concedas, quantum sufficiat, tum gallus deuorabit vulpem, & post in aqua suffocabit, perque ignem resuscitatus à vulpe iterum deuorabitur, vt par pari referatur.

IV. CLAVIS.

Omnis caro ex terra exorta corrumpenda & in terram iterum redigenda erit, ceu prius terra fuit, tum sal terrenum dat nouam generationem per caelestem resurrectionem: Vbi enim prius terra non fuit, ibi resurrectio sequi nequit in nostro opere: Nam in terra est naturæ balsamum & sal illorum, qui inquisiuerunt cognitionem omnium rerum.

In extremo iudicio mundi, per ignem mundus iudicabitur, vt quod prius à magistro ex nihilo factum, rursus per ignem redigatur in cinerem, ex quo cinere Phoenix tandem pullos suos producet: Nam in eiusmodi cinere latet verus & genuinus tartarus, qui solui debet, & post solutionem eius, fera fortissima conclauis regii aperiri potest.

Nouum cælum ac terra formabitur post combustionem, & nouus homo longe splendidius lucebit, quam ante in primo mundo vixit, qui clarificatus erit:

Cum cinis & arena per ignem bene maturentur & excoquantur, tum vitrarius inde vitrum conficit, quod post in igne semper perdurat, & in colore pellucido lapidi simile nec cinere amplius agnoscitur, idque ignaro magnum mysterium est, experto autem nullo modo, quia ipsi per scientiam & crebram experientiam opificii rationem obtinet:

Ex lapidibus opifex quoque calcem vssione parat, vt utilis sit labori, antequam vero per ignem præparetur, lapis est, & non pro calce ad laborem adhiberi potest, per ignem vero lapis is maturatur, & ab igne gradum summe calidum acquirit, adeoq; potens fit, vt igneo calcis spiritu, si ad perfectionem suam perductus sit, vix quicquam comparari queat:

Quælibet res si in cineres comburatur, per artem de se:
præ-

haber falsum, quod si in eius anatomia sulfur & Mercurium separatim seruari possis, & suo sal iterum restituere, iuxta sufficientiam artis, tum iterum inde fieri poterit ignis beneficio, id, quod ante eius destructionem seu anatomiam fuerat, quod prudentes huius mundi stultitiam vocant, proque nugis reputant, appellantes id nouum creatum, quod peccatori à Deo non concessum est, at nec ipsi intelligunt, quod creatum illud ante fuerat, & artifex saltem per semen naturæ augmentationem eius & magisterium comprobet.

Quicumque artifex cinerem non habet, nec sal ad nostram artem conficere potest, nam absque sale nostrum opus corporeum fieri nequit: coagulationem enim omnium rerum solummodo sal operatur.

Quemadmodum sal omnium rerum sustentaculum est, easque præ putredine conservat, ita & sal nostrorum magistorum, metalla tutatur, ne in nihilum prorsus redigantur & corrumpantur, quo minus inde aliquid iterum fiat, nisi forte Balsamus eorum intereat, & incorporatus salis spiritus è natura recedat, tum corpus esset omnino mortuum, & nihil cum fructu aliquo inde confici posset, quia spiritus metallici decessissent, & per naturalem sui interitum reliquissent habitationem nudam & vacuum, in quam nulla vita reducenda esset.

Nota autem hoc, artis studiose, quod sal ex cinere plurimum valeat, inque eo multæ virtutes lateant: veruntamen ipsum sal inutile est, nisi interius eius conuersum & exterius reductum sit. Nam solus est spiritus, qui dat vires & vitam: nudum corpus ad hoc nihil præstat: si sciueris illum reperire, habebis sal Philosophorum, & oleum incombustibile:

stibile verissime, de quo arte me multa scripta sunt.

*Quamvis sophorum plurimi
Me queris arint anxii,
Pauci tamen vires meas
Considerarunt abditas.*

V. CLAVIS.

Vivifica vis terræ omnia producit, quæ ex ea proveniunt,
& quicumque dicit, terram esse vitæ expertem, veritati
contrarium statuit. Nam mortuum vivo alteri nihil sup-
peditare potest, & incrementum apud mortuum deficit,
quia spiritus vitæ auolavit: Idcirco spiritus est vita & ani-
ma

na terræ, qui in ea habitat, & à cælesti & sydereo in terre-
tre operatur: Nam omnes herbæ, arbores & radices, at-
que omnia metalla & mineralia, vires suas, incrementum
& nutrimentum ex spiritu terræ recipiunt: quia spiritus
est vita, qui ab altris nutritur, & deinceps alimētum omni-
bus vegetabilibus concedit, & veluti mater factum in vtero
abscondit & apud se enubit. Ita & terra mineralia, in eius
gremio submersa, per spiritum suum, superne acceptum,
ouet:

Quapropter terra per se vires illas non dat, sed viuificus
spiritus, qui in illa existit, & si terra suo destitueretur spiri-
tu, foret mortua, nec nutrimentum præberet amplius: si-
quidem eius sulfur aut pinguedini spiritus, qui vim viuifi-
cam conseruat & omnia crescentia per nutrimentum pro-
ducit, deficeret.

Duo spiritus contrari vna cohabitare possunt, ac non
facile conueniunt: cum enim puluis pyrius incenditur,
duo illi spiritus, ex quibus puluis ille compositus est, cum
maximo crepitu & impetu ab invicem fugiunt, & volant
in auras, vt nemo dignoscere possit aut dicere quorsum
profugerint, aut quid fuerint, nisi ab experientia cogni-
tum fuisset, quales spiritus & in qua substantia extitis-
sent:

Ex quibus scias, mi studiose artis, vitam solummodo ef-
se verum spiritum: atque ita omne quod vulgus ignarum
pro mortuo reputat, iterum in imperceptibilem, visibilem
& spiritualementem vitam reducendum, inque ea conseruan-
dum fore, si modo vita cum vita operari debeat, qui spiri-
tus se pascunt & nutriunt cælesti, & sunt à cælesti, elemen-
tari & terrestri substantia procreati, quæ materia informis
appellatur.

Et

Et quemadmodum ferrum suum habet magnetem, qui id mirifico & inuisibili amore allicit, ita & nostrum aurum quoque magnetem habet, qui magnes est prima materia magni lapidis, si hos meos sermones percipis, præ toto mundo diues & beatus es.

Adhuc vnā declarationem in hoc capite tibi exponam, cum homo in speculum inspicit, reflexio ipsius imaginem causatur, quæ si manibus attingatur, nihil palpabile ibidem inuenitur, nisi speculum, in quod homo respexit, Ita etiam ex hac materia spiritus visibilis educendus est, qui tamen impalpabilis est: Ille idem spiritus, inquam, est radix vitæ nostrorum corporum, & Mercurius Philosophorum, unde liquorosa aqua paratur in nostra arte, quam tu in sua compositione iterum materialem efficere, & per certa media, ab infimo ad summum gradum in perfectissimam medicinam reducere debeas: Nam nostrum initium est obseratum & palpabile corpus, medium spiritus fugitiuus, & aqua aurea absque omni conuersione, ex qua nostri magistri vitam suam acceperunt, finis autem est fixissima medicina humanorum & metallicorum corporum, quam potius angelis, quàm hominibus scire, concessum est, licet & eiusmodi homines talem adepti sint, qui precibus ex corde profecti se à Deo impetrant, & erga ipsum & egenos homines grati sunt.

Pro conclusione horum, dico certissime, quod labor vnus ex aliis proueniat: nam nostra materia in principio operis nostri optime & summe purificata esse debet, deinde soluta & destructa, penitusque corrupta & in puluerem & cineres redacta: Cum id omne factum est, tum præpara inde spiritum volatilem, album instar niuis, & alium spiritum volatilem, rubrum instar sanguinis, qui duo spiritus
tertium

rtium in se continent, & sunt tamen vnicus spiritus, sunt-
 ie i tres spiritus, qui vitam cōseruant & augent; eos con-
 nge, da ipsis, quicquid de cibo & potu naturaliter neces-
 sm sit, & contine eos in thalamo caloris vsque ad perfe-
 ionem natiuitatis: tum videbis & experieris, quid Crea-
 r & Natura tibi concesserint. Et scias, me ore meo hucuf-
 ie nullam patefactionem eiusmodi fecisse; ac Deus plus
 ficaciæ & mirabilitatis in natura posuit, quam multa ho-
 inum millia credere possint. Mihi autem sigillum im-
 essum est, vt & alii post me mirab^lia scribere valeant,
 iæ naturalia à Creatore concessa, at pro innaturalibus ab
 sipientibus habentur: Nam naturale primum suum ini-
 im à supernaturali sumit, & nihilominus omne simul nō
 si naturale reperitur.

VI. CLAVIS.

F

Mas

Mas absque femina pro dimidiato habetur corpore, & femina absque viro similiter dimidii corporis vicem obtinet: nam singuli per se nullum fructum edere possunt: Cum vero coniugali fœdere coniuncti viuunt, corpus perfectum est, & per semen eorum augmentatio sequi potest.

Cum nimium seminis in agrum proicitur, ager superfluitate laborat, ne maturus sequi possit fructus; si vero diminutius sit semen, fructus rariose & lolium eius loco succreuit, quo nec sit utilitas vlla consequutura.

Si quis conscientiam suam non peccato onerare velit in venundandis mercibus, proximo suo iustam mensuram præstet; atque vlnas & pondera legitima suppeditet, quo maledictionem fugiat, & apud pauperes sacrificium laudis pareat.

In magnis aquis facile quis suffocari potest, & aquæ paræ non difficièter calore solis exiccantur, vt nullius respectu sint.

Idcirco ad obtinendam optatam metam, certa mensura in commixtione philosophiæ liquorosæ substantiæ, obseruanda erit, ne maius minorem portionem superet & opprimat, quo generatio prohibeatur, & ne minus præ maiori nimis imbecillum sit, quo & æquale Dominium exercere possit: Nam pluuiæ fructibus inutiles sunt, & siccitates nimis nullam perfectionem veram producant; Quocirca si Neptunus balneum suum legitime præparauit, aquam permanentem bene ponderes, sedulaque cura consideres, ne quid nimis aut minus illi facias.

Duplex igneus mas vno candido cygno pasci debet, qui inuicem se interiment, ac iterum ad vitam restituent: Et aer quatuor mundi partium tres quartas ignei viri inclusit occupabit, vt canus cygnorum exaudiri possit, ad modos
valde

valedicendi Musicos exprimendum. Tum affatus Cygnus cibus erit regi, & igneus rex iucundam vocem Regine valde amabit & præ magno amore amplectetur, sequentia satiabit, donecambo evanescant, & in vnum corpus coalescant.

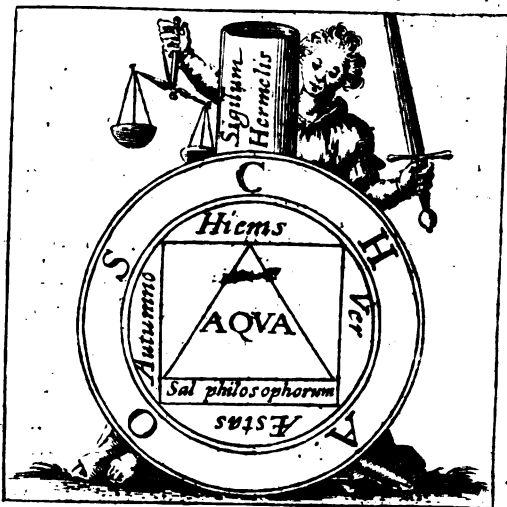
Vulgo dicitur, quod bini tertium superare & prosterne-
re possint, præsertim si spatii satis sit malitiam suam exer-
cendi. Ad hoc scias, ex vero fundamento, quod geminus
ventus venire debeat, vulturnus dictus, ac deinde simplex,
Notus appellatus, qui ab oriente & meridie impetuose spi-
rabunt, quorum motione cessante, ita vt ex aere facta sit a-
qua, audacter confides, quod ex spiritali corporale fiet, &
quod numerus per quatuor anni partes, in quarto czlo,
postquam septem planetæ imperium suum exercuerint,
lominabitur, ac in infima habitatione palatii cursum suum
perficiet, summumque examen expectabit, tumque bini il-
li emissi tertium superarunt & absumpserunt.

In hoc ipso nostri magisterii scientia est pernecessaria:
Nam diuisio & compositio vt recte fiant necesse est, si mo-
do ars diuitias parere, ac bilanx non per inæqualia ponde-
ra falsificari debeat; Estque hæc rupes nostræ intentionis,
quod tu hoc caput per czlum artificiale, per aerem & ter-
ram, cum vera aqua & perceptibili igne, in positione legi-
rimi ponderis absque villo defectu, finire tenearis,
veluti veretibi dixi.

F 2

VII. CLA.

VII. CLAVIS.

Naturalis calor conferuat vitam hominis: Nam si naturalis calor decesserit, vita finem fortitur:

Naturalis ignis, si temperate vsurpetur, defendit præ frigore, superfluitas autem eius destructionem causatur: Non est necessarium solem corporaliter cum sua substantia attingere terram, verum sufficit, si à longinquo per radios, qui per reflexionem, cum in terram incidunt, fortiores fiunt, vim suam exerat: Nam per ista media satis habet efficaciz officium suum peragere, & per concoctionem omnia maturare: Per aeris enim distantiam radii solares in temperiem quandam adducuntur, vt ita ignis medio aeris, velut aer ignis medio operari queat.

Terra absque aqua nil producere potest, & vicissim aqua

qua absque terra nihil excitare: Quemadmodum iam terra & aqua una alterius ope indiget ad fructus generandos, ita nullo modo ignis aere & aer igne carere potest: Nam ignis absque aere vitam non habet, & aer absque igne calorem & siccitatem suam præstare nequit.

Vitis in vltima sua maturatione radiis & calore solis magis opus habet, quam in initio veris. Et si Sol in autumno operationem suam bene exerit, vitis succum suum melius & fortius exhibere solet, quam si defectu caloris radii folia res ipsi defuerint.

In hyeme vulgus omnia mortua esse existimat, quia frigus terram contrinxit, ne quid inde excrecere queat: quam primum vero ver sese offert, ut frigus ascensione solis diminuat, omnia in vitam reuocantur, arbores & herbaræ vegetant, & reptilia animalcula, quæ gelidam hyemem fugerant, ex speluncis & specubus terræ prorepunt, omnia vegetabilia nouum de se spargunt odorem, eorumque præstans operatio per pulchros, amabiles & varios florum colores indicatur: atque sic æstas operando procedit, uti ex eiusmodi flosculis cuiuslibet generis fructus ferat. pro quibus merito Creatori, qui tali ordinationi metam per naturam præfixit, gratias agere debes.

Ita annus post annum operatur, donec mundus ab Architecto suo iterum destruat, & illi, qui terram obsident, per glorificationem Dei exaltentur: tum omnis terrestris natura operari desinet, & cælestis æterna eius vice habitabit.

Cum Sol in bruma procul à nobis cursum suum peragit, altam niuem liquefacere nequit, si vero propius nobis in æstate accedat, aer ignitior & fortior fit, ut nix colliquefcens

in aquam decidat, seque destruat; Debile enim fortiori cedere cogitur, & fortius debili dominatur.

Ita quoque in hoc magisterio ignis regimen observari debet, ne humidus liquor iusto citius exiccetur, ac terra sapientum nimis cito colliquefiat & solvatur; Alias expiscibus salubribus in aquis tuis scorpiones generares: Verum si laboris tui verus director esse desideras, tum fume spirituales in aquam, cui spiritus in initio incumbibat, & concludere ostium munitionis præea: Cælestis enim vrbs ab eo tempore à terrestribus hostibus obsidebitur. Atque cælum tuum per tria munimenta & mænia fortiter custodiri debet, ne aditus ullus, præterquam vna, ilque custodiis optime munitus sit; Tum, ubi omnia illa perfecta sunt, incede lumen sapientie, & quæ re eo Grossum deperditum, tantum illuminationis da, quantum sufficiat; Nam scias, quod reptilia animantia & vermes in terra frigida & humida morerentur, ratione suæ qualitatis: Hominis autem habitatio est supra terram in temperata & complexa proprietate ordinata: Angelici vero spiritus cum non habeant terrestre, sed Angelicum corpus, nec carni peccatis polluta, ut homo, sint obnoxii, superiori ponuntur gradu, ut ignem & frigus pariter in suprema & infima regione, absque villo impedimento tolerare possint. Et postquam homo clarificatus fuerit, cælestibus spiritibus in hoc æquabitur: Deus autem cælum & terram gubernat & operatur omnia in omnibus. Quod si nostræ animæ recte prospicimus, tum & nos denique filii & hæredes Dei efficiemur, ad id peragendum, quod iam nobis impossibile, verum hoc fieri nequit, nisi omnis aqua exiccetur, & cælum & terra cum cunctis hominibus per ignem iudicentur.

VIII. CLA-

VIII. CLAVIS.

OMnis caro siue humana, siue animalium sui augmenta-
 tionem aut propagationem nullam producere po-
 est, nisi id fiat principio per putrefactionem: semen quo-
 que agri & omne, quod vegetabilibus subiectū est & appro-
 priatum; augmentari nequit, nisi putrefactione: Multa in-
 super animalcula & vermes vita donantur, ita vt ex mera
 putrefactione viuificam vim & operationem consequan-
 tur, quod præ omnibus miraculis merito vt miraculum a-
 gnoscendum erit, verum natura hoc ipsum concessit, cum
 iusmodi viuifica augmentatio & inspiratio vitæ vt pluri-
 mum in terra reperitur, & per alia elementa spiritali se-
 mine ea ratione exitetur.

Hæc

Hoc exemplis demonstrandum, nouit vxor ruricolæ optime: Nam gallinam nullam ad rem familiarem educare potest, nisi id fiat putrefactione oui, ex quo pullus generatur.

Sipanis in mel incidat, in eo nascuntur formicæ, quod quoque singulare naturæ miraculum est præ aliis. Agricola animaduertit etiam, quod ex putrida carne vermiculi oriantur in hominibus, equis, aliorumque animalium corporibus, quemadmodum etiam in nucibus, pomis, pyris, & eiusmodi aranæ, vermes, & si quid præterea sit, ac quis varia genera & species vermium enumerare potest, quæ ex sola putrefactione procedunt.

In herbis idem videre est, quod diuersa herbarum genera, vt vrticæ & eiusmodi plura in iis proueniant locis, vt herba talis nunquam creuit, aut semen eius decedit: solummodo ex putrefactione, causa eius est, quod terra ad istos fructus iis locis sit disposita & quasi imprægnata, quod à proprietate sydereæ ipsi superne influxit: vt ita semen spiritualiter in ea produxerit: quod semen in terra se ipsum putrefecit & per operationem & adiumentum elementorum, corporalem materiam generauit, secundum speciem naturæ: Ita astra vna cum Elementis possunt nouum aliquod sperma excitare, quod nunquam ante fuerat: & postea per succedentem putrefactionem augmentari poterit: Homini autem tantum non est concessum, vt nouum sperma excitet: Nam operatio elementorum & syderum essentia non est in eius potestate adformandum: Ita & crescunt varia genera herbarum saltem ex putrefactione, quia verò agricola hæc pro consuetis habet, nec amplius considerat, nec causam eius scientiæ sibi imaginari potest, apud vulgum consuetudinis vicem obtinet: Tu autem, cui plura, quam

quam vulgarialicui, scire conueniat, sermones & sententias ampliores percipiendo, causas & fundamenta adliscas, per quod ex quo uiuificatio resuscitationis & generationis ex eiusmodi putrefactione proueniat: non cognoscendo id ut consuetudinē, sed ut naturæ indagator: Cum in summa omnis vita per putrefactionem oriatur & cause-

tur: Quodlibet elementum per se habet suam corruptionem & vicissim generationem: Nam artis cupidus huius certior factus sit, & ex superabundante fundamento cognoscat, in vno quoque Elemento cætera tria delirescere: Nam aer habet ignem, aquam & terram in sese, quod incredibile videri posset, cum tamen sit ipsa veritas. Ita & ignis, aerem aquam & terram in se continet, alias nihil generaret. Et aqua particeps est terræ, aeris & ignis, alias nihil sequi posset in generatione, non considerato eo, quod quodlibet Elementum seorsim sit, cum ea nihilominus permixta sint: Hoc per distillationem in separatione Elementorum omne reperitur.

Et ut hoc tibi per legitimam probam ostendam ne ignarus dicas, mea prolata esse, mera verba & neutiquam vera, prædico tibi, cui naturæ separatio indaganda conuenit & Elementorum diuisio cognoscenda proposita est, quod in distillatione terræ, primo aer omnium facillime transit, post quem continuatione certa, aquæ Elementum præcedit: Ignis in acre latet, quia vterque sunt spiritualis essentia, & se invicem mirabiliter amant, Terra in fundo remanet, in qua est sal preciositatis.

In distillatione aquæ, aer & ignis primo progreditur, post aqua & corpus terræ in fundo manet. Elementum ignis, si inuisibilem substantiam redigatur per extractio-

G

nem

nem ignis, aquæ & terræ quodlibet per se elici potest: similiter aer in reliquis tribus Elementis habitat: Nullum enim eorum aere carere potest: Terra nihil est, nec quicquam producere potest absque aere, ignis non ardet, nec habet vitam absque aere, Aqua nullum fructum generare potest sine aere: Porro nec aer quicquam consumere nec humiditatem exicare potest, nisi id fiat calore naturali: Cum itaque feruor & calor in aere reperiatur, Elementum ignis utique in aere erit: Nam omne quod calidum & siccum igneæ substantiæ additum est: quocirca vnum Elementum altero carere nequit, sed commixtio quatuor Elementorum semper in generatione omnium rerum inuenitur: & qui contrarium statuit, nullo modo arcana naturæ intelligit, nec eorum proprietates indagauit:

Nam scire te oportet, si quid per putrefactionem nasci debeat, ut hoc modo eueniat, necesse est: Terra per occultam & inclusam humiditatem in corruptionem aut destructionem quandam reducitur, quod est initium putrefactionis: nam absque humiditate, utpote Elemento aquæ, nulla vera putrefactio fieri potest: si iam generatio quædam ex putrefactione consequi debeat, per calidam proprietatem ceu Elementum ignis, necessum est ut accendatur & educatur: Nam sine naturali calore nullus ortus fieri potest: quod si generatum viuificum flatum & motum assumere debeat, absque aere id accidere nequit: si enim aer ad hoc non vna operaretur, suumque munus exereret, tum primum compositum & substantia, vnde generatio procederet, in se suffocaretur & interiret, propter aeris defectum: Quapropter clare reperitur, & fundamentaliter demonstratur, nullum perfecte generatum quatuor Elementorum

torum ministerio destitui posse, & quod semper vnum Elementum in alio suam operationem & vitam ostendat, atque ita per putrefactionem manifestet: Nam absque illa hoc tempore & in posterum nihil in lucem editur: & quod id verum sit, nempe, quod ad quamcumque viam & perfectam generationem & resurrectionem omnia quatuor Elementa necessaria sint, scito, quod cum Adam primus homo ex terræ gleba à summo Creatore formatus esset, nondum sese exerebat vitæ alicuius perceptibilis motus, donec ipsi Deus spiritum inspiraret: tum terræ gleba viuifica vi donabatur; In terra erat sal, id est corpus: aer inspiratus erat Mercurius, Spiritus; per hanc inspirationem dabat ipsi aer genuinum & temperatum calorem, qui erat sulphur, id est Ignis, Tum mouebat sese & manifestabat Adam tali motu, quod ipsi anima viuifica infusa esset. Nam ignis sine aere esse nequit, & vicissim nullus aer absque igne: Aqua terræ erat incorporata, cum necessario simul, si modo vita sequi debeat, in æquali mixtionis concordantia, existant.

Ita Adam primo ex terra, aqua, aere & igne, ex anima, spiritu & corpore, ac denique ex Mercurio, sulfure & sale, eductus, compositus & generatus est.

Eodem modo Eua prima femina, omnium nostrum mater, eorundem est particeps: cum ipsa ex Adamo progenerata sit: Atque ita Eua ex Adamo orta & ædificata est, quod bene notes: Et vt iterum ad putrefactionem redeam, inquisitor magisterii & deditus Philosophiæ sciat, quod pari ratione nullum metallicum semen operari possit, aut sese augmentare, nisi hoc semē metallicum per sese so-

lummodo absque vlla peregrini additione aut permixtione ad perfectam putrefactionem redactum sit: quemadmodum nulla vegetabilium & animalium semina, vt declaratum & dictum est, absque putrefactione augmentationem producere possunt: Ita & intellige de metallis, quæ putrefactio beneficio Elementorum perfectam suam operationem consequi debet, non quod Elementa sint ipsum semen, vt ante satis patefactum est, sed quod metallicum semen, quod per cælestem, sydeream & elementarem essentiam exortum & in corporeum quid deductum est, per Elementa porro in talem putrefactionem & corruptionem promouendum sit.

Nota etiam hoc, quod vinum spiritum volatilem habeat apud se: Nam in eius distillatione spiritus primo procedit, & phlegma post: quam primum vero per diuturniorem calorem in acetum reducat, spiritus eius non adeo volatilis est, vt prius; Nam in distillatione aceti primo aqua seu aquositas exit, & spiritus vltimo: Et quamuis eadem materia sit præ oculis, quæ prius in vase fuerat, attamen longe aliam proprietatem habet, cum non amplius vinum, sed per putrefactionem caloris continui transmutatum & acetum factum sit: Et omne, quod cum vino, aut eius spiritu extrahitur & circulator, longe aliam habet proprietatem & operationem, quam illud, quod cum aceto elicitur: Nam si vitrum Antimonii cum vino aut spiritu vini extrahatur, multas prouocat sedes, ac vomitiones: cum sit adhuc venenum, & eius venenositas nondum sit deleta aut extincta, si vero vitrum Antimonii cum bono distillato aceto extrahatur, pulchram dat extractionem alti coloris; Tum aceto per balneum Maris abstracto, & flauo puluere, qui remanet per repetitas distillationes aquæ communis,
bene

beneabluto, vt omnis acetositas, recedat, dulcis habetur pulvis, qui nullas sedes amplius concitèr, sed pulcherrima medicina fit ad vtendum, quæ multum præstet cum admiratione, & merito miraculum Medicinæ h. beri debeat.

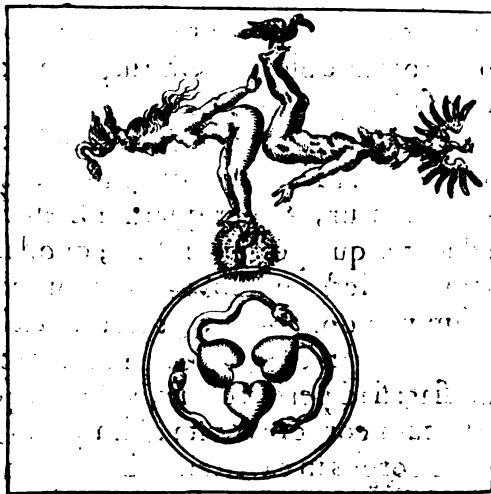
Hic pulvis mirabilis resoluitur loco humido in liquorem, qui absque omni dolore in Chirurgia multum quoque præstet, de quo satis.

Atque hoc præcipuum caput est pro conclusione huius sermonis notandum: cælestis creatura generata, cuius vita per astra conseruatur, & per quatuor Elementa nutritur, interire debet, atque post putrefieri; quod si fiat, astra per Elementorum Media, quibus id incumbit, corpora putrefacta rursus vita donabunt, vt iterum cæleste quid, quod in suprema firmamenti regione habitationem suam habebit, inde fiat: si id perfectum sit, videbis, quod terrestre à cælesti cum corpore & vita assumptum, & terrestre corpus in cælestem substantiam reductum sit.

G 3

IX. CLA-

IX. CLAVIS.

Summus planetarum caelestium Saturnus vocatus in magisterio nostro vilissimae autoritatis est: nihilominus praecipua est clavis totius artis, ac in infimo gradu positus, & minimae existimationis in arte nostra habetur, quamvis etiam per celerem volatum in supremam summitatem supra omnia luminaria se elevarit, attamen pennarum eius refectione ad infimam omnium illuminationem reducendus & per corruptionem in emendationem promouendus erit, quo nigrum in album, & album in rubrum commutetur, ac per cursum totius mundi colorum ceteri quoque planetae transeant, usque ad superabundantem Regis triumphantis proprium colorem: Atque sic dico, etiam si Saturnus

Saturnus præ toto mundo vilissimus videatur, tamen eam vim & efficaciam in se habet, quod, si preciosa eius essentia, quæ est extra modum insensibilis frigiditas, incurrens, igneum corpus metallicum reducatur, ei currens viuacitas adimi possit, adque tale tractabile corpus redigi, quale Saturnus ipse est, verum longe maioris constantiæ: quæ permutatio ex Mercurio, sulfure & sale suam originem, principium & finem sortitur. Hoc multis difficile intellectu videbitur, pro ut est, verum cum materia sit vilis, oportet ut intellectus sit acutus & altus, quo inæquales statibus in mundo mancant ad Dominos à seruis discernendos.

Ex Saturno multiplices colores proueniunt: qui per præparationem & artem, conficiuntur, ut niger, cineritius, albus, flauus, & rubeus, & præter hos qui mixti hinc oriuntur colores. Ita & materia omnium sapientum varios colores pertransibit, antequam magnus ille lapis ad certam perfectionis metam exalteretur: Nam quotiescunque igni noua porta intromissionis aperiatur, toties hinc noua forma & species vestium pro præmio conceditur, donec egenus ipse diuitias acquirat, & alterius mutuo dato non indigeat:

Cum generosa Venus regnum suum possidet, & pro consuetudine aulæ Regiæ officia rite distribuit, apparet magnifico splendore ac Musica ipsi speciosum vexillum, rubei coloris, præfert, in quo picta est Charitas vestibus viridibus pulcherrima, aulæque eius Saturnus magister præfectus est, qui cum officium suum peragit, Astronomia ei nigrum vexillum præfert, in quo Fides depicta cernitur flauo & rubeo vestitu,

Iupi.

Iupiter cum suo sceptro munus Marsælli obit, eique Rhetorica vexillum cineritii coloris gestat, cui Spes coloribus splendidis ornatissima appicta est.

Mars res bellicas omnes callet, & imperium gerit igneo quodam æstu; ac Geometria ipsi prætendit velum sanguineum, quo Fortitudo rubeo panno vestita visitur: Mercurius vices Cancellarii tenet, eique Arithmetica vexillum omnium colorum præfert, cui Temperantia appicta est, coloribus mirificis.

Sole est vicarius Regni, & Grammatica ei flavum vexillum præfert, in quo Iustitia depicta est aureo velum nique vicarius, etsi in suo regno plus potestatis habeat, tamen Venus Regina ipsum splendore suo superabundantissimo excæcavit & vicit.

Luna quoque cum apparet, & Dialectica ipsi argenteum & splendens velum præfert, cui prudentia cælestino colore appicta fuit: Ac quoniam Lunæ maritus mortuus sit, officium ipsa ad se transtulit, ne in posterum Reginam Venerem dominari permittat: Nam rationes æconomix gratia cum ea contraxit, tum Cancellarius ipsi subueniet, ut nouum imperium instituatur, atque ipsi ambo in Reginam dominantur, intellige, quod vnus Planeta alium de sua dominatione, officio, possessione & potentia depellere & remouere debeat, donec optimi illorum summum occupet imperium, cum quo optima firmissimoque colore primæ suæ matri appropriato, ex natua constantia, amore & consanguinitate victoriam obtineant: Nam antiquus mundus transit, & nouus æui vices acquisitus est, ac planeta vnus alium spiritaliter consumpsit, ut saltem fortissimi aliorum auxilimento deum ferens, duo actres per vnum solum superati.

Pro

Pro vltima cōclusionē ex omnibꝫ hisce percipias, quod producere debeas cælestem libram, arietem, taurum, cancrum, scorpion, & capricornum; ab altera parte libræ ponas geminos, sagittarium, aquarium, pisces, & virginem, tum fac vt aureus leo virgini in gremium infiliat, atq; sic illa pars libræ superabit, atque alteri parti in pondere præualebit: sine tum vt duodecim signa cæli cum pleiadibus in oppositum proueniant, atq; sic post omnium mundi colorum absolutionem denique cōiunctio & vnio fiet, vt maximum in minimum, & minimum in maximum coincidat.

*Si staret totius mundi natura
Solummodo in vna figura
Nec per artem aliud quid fieret,
Nil mirum tum reperiretur orbe,
Nec natura esset demonstranda,
Pro quo Deus sit summe laudandus.*

H

X.CLA.

X. CLAVIS.

IN nostro lapide per me, & longe ante me elaborato, continentur omnia Elementa, omnes minerales & metallice formæ, imo omnes qualitates & proprietates totius mundi: Nam in eo reperiri debet maximus & fortissimus calor: si quidem per eius magnum internum ignem frigidum Saturni corpus calefcit, atque ea incensione in optimum aurum commutatur: In ipso quoque offendi debet maximum frigus, cum eius coniunctione feruidior Veneris gradus temperetur, ac vius Mercurius coaguletur, atque pariratione sui induratione in optimum, fixum aurum vertatur: causa eius est, quod omnes hæ proprietates materię nostrę magni lapidis per naturam infusę sint, quę proprietates:

tates per gradus ignis excoquantur & maurantur, donec summam perfectionem acceperint, quod prius fieri nequit, quam Mons Ætna in Sicilia ab incendio suo extinctus sit, ac nullum frigus amplius in summis montibus hyperboreis reperiatur, qui locus etiam Filicium dici potest.

Omnes arborei fructus si ante maturacionem decerpantur, inutiles sunt & præcoces, nec iis commodè uti licet: sicut nisi figulus sua opera per ignem satis vrat & excoquat, vñ inidonea sunt, quia non satis ab igne maturata existunt.

Ita & circa nostrum Elixir respiciendum & diligenter considerandum est, quo iustum ipsi tempus tribuatur, nec ante illud ipsius bonitati quid detrahatur, ne falsitatis nomine inculari, ac pro indigno æstimari possit: Nam si flores decerpantur facile innotescit, nullum fructum hinc crescere posse: Idcirco festinatio non conuenit magisteriorum: Nam qui nimis festinat, raro quicquam boni in hac arte præstat, sed festinando plus corrumpitur, quam perficitur.

Quapropter veritatis inquisitor ne desiderio nimio se seduci patiatur, ante tempus quid eximere ac decerpere, ne pomum ipsi excidat, & nil, quam caulis in manu relinquatur: Nam in veritate, si lapis noster non sat maturotur, nec quid maturum operari poterit.

In balneo materia soluitur & per putrefactionem vniur: In cinere flores producit: per arenam omnes superflue humiditates exiccantur: Flamma vero ignis viua profert exactam maturacionem cum fixitate: non

quod Balneo Mariæ, fimo equino, cinere & arena successive opus sit aut vtendum, sed vt gradus & ignis regimen & ratione perficiantur: Nam lapis fit in furno vacuo, triplicis munitiois, firmiter obseratus, inclusus, continuo igne coctus, donec omnes nebulæ & vapores euanescent, ac vestis honorum cum splendore maximo appareat, & in vno loco, infimi cæli, commoretur & in cursu sistatur, cumque brachia Regis sursum eleuari iam nequeunt, dominium mundi occupatum est: Nam Rex æternæ fixitatis factus est, nullum ipsi periculum in posterum nocebit: Cum insuperabilis euaserit: Ad hæc dico hoc modo: Cum tua terra in propria sua aqua soluta fuerit, exicca aquâ per ignem debitum omnino, atque tum aer nouam vitam inspirabit & cum hæc vita incorporata fuerit, habebis materiam, quam merito nihil aliud habere potest, quam magnus lapis mundi, qui humana & metallica corpora penetrat, vt spiritus, estque vniuersalis medicina absque defectu: Nam expellit malum, & conseruat bonum, estque emendatio, vt malum cum bono corrigatur: Color eius à pellucido rubore declinat ad purpureum, à rubini ad Granati colorem, & in pondere est potens & grauissimus.

Quicumque hunc lapidem adeptus fuerit, summo Creatori omnis creaturæ gratias agat, pro eiusmodi cælesti balsamo, eumque oret pro se suoque proximo, vt eo vtatur ad temporalis huius vitæ sustentationem, in hac miseriarum valle, & in altero mundo posthac æterna beatitudine fruatur.

Deus pro inenarrabili suo dono ac gratia summe sit celebrandus in secula, Amen.

XI. CLA-

XI. CLAVIS.

VNdecimam elatam de augmentatione nostri magni lapidis tibi per parabolam proferam & patefaciam hoc modo.

Habitabat versus orientem Eques Auratus, Orpheus appellatus, qui diuitiis valde abundabat & omnibus bonis excellebat; Hic propriam suam ac germanam sororem, Euridicem, in uxorem elegerat & duxerat; Cum vero nullam prolem ex ea susciperet, idque peccatis imputaret, quod sororem pro coniuge haberet, assiduis precibus apud Deum summum contendit, ac votis institit, ut sibi gratiam impertiretur, orationique suæ locum concederet.

Cumque aliquando somno profundo obrutus & sepultus esset, per somnium quidam vir alatus, Phæbus vocatus,

H 3

adi-

ad ipsum accedens, pedes eius, qui valde calebant, tetigit, & dixit: Postquam tu nobilis Heros multa regna & provincias, multa que oppida & regiones perlustraris, ac in vasto orcano multa pericula pertuleris, in bello tantum exantlaris, ut in equestrem ordinem adscitus fueris, praeque omnibus id dignitatis merueris, cum in duellis & torneamentis multas hastas freris, ac saepe numero gratiam à venerabili gynæceo obtinueris, hinc pater in cælo mihi in mandatis dedit, ut tibi indicarem, quod prece tuae locum apud sese inuenerint: Idcirco sumere debes sanguinem ex tuo dextro latere, & sanguinem ex sinistro latere tuæ uxoris, atque sanguinem, qui patri ac matri tuæ in ipso corde occultus fuit, naturali iure saltem duplex, & nihilominus unus sanguis: Hos coniunge simul, & fac iterum, ut ingrediantur globum septem magistrorum sapientiæ, nude conclusum genitus potentissimus nutritur sua carne, & reficitur suo sanguine honoris, quod si hoc rite feceris, numerosam prolem & hæredes de tuo corpore genitos relinques: verum scias, quod vltimum semen in octaua temporis mutatione, velut tuum primum semen, ex quo ab initio factus es, cursum suum absoluet: si hoc sæpius facias, ac semper de nouo incipias, videbis natos natorum, quod magnus mundus ex generatione minoris penitus repleatur, quod Creatoris cælestis regnum abundanter possideri queat.

Cum hoc finitum erat; Phæbus iterum auolauit, & eques ille ex somno excitatus è lecto surrexit, cumque hæc omnia, ut imperata erant, prosequeretur, non solum in omni suo proposito bonum successum experiebatur, sed Deus etiam ipsi eiusque coniugii liberos multos largiebatur, qui porro per sui Patris testamentum memorabile nomen possederunt, & honos equestris dignitatis apud eam familiam cum diuitiis continue perdurauit. Quod

Quod si nunc, doctrinæ fili, circumspēctus es, non indiges interpretatione alia, si vero intellectus tibi defuerint, ne mihi hoc imputes, at tuz imperitiæ: Nam prohibitum mihi est, hanc seram aperire amplius, id obseruare teneor, ei que morem gerere: Cui vero Omnipotens concedere velit, illi satis perspicuo & clare scriptum est, atque etiam elarius, quam sit credibile: Nam totum actum figurate & pro more Philosophico descripsi, quemadmodum & antecessores mei fecerunt, atque etiam iis clarius; Nihil enim occultavi. Quod si glaucomam ab oculis remoueris, reperiēs illud, quod multi quæsiuerunt & pauci inuenerunt:

Nam materia penitus suo nomine expressa & principium, ut & medium cum fine indicatum est.

XII CLA-

XII. CLAVIS.

PVgil, qui gladio suo nescit uti, ei nec utilis est: Nam exercitium utilitatis eius non vere didicit: Cum alius, qui gladii magis callet usum, quam ille, contra eum in pugnam descendit, in idoneus ab alio male mulctatur: Qui vero palæstræ magisterium probe percepit, brauius potitur.

Ira qui tincturam quandam ex Dei omnipotentis gratia consecutus est, & nescit eam in usum producere, illi eodem modo accidit, quemadmodum de pugili narratum est, qui gladio suo nequaquam uti novit: Cum vero hæc duodecima & ultima mearum clavium ad libri mei absolutionem habeatur, non ego te ulteriori parabolico aut figurato sermone detinebo, sed absque omni defectu hanc clavem
tin-

tincturæ absolutissimo & vero processu aperiam, ideoque
meæ doctrinæ, vt sequitur, sis attentus:

Cum medicina & lapis omnium sapientum ex vero la-
te virginis factus & perfecte præparatus sit, sume eius v-
nam partem, optimi & purissimi auri per Antimonium fu-
si & purgati, partes tres, idque redige in lamellâ tenuissi-
mas, quoad possibile sit, mitte has simul in rigillum, in quo
metalla liquefieri solent, primo da ignem tantum per duo-
decim horas, deinde in liquefactione stet tres dies ac no-
ctes continue; tum purgatum aurum ac lapis mera medi-
cina facta sunt, subtilissimæ, spiritualis & penetrantis pro-
prietatis: Nam absque fermento aurum lapis operari nequit
aut vim tingendi exercere: Nimis enim subtilis est ac pene-
trabilis, si vero cum sui simili fermento fermentetur & con-
iungatur, tum Tinctura præparata ingressum accepit in a-
lia operandi: Accipe deinde fermenti præparati partem
vnâ, in mille partes liquefacti metalli si tingere velis, tum
scias per summam veritatem ac fidem, quod solum illud in
bonum & fixum aurum permutabitur: Nam corpus vnum
apprehendit aliud, licet non sibi simile sit, nihilominus per
vim & potentiam ipsi adiunctam, cogitur eidem assimilari,
cum simile à simili originem ducat.

Quicumque hoc vritur medio, illi patefiet omnis certi-
tudo, vestibula palatii in fine exitum suum habent, atque
hæc subtilitas nulli creaturæ comparanda est; Nam omnia
in omnibus, pro vt naturali modo & origine in hoc mundo
sub sole fieri potest, possidet.

O principium primi principii respice finem;

O finis ultimi finis intueere principium.

Et medium vobis commendatum sit fideliter, tum Deus
Pater, filius & Spiritus sanctus vobis dabit, quicquid spiritu,
anima & corpore requisitum habeatis. I DE

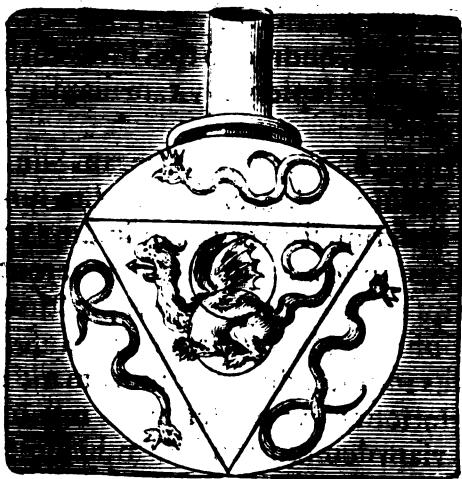
DE PRIMA MATERIA

Lapidis Philosophici.

Lapis inuenitur, qui non carus est,
 Ex quo extrahitur volatilis ignis,
 Unde lapis ipse, factus est,
 Ex albo & rubeo compositus,
 Est lapis, attamen haud lapis,
 In ipso solum natura operatur,
 Qui fons ex eo profluit,
 Fixum patrem suum submergit,
 Absorbens illum cum corpore vitæque,
 Donec reddatur illi anima,
 Et mater volatilis ipsi similis
 Fiat in suo regno,
 Ipse quidem virtute & potentia
 Accipit maiora robora,
 Solem atase superat
 Mater sua volatilis praparatæ,
 Per vulcanum sic est antea
 Pater ex spiritu editus.
 Corpus, anima & spiritus in duobus existit,
 Ex quibus tota res procedit:
 Procedit ex uno & est res una,
 Volatile & fixum simul colliga,
 Sum duo & tria, & faciem unum.
 Si non intelligis, nihil obtines:
 Adam in balneo residēbat,
 In quo Venus sui similem reperiebat,

Quod!

*Quod praparauerat senex Draco,
Cum vires suas amisteret,
Nilest, inquit Philosophus,
Quam geminus Mercurius.
Nil amplius dicam, nominatum est,
Beatus, qui vere percepit,
Quar as in eo, nec defatigeris,
Exitus acta probas.*

THE END OF THE FIRST PART

BREVIS, APPENDIX ET *perspicua repetitio aut iteratio.*

Fratris Basilii Valentini, Benedictini ordinis, in librum suum de magno lapide antiquissimorum.

Ego Basilius Valentinus, Frater Benedictini ordinis, libellum quendam iam ante scripsi, & velut antiqui, more Philosophico patefeci, quomodo thesaurus antiquissimus acquiri debeat, quo veri sapientes vitam suam in longius eum protraxerunt.

Et quamvis pro ut conscientia mea coram Summo in celis attestari debet, cui omnia arcana in abdito sunt manifesta, nihil falsi scripserim, sed veritatem ipsam exposuerim, ita ut intelligentes nullo amplius lumine egerent; (Nam Theorica mea ipsis præscripta, quæ per practicam duodecim clauium confirmata & approbata est, satis superque esset) nihilominus inquietudo in somniorum me coadegit, per varias cogitationes, ut præscriptum meum libellum per breuiorem viam demonstrandum mihi sumerem, atque hoc quasi medio in censum lumen purgarem, quo quilibet amator quæsitæ sapientiæ eo plus splendoris & claritatis ad desiderium suum complendum habeat: Et quamvis multi existimabunt, nimis clare apertum esse, atque ideo magis peccatorum in me recepisse, quilibet tamen sciat, quod illis, qui duræ cervicis sunt, satis difficile erit, inuenire hoc, quod quærunt: Electis vero clarum ac facile: Quapropter, mi veritatis sectator, ausculta me orationi, cum veram viam ad artem inuenies.

Nihil!

Nihil autem amplius scriptum, nisi quod post mortem meam ac resurrectionem carnis meae ipse attestari velim.

Breviorem vero viam ex consequenti narratione fideliter & simpliciter percipies: Mei enim sermones in simplicitate & nullis verborum phaleris fundantur.

Mentionem feci & indicaui, quod omnes res ex tribus essentiis factae & compositae sint, nempe ex Mercurio, sulfure & sale, idque verum est, quod docui.

Ad hoc autem scias, quod lapis conficiatur ex vno, duobus, tribus, quatuor & quinque: Ex quinque, hoc est, quinque essentia suae substantiae: Ex quatuor, quibus intelliguntur quatuor Elementa: Ex tribus, ea sunt tria principia rerum: Ex duobus, Namque est duplex Mercurialis substantia: Ex vno: id est Ens primum omnium rerum, quod ex verbo primae creationis, fiat, profluxit.

Multi vero animo anticipites ex omnibus his sermonibus fieri possent, ad fundamentum habendum & intelligentiam perceptionis consequendam: ideoque primo brevissime dicam de Mercurio, secundo de sulfure, tertio de sale: Nam haec sunt essentiae nostrae materiae lapidis.

• In initio scias, quod nullum argentum vivum vulgi sit utile, sed nostrum argentum vivum sit ex optimo metallo per artem spagyricam, purum, subtile, clarum, splendens, instar fonticuli, pellucidum, modo Cristalli, absque ulla sordide: Hinc facia quam siue oleum incombustibile: Nam Mercurius principio fuit aqua, velut omnes sapientes meae hunc sententiae & doctrinae astipulantur.

In hoc oleo Mercurii solue proprium Mercurium, ex quo ipsa aqua facta sit, & precipita eundem Mercurium cum proprio suo oleo, tum habetur duplex Mercurialis

1. 3;

sub-

Substantia: scias autem, quod aurum tuum prius in singulari quadam aqua, secunda mea clauē expressa, post sui purificationem primæ clauis, solui & in calcem subtilem reduci debeat, veluti in quarta clauē, habetur, atque tum eiusmodi calx per spiritum salis sublimetur ac iterum præcipitetur perque reuerberationem in subtilem puluerem redigatur; tum proprium eius sulfur in suam substantiam facilius ingredi poterit, cumque ea amicari: Nam mirabiliter se inuicem diligunt: Atque sic habes duas substantias in vno, & vocatur Mercurius sapientum, & est saltem vnica substantia, id est primum fermentum.

Nunc sequitur de sulfure.

Mercurium tuum quæras in simili metallo: Deinde, cum metallum per purificationem & destructionem prioris, & reuerberationem, absque vllō corrosiuo scias ē corpore suo elicere; quæ media tacitis annotaui, in tertia quoque clauē commemorauī; Illum Mercurium post hæc solues in proprio suo sanguine, ex quo ante eius fixationem ipse factus est, secundum pondus suum in sexta clauē indicatum, tum verum leonem sanguine viridis leonis nutriueris & solueris: Nam fixus sanguis rubei leonis factus est ex non fixo sanguine viridis leonis, ideoque sunt vnus naturæ; & non fixus sanguis volatilem iterum facit fixum, ac fixusque vicissim volatilem fixat, pro vt ante eius solutionem fuerat: Deinde in leni calore simul foue, donec & totum solutum sit, tum habes secundum fermentum, sulfur fixum cum non fixo nutriendo, vt omnes Philosophi mecum testantur: Hoc postea spiritu vini sublimatur rubeum instar sanguinis, & vocatur aurum potabile, in quo nulla reductio alius corporis reperitur.

De se.

*De sale Philosophorum.**Sententiam quoque meam dabo.*

Sal facit fixum & volatile, pro vt in suum statum ordinatur & præparatur. Nam spiritus ex sale tartari, si per se absque additione extrahatur, per resolutionem & putrefactionem omnia metalla volatilia efficit, eaque resoluit in verum Mercurium viuum seu currentem: vt practicæ meæ doctrinæ habent.

Sal tartari per se figit firmissime, præsertim: si feruor calcis viuæ illi incorporetur: Vtraque enim hæc figendi singularem gradum obtinent:

Ita & sal vegetabile vini & figit & volatile efficit secundam diuersam præparationem, prout eius vsus exigit, quod certe arcanum naturæ, & miraculum Philosophicæ artis est.

Homo si aliquandiu vinum bibat, & ex eius vrina sal clarum efficiatur, id volatile est, & reliquas res fixas volatiles facit, secumque per alembicum eleuat: non autem figit: Ex quamuis nil nisi vinum homo biberit, ex cuius vrina sal illud confectum sit, nihilominus aliam proprietatem habet, quam sal tartari seu ex fæce vini: Nam transmutatio quædam in humano corpore facta est, ita vt ex vegetabili, hoc est ex spiritu vini animalis spiritus salis factus sit, quemadmodum & equi ex auena, fæno & eiusmodi, cum virium suarum corroboratione, mutationem suscipiant, corpore pinguescant, & carnem inde progignant: Item apes ex preciosissimo florum & herbarum mel conficit.

Ita & de aliis intelligendum: clauis, & causa consistit solummodo in putrefactione, vnde talis separatio & transmutatio originem suam ducat.

Com-

Communis satis spiritus, qui peculiari modo victimæ declarationis extrahitur, aurum & argentum, si ei exigua quantitas de spiritu draconis adiiciatur, facit volatile, dissolvit, & una secum in alembicum euehit, quemadmodum etiam aquila cum draconis spiritu, qui in petrosi locis degit, efficit, cum vero quid cum sale, priusquam spiritus de corpore eius separaretur, fundatur, multo magis fige quam volatilitatem præstat.

Hoc insuper dico, si spiritus communis salis cum spiritu vini uniat, & tertia vice simul distilletur, quod dulcescat, suamque acrimoniam deponat. Hic præparatus spiritus non soluit aurum corporaliter, sed si in præparatam auricalem infundatur, extrahit summum eius colorem & rubedinem: quæ si recte fiat, lunam albam ac puram in ralem colorem reducit, qualis eius corporis fuerit, unde ante detractus est. Pristinum quoque corpus suo colore per amorem illecebræ Veneris iterum donari poterit, cum ex eius origine & statu, nec non sanguine exortum sit, de quo iam non est amplius disputandi locus.

Notes autem, quod spiritus satis quoque lunam destruat, & in spiritualementiam redigat, secundum meam instructionem: unde postea luna porabilis præparari potest: qui spiritus lunæ spiritui solis appropriatur, ut mas & femina, per copulationem & coniunctionem spiritus Mercurii aut eius olei.

Spiritus latet in Mercurio, colorem quæras in sulfure, & coagulationem in sale, tum habes ternas res, quæ perfectum quid iterum generare poterunt, hoc est, spiritus in auro cum suo proprio oleo fermentatur, sulphur in preciosæ Veneris proprietate abundanter inuenitur, quod incendit sanguinem fixum, ex ipso prognatum, spiritus ex sale Phi-

le philosophico dat victoriam ad duritiem, quamuis spiritus tartari & spiritus vrinæ vna cum vero aceto multum possint: Nam spiritus aceti frigidus est, & spiritus calcis viuz intense calidus, ideoque pro aduersis naturis habentur veluti & inueniuntur: Iam non secundum solitam philosophicam consuetudinem locutus sum: verum non me decebit amplius cuiquam narrare, quomodo officia interius obserata sint.

Hoc pro valedictione fideliter dico: Quære materiam tuam in metallica substantia: Fac inde Mercurium, quem fermenta cum Mercurio, quoddam sulphur, quod fermentes cum proprio suo sulfure, & cum sale reduc in ordinem; distilla simul, coniunge omnia secundum sua pondera, tum vnum, quid eueniet, quod ex vno ante quoque ortum est; id ipsum coagula & fige per continuum calorem: deinde augmenta & fermenta adhuc tertia vice per doctrinam mearum duarum vltimarum clauium, tum habebis & reperies finem & terminum tui desiderii: Tincturæ vsum sine parabola duodecima clauis per certum processum absolute tradit.

Deo gratias.

Pro finali appendice vero tibi narrare cogor, quod ex nigro Saturno & benefico Ioue spiritus quoque extrahi possit, qui post in vere dulce oleum, ceu sui nobilissimum, reducitur, quæ medicina currentem communem Mercurium viuacitate sua particulariter firmissime spoliare eumque emendare poterit, vt in libro meo quoque docetur.

K

Addi.

Additio.

Cum iam materiam hoc modo adeptus es nihil aliud post quam ignem cures, quomodo eius regimen obserues: In hoc enim summa rei sita est & finis operis: Nam noster ignis, communis est ignis & noster furnus communis furnus est: Ac quamuis qui ante me fuerunt, scriptum reliquerint, quod noster ignis non sit communis, tamen in veritate dico tibi, quod omnia arcana pro suo more celauerint: Cum materia sit vilis, & opus exiguum; quod per regimen ignis solummodo adiuuatur & manifestum sit.

Ignis lampadis cum spiritu vini inutilis est. Ad hæc incredibilis sumptus eo impenditur: Fimus equinus perditio est, ac materia perfectis gradibus ignis absolui nequit.

Multi & varii furni non conueniunt: Nam in nostro triplici furno solummodo gradus ignis proportionabiliter obseruantur; Quapropter ne te loquax sophista multis furnis seducat in errorem: siquidem vilis est noster furnus, vilis est noster ignis, & vilis est nostra materia, atque vitrum circumferentiæ terræ assimilatur: Vtteriori documento ignis eius regiminis & furni non indiges. Nam qui materiam habet, ipse sibi furnum inueniet, qui furinam habet, quæque furnum panificii reperire potest, ne de panis coctione valde sit sollicitus.

Peculiare libros hac de re non opus est scribere, dummodo regimen caloris obserues, quo inter frigidum & calidum distinguere scias, si hoc attingas, opus peregit,

ac ar-

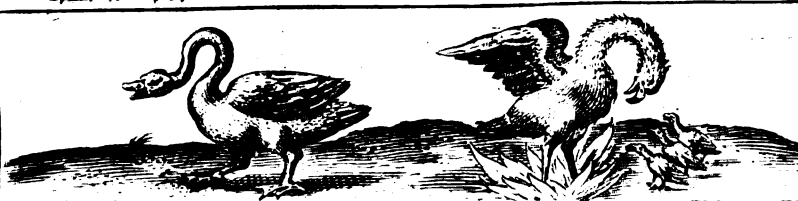
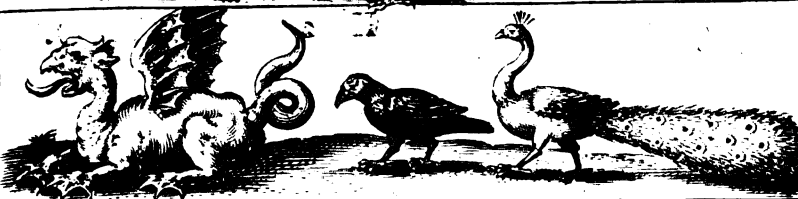
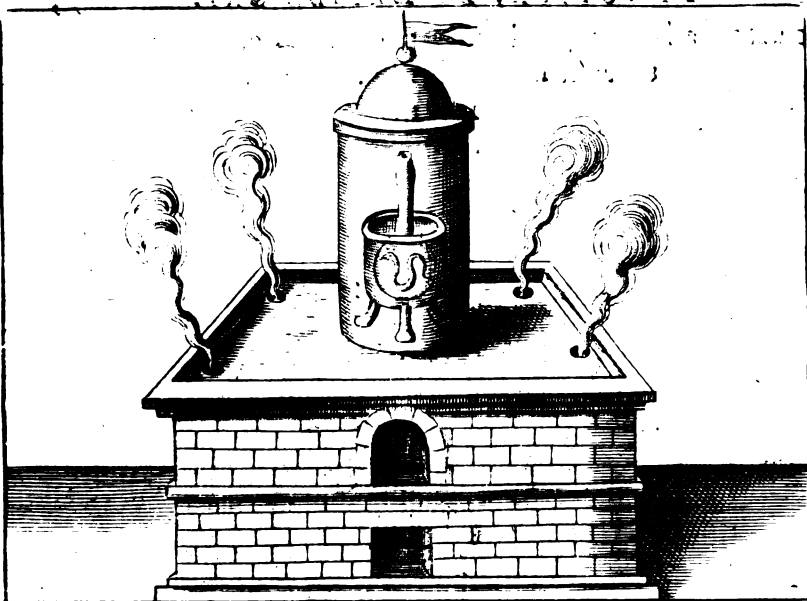
ac artem ad finem produxisti, pro quo Creator omnis naturæ sit laudandus in secula. A-

M E N.

K 2

THO.

THOMÆ NORTONI
ANGLI TRACTATVS CHY-
MICVS DICTVS

CREDE MIHI SEV
Ordinale.

TRACTATVS SECVNDVS.

FRANCOFVRTI APVD JENNIS.

EPIGRAMMA M. M. IN NOR-
toni tractatum Chymicum:

NILVS ut effuso vici as gurgite terras
Mergit & emissas undiq; fundit aquas:
Fructiferumq; trahit prapinquas vlgine limum,
Quo post ventura spes bona menses erit,
Sic quoq; Nortonus lato se limite pandit,
Nobil: Natura dum patefecit opus.
Immensò sese spacio distendit, ut agros
Fecundet Chymicos, Artificesq; beet.
Si fueris sœlix, sub tanto vortice piscem
Captabis, stomacho quo satiare tuo:
Sin minus, ille tuam precioso dogmate mentem
Instruet, ut votum certus habere queas.
Non Hermetis opes libro monstrantur in vno,
Forte das hic fallax arte quod ille negat.

THO,

LEAVENWORTH

THOMÆ NORTONI
TRACTATVS
CREDE MIHI SEV
Ordinale.

PRAEFATIO I. AVTHORIS IPSIVS.

Liber iste clericis monstrat scientiam,
Liber iste Laicis auget inscitiam,
Liber honoris iuuans per copiam,
Et liber pauperum fugans inopiam,
Liber fiducia est & veritas,
Regibus consilium, doctrina Praelatis,
Et liber utilis viris beatis,
Viueret qui cupiunt absque peccatis,
Liber secretus liber Domini DEI,
Electis semita viis bonae spei,
Valens constantibus firmæ fidei,
Nec non credentibus verbis oris mei.
Querunt Alchymiam falsi quoque recti,
Falsi sine numero sed hi sunt electi,
Et cupiditatibus (hei) tot sunt infecti,
Quod inter mille milia vix sunt tres electi.
Istam ad scientiam multi sunt vocati,
Nobiles & pauperes, inscii literati,
Qui nolunt labores neque tempus pati,
Ideo non perficient, quia sunt ingrati.
Liber ait filios docet iste tatis,
Quibus hæc percipere Deus dedit gratis,

Vce

Verficulis propheticis quatuor his credatis,
Omnia dat gratis Diuinæ fons pietatis.

Hæc nobilis scientia est tantum illis data,
Qui diligunt iustitiam mente cum beata,
Dolosis & raptoribus sed est denegata,
Propter peccata tardantur munera grata.

Sæpe reges Angliæ decorasset hæc res
Firma si in Domino fuisset eorum spes,
Ille sed qui capiet per hanc rem honores,
Antiquos mores mutabit in meliores.

Iste cumque venerit, regnum reformabit,
Virtutibus & moribus & exemplum dabit
Sempiternum regibus, plebs tunc iubilabit,
Et mutuo se diligens laudes Deo dabit.

O Rex hæc facturus, Deum regem ora,
Et eius auxilium pro re hac implora,
Tunc regi iusto fulgenti mente decora
Grata superueniet, quæ non sperabitur hora.

Præfatio II.

IN honorem DEI Vnius, TRINI in Personis,
Hic liber est factus, ut indocti viderent

Doctique, post meum obitum:

Quo omnes imperiti, quæcunque

Quærere per Alchymiam magnæ opes;

Inueniant bona consilia, antequam opus incipiant;

Nihilominus Eruditæ magnæ scientiæ quæque hic discant.

Verum

Verum omnes indocti causam habebunt hic timoris,
 Vt sibi caueant à falsis delusionibus
 Operum multiplicatorum; eorumque conclusionibus.
 At ideosamam præ mundo non desydero,
 Nisi vestras ad Deum preces, nomine meo non expresso:
 Ne quis in hoc inquirat aut animaduertat,
 Sed sapienter consideret flores huius libri:
 Si quemcunq; hominum statum
 Respiciatis, quamplurimos inuenietis,
 Qui mentem Alchymia adiciant
 Saltem desydério lucri & diuitiarum:
 Vt pote Papa cum Cardinalibus magnarum dignitatum
 Archiepiscopi & Episcopi summorum graduum,
 Abbates & Priores religiosi
 Cum monachis, Eremitis & presbyteris variis:
 Et Reges cum principibus, Dominisque alti sanguinis.
 Nam quilibet status desyderat de eius bonis
 Mercatores, & qui circa ignem opera tractant
 Ex auaritia eius opes desyderant:
 Et opifices ex vulgo nölunt ab ea excludi,
 Illi enim æque, ac Domini, amant hanc artem:
 Vt Aurifabri, quos magis excusamus,
 Quia visio ipsorum artis inducit eos ad credendum.
 At mirum est, quod textores hoc opere participant,
 Murarii, coriarii, pauperculique presbyteri,
 Pictores & vitrarii ab ea cessare nölunt.
 Imo & r:fectores rerum fabrilium sese exaltare cupiunt
 Magna cum præsumptione; quibus talis color
 Conuenit, qui dat tincturam vitris.
 At multi operarii decepti sunt
 Credendo nimis subito, ad mittendum in fumum suas opes

Et quamuis damna dolorem iis excitent,
 Tamen continua spe se recreant,
 Promittentes sibi optimum exitum:
 De multis huiusmodi dicere noui verum,
 Qui per totam hac spe se oblectant vitam,
 Donec euadant pauperes & egeni:
 Melius equidem fuisse illis, desisse
 In tempore: quia nihil prater vexationem inueniunt.
 Nam certe qui non est valde eruditus,
 Vilior est, quam quod hoc opere praecipuari dicitur beat:
 Crede mihi, non est res parui momenti
 Cognoscere omnia secreta ad hanc respectantia mineram.
 Est namque valde profunda Philosophia
 Subtilis scientia, sacra Alchymia.
 De qua intendo hic scribere,
 Quamuis forte non adeo curiose:
 Nam is, qui velit communiter populum docere,
 In eius gratiam uti debet simplici & communi lingua:
 Et quamuis stylo plano & humili sit utendum,
 Nullus vir candidus puet sibi id despicendum:
 Omnes, quicunque scribunt de hoc opere
 Libros suos valde obscuros aliis reddunt
 Poeticis figmentis, parabolis & metaphoris,
 Quod discētibz plurimum molestia & difficultatis creat.
 Nam si in practica id contentur experiri,
 Omnes impensas perdunt, ut quotidie patescit:
 Hermes, Rhafis, Geber & Auicenna,
 Merlinus, Hortulanus, Democritus & Morienus,
 Baconus & Raymundus, cum multis aliis
 Tecte sub velamento scribunt, sic & Aristoteles:
 Nam quacunq; illi hac de re tradiderunt,

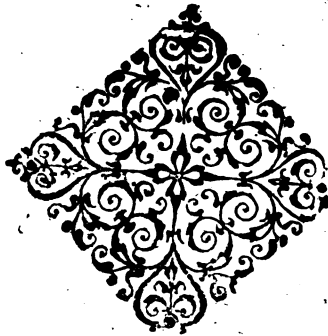
Eorum

Eorum causa obscuriores multos seduxerunt,
 A vulgo & doctis & sic ab omnibus
 Celarunt artem, ne quisquam inueniat
 Medio eorum librorum, quamvis pulchras rationes addiderint.
 Quibus illi in desperationem deducuntur.
 Attamen Anaxagoras omnium rectius scripsit
 In libro suo de conuersione naturali,
 Ex antiquis philosophis, quos unquam reperit,
 Ille optime huius scientia fundamentum aperit,
 Vnde Aristoteles ipsi valde inimicus
 Carpit eum absque causa
 In multis locis, prout probare potero,
 Hac intentione, ne quis eum sequeretur.
 Nam ipse erat abundans doctrina & amore,
 Deus anima eius benedicat superius:
 Ac illis, qui inimicitia serunt semina,
 Deus condonet malefacta,
 Quemadmodum monachus ille quantum edebat librum
 Mille receptarum, ex malitia & vexatione,
 Qui in multis locis descriptus
 Innumeros decepit & circumduxit,
 Multosque ad inopiam redegit,
 Exque veris & probatis viris falsarios effecit:
 Quapropter misericordia quadam cogor
 Ad monstrandum veritatem in paucis & simplicibus verbis
 Ita ut à falsis doctrinis auerti poteritis,
 Si huic libro mihi que fidem adhibueritis:
 Dimittite receptarum vestra volumina,
 Nam eiusmodi sunt deceptionum plena,
 Nec fidatis illis, at hoc obseruetis bene
 Quod nihil sit scriptum nisi ex proprietate causa:

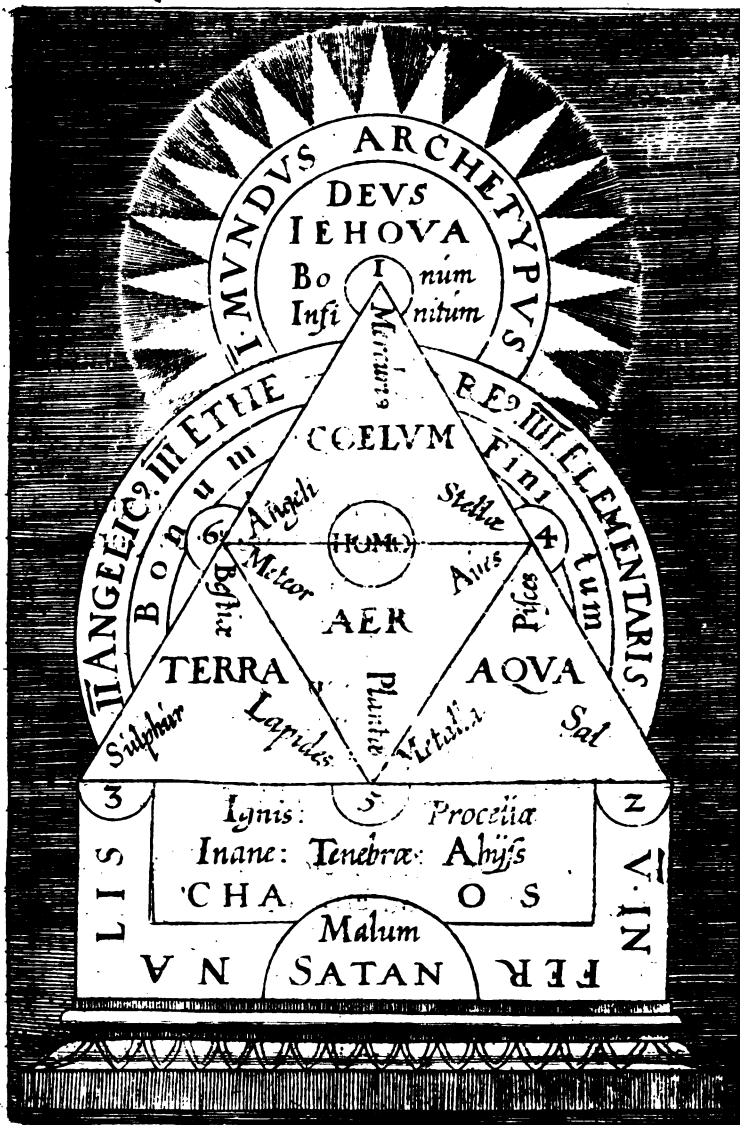
Unde Practica multum aberrat,
 Vbi cognitio causa non praecessit;
 Quocirca prudenter in mente hoc teneas,
 Quod nil opereris, nisi cur & quomodo cognitum habeas.
 Ille etiam, qui in hac arte progressum facere cupit,
 Opus habet ut falsitatem omnem fugiat:
 Nam veritas ipse Deus est, qui hanc artem monstrat,
 Ideo falsitati nunquam vos dabitis:
 At constanter in animo vobis maneat fixum,
 Nullo modo adulterina metalla procurare,
 Sicut illi, qui querunt albificationes aut citrinationes,
 Qua pati nequeunt omnes Examinationes,
 Quibus falsum argenti conficiunt, prout norunt,
 Aut nummos, ad decipiendum homines:
 Verum Deus providit, ne quis in hac arte benedicta
 Quicquam speret, qui falsarius unquam fuerit.
 Gratiam ut habeat à Deo necessum est, qui hanc artem inquirere velit,
 Ideo debet esse iustitia veritatisque amans:
 Nec vero quis nimium se in animo vexet,
 Qui propter externa desideria hanc artem exoptet:
 Atque is, qui intentione sua frui velit,
 Ut sciat sit dives, convenit:
 Diversis viis ne sese dedat operationum,
 Sed solummodo sequatur huius libri ordinem,
 Qui vocatur Alchymia ORDINALE,
 Et CREDE MIHI, columna perpetua,
 Nam, veluti Ordinale presbyteris ostendit
 Ministerium dierum, quos observare tenentur,
 Ita, ex omnibus alchymia inordinatis libris
 Effectus hic secundum ordinem ponuntur:
 Quapropter hic liber pro Alchymia modo

Est incomparabilis precii,
 Cuius veritas nunquam poterit reprobari,
 Quamuis humili forma sit compositus.
 Ac velut ego artem hanc obtinui ex Divina gratia,
 Sic eam vobis obfero in septem capitulis,
 Adco plene, quam ex conscientia mihi licitum.
 Ex nutu severi Iudicis in extremo die:
 Primum caput omnes docebit ex aquo,
 Quinam hanc scientiam assequi poteris ex populo:
 Et cur vera Alchymia scientia
 Ab antiquis vocata sit benedicta & sacra:
 In secundo capitulo monstrabuntur
 Inania gaudia circa hanc & pericula:
 Tertium caput in cuiusdam amorem
 Fideliter aperiet lapideam materiam,
 Quem Arabes Elixir appellant,
 Hoc unde sit, ibi intelligetis:
 Quartum caput ostendet maius opus,
 Molesti laboris, inconueniens doctis,
 In quo occurrunt varia diuerticula:
 Multis cum periculis & erroribus plena:
 Quintum caput de subtili est opere,
 Quod Deus solummodo pro erudito disposuit,
 Verum per pauci doctorum id comprehendunt,
 Hinc haud multis haec scientia appropriatur,
 Sextum caput est de proportionibus & conuenientia
 Natura inferioris cum caeli sphaera superiore,
 Cuius vera cognitio multum promouet eruditos
 Et adiumentum eis praestat in nostro mirabili opere.
 Septimum caput vere vobis demonstrabit
 Varia regimina vestrorum ignium.

Nunc DOMINE Deus ducas me & iuues,
 Nam ad rem iam iam procedere cupio:
 Singulos exorando, qui in hunc inciderint librum,
 Ut in mente preces pro anima mea dicere velint;
 Et ne quis meliori aut viliori
 Mutet meam scriptionem, timore divina maledictionis:
 Vbi enim sententia cui vicia non apparebunt
 Ibi prudentiores ipsi sibi inuenient;
 Et si quaedam syllaba fuerint mutata,
 Reddere poterunt inutilem hunc librum:
 Quapropter ne uni aut alteri confidas lectioni,
 At vigesies desiderat iterari:
 Nam continet magni ponderis sententias,
 Licet parum Eloquentia praeseferat:
 Verum optimum eris, quod fieri à vobis conuenit,
 Nempe ut legatis quamplures libros, & post hunc cum illis.

Capi-

Capitulum primum.

MAgisterium valde admirabile & Archimagisterium
 Est Tinctura sacræ Alchymiz,
 Scientia mira secretæ Philosophiz,
 Singulare donum & gratia omnipotentis Dei,
 Quod nunquam, labore manuū ab homine inuentum fuit
 At solummodo reuelatione & doctrina aliorum
 Nunquam hoc venditum aut emptum est preclo
 Vlli, qui id quæsiuerit:
 Verum datum est Dei gratia solummodo viro digno,
 Perfectum magno sumptu, longo labore & tempore
 Subuenit alicui in necessitatibus,
 Tollit vanam gloriam, spem & timorem
 Submouet ambitionem, violentiam & excessum,
 Mitigat aduersitates, ne quem opprimant,
 Quicumque eius perfectam habuerit cognitionem
 Fugiendo extrema mediocritate est contentus.
 Quidam dedignantur hanc artem vocare sacram
 Et hoc modo obiiciunt,
 Dicentes, quod maledicti hanc scientiam sibi acquirant
 Quibus Deus nihil boni conferre velit:
 Nam eorum voluntaria & falsa infidelitas
 Non admittit vt possideant id, quod boni sit causa,
 Adhæc nullam aliam rem conficit
 Nisi saltem aurum aut argentum ad pecuniam, pocula aut
 annulos

Quæ

Quæ à sapientibus probatæ & inuentæ sunt
 Res minus virtuosæ ex omnibus supra terram:
 Hinc concludunt istius farinæ homines
 Negantque hanc scientiam quoad effectum esse sacram.

Adeâ nos referimus & protestamur, vt nouimus,
 Quod hæc scientia nunquam alicui fuerit tradita,
 Nisi omni ex parte probatissimo per multum temporis,
 An dignus sit vt hanc recipiat gratiam,
 Ratione eius veritatis, virtutis & absolutæ intelligentiæ,
 Ex quibus si quid ei defuerit, nunquam habebit.

Ita nemo hanc artem potuit assequi,
 Nisi à Deo quis missus fuerit, à quo institueretur:
 Res enim adeo est honoranda & rara,
 Vt necessario alteri tradenda sit ore tenus,
 Sic vt oporteat, etiam si voluntas ad sit paratissima,
 Eam recipere sub sacratissimo & summo iuramento,
 Quod, vt nos recusamus magnas dignitates & famam,
 Eodem modo ipse easdem recusare velit,
 Et quod nunquam adeo audax sit futurus,
 Vt hoc secretum proprio filio insinuare præsumat,
 Nam propinquitas sanguinis aut affinitas
 Non recipienda est ad hanc dignitatem,
 Si sanguis, prout sanguis non participat
 At saltem virtus hac potitur arte,
 Ideo secrete inquiratis & videatis
 Omnes mores & virtutes, nec non habilitatem
 Eius personæ, quæ sit apta ad hanc discendam scientiam,
 Et eadem ratione astringatis ipsum stricto iuramento,
 Ne quisquam hanc artem post se relinquat,
 Cum dignum & probatum virum inuenire possit,
 Si ætas ei ingrauescat, aut molesta sit,

M

Vnum

Vnum quidem docere eam potest, at non plures:
 Nam oportet hanc scientiam secretam semper manere,
 Causa est hæc, prout animaduertis,
 Quod si improbus hæc artem sciret,
 Multum inde periculi Christiano orbi contingeret,
 Inflatus enim ille superbia suis hæreditatibus remoueret:
 Legitimos Dominos, qui aliis imperant:
 Cuius rei periculum & pœna
 Immineret illi, qui artem docuisset:
 Si itaque propter suspicionem tantæ elationis & superbiæ
 Sibi cauere debet, qui hanc scientiam velit tradere,
 Hinc nullus tam præclarum assequetur donum,
 Nisi is, qui virtutibus valde excellat.

Quod si illi ipsi putent, contra possidentes, negare
 Hanc scientiam sacram, veluti prædictum fuit,
 Nec videri benedictam ex effectibus,
 Secundum Ordinem suum tamen sancta est:
 Siquidem nemo eam inuenire queat,
 Nisi ex gratia diuina, vnde sacri apparet generis:
 Sic quoque opus est & labor diuinus
 Ex vili cupro facere aurum & argentum finum:
 Nullus eiusmodi mutationem reperiet suis meditationib;
 Ex diuersis rebus, quas Deus creauit.
 Nam quæ Deus coniunxit, homo non disjunct:
 Nisi ipsius gratiofus consensus plenarie adfuerit
 Ope huius scientiæ, quam Dominus noster summus
 Concessit his, quos ille diligit.
 Vnde antiqui Philosophi non inconuenienter
 Vocarunt hanc artem sacram Alchymiam,
 Idcirco nemo tam temerarius erit,
 Ut tantum Dei munus benedictum abiciat,

Simo.

TRACTATUS CHYMICVS.

Si modo confyderet, quod Deus omnipotens
 Hanc scientiam à magnis celauerit doctoribus,
 Et dederit eam per paucis ex sua misericordia,
 Qui sint fideles, veraces & humiles,
 Et veluti saltem sunt planetæ septem.
 In tanta multitudine stellarum cæli,
 Ita inter miliones millionum hominum
 Vix septem ad hanc scientiam peruenerunt.
 Vnde indocti vos addiscitis & videtis,
 Quomodo multi doctores magnæ authoritatis
 Cum variis inquisitoribus aliis hanc artem indagare cona-
 Quorum tamen labor tetendit in nihilum, (ti sunt,
 Et quamuis sumptus impenderint, tamen nil inuenerunt,
 A proposito enim suo semper deciderunt,
 Et sic desperantes cessant ab hac arte
 Dicendo tum, non esse hanc veracem,
 Nisi fictas fabulas, quouis eundo,
 Et rem falsam, naucique proclamarunt.
 Tales sibi nimium videntur attribuere,
 Illi putant suam sapientiam fore tantam, vt hanc artem re-
 Verum de eorum calumniis & verbis inuictis (periret,
 Nos equidem ne tantillum curamus.
 Nam eiusmodi non sunt inuitati ad nostrum conuiuium,
 Qui se sapientes existimant, cum ne minimū facere norint.
 Quamuis hi ipsi non curent eam prosequi
 Nihilominus Alchymiz scientia verax permanet.
 Et liceat quidam elati ex doctis id negent,
 Attamen quilibet sapiens confyderet,
 Quod ille, qui veritatem eius nunquam viderit,
 Nullum testimonium legitime reddere valeat,
 Effet enim res admiranda & inaudita,

Quod quidam, qui nunquā visum habuisset ad pingēdum
Aut cæcus à natiuitate quomodo posset certificari
Vt scriberet aut optime imagines depingeret:

D. Pauli (Lond:) turtim, permagnum foret dubium,

Ab illis doctis, superbis, posse ædificari.

Forte enim contingeret eos ipsos succumbere,

Antequam sapienter loco remouissent.

Quocirca tales procul absunt ab eo,

Quod inuenirent rem omnium secretissimam ;

Hinc quilibet sua utatur fortuna;

Et eiusmodi doctos remittat ad suam propriā ignorantia.

Nunc vos, qui hanc scientiam quæretis,

Discatis discernere falsos à veris.

Omnes inuestigatores veri artis Alchymiz:

Sint eruditi in prima philosophia,

Alias omnis illis perdetur labor,

Prout ei, qui aquum haurit cribro,

Veri indagatores quærun't per se soli.

Spe præconcepta inueniendi nostrum delectabilem La-
pidem.

Idque ideo, nolunt ut quis alius damnum patiatur,

Omnes illi propriis utuntur sumptibus,

Sic dum expensas semper adhibere non detrectant,

Suas consumunt opes & cistas vacuas reddunt:

Magna cum patientia ipsi progrediuntur,

Sperantes solummodo in Dei auxillium:

Falsarii discurrentes oppidis in oppida:

Vt plurimum vilioribus pannis obiti,

Semper inquirendo diligenti cura;

Quam capient, prædam falsa deceptione;

Aperiendo hi non desunt:

Dicen-

Dicentes, quod possint argentum augmentare ::
 Nil frequentius quam periuria illis,
 Dum affirmant se posse multiplicare
 Aurum & argentum, atque hac ratione
 Promissis suis arrident avaris ;
 Quorum mentem ad se facile inclinant,
 Tum Deceptio & avaritia optime coniunctæ sunt ::
 Verum post non longo tempore
 Multiplicator eum decipit
 Magnificis suis promissis & iuramentis falsis :
 Avarus ad inopiam redigitur ;
 Nisi forte confestim sibi caueat
 A multiplicatoris deceptionibus,
 De quibus quamplurima possem referre,
 Sed non audeo, nec eos stimulem,
 Qui ad male agendum sunt dispositi.
 Nam multum damni hinc exoriri posset :
 Quocirca consulo vobis & demonstro
 Eiusmodi, qui tale officium offerunt :
 Quod si illi scientiam eam haberent absque dubio
 Nulli vnquam ostenderent :
 Cum illi promittunt multiplicationem
 Proponunt sibi agere nequitiam,
 Bonæque voluntatis aliorum bona deprædari,
 Quid de eiusmodi sodalibus dicam ?
 Tales falsarii quocunque sese conferant,
 Puniri deberent, nec tot talesque forent :
 In naturam mendacia falsa congerunt ;
 Nam metalla non multiplicantur,
 De hac sententia quilibet sit certus,
 Quod natura plus artis ostendat,

Nihil multiplicat, (vt authores dicunt)

Nisi vna ex his duabus viis :

Aut putredine, quam vocant, putrefactionem,

Aut alia, velut animantia, per propagationem,

Propagatio in metallis esse nequit,

At in nostro lapide multum illi simile videbitis,

Putrefactio destruere & corrumpere debet,

At id fiet in loco conuenienti:

Metalla generantur intra terram;

Nam supra terram ærugo apparet in illis,

Et ita supra terram est corruptio

Metallorum & longo tempore destructio,

Ex quibus nulla causa adest in hoc casu,

At supra terram non sunt in suo loco,

Loca autem naturæ contraria aduersantur,

Veluti pisces extra aquam exringuntur,

Et homo cum volucribus & bestiis in aere degit,

Ita lapides & metalla sub terra generantur:

Medici & Apothecarii non desyderant

Quærere aquarum riuos in collibus siccis.

Nam Deus ordinauit ex sua sapientia & gratia

Omnes res crescere naturaliter in suis locis;

Contra hanc doctrinam quidam opponunt,

Et asserunt metalla multiplicari:

Argentum enim, plumbum, stannum & æris

Venz quædam sunt ditiores, aliæ minus,

Quam diuersitatem natura non admitteret,

Si metalla non multiplicarentur nec crescerent,

Quocirca dicunt hanc rationem demonstrare

Quomodo sub terra augeantur & crescant illa,

Cur itaq; non supra terram in vasis bene dispositis

Ad

Ad præseruandum ea ab igne, aqua & aere?
 Ad hæc respondemus, hanc rationem esse inanem,
 Cum non sit perfecta similitudo:
 Nam causa efficiens metallorum inuenitur
 Solummodo virtus mineralis,
 Quæ in qualibet terra non adest,
 At saltem in eertis locis & selectis fundis,
 Quibus sphæra cælestis
 Immittit suos radios directe quotannis,
 Et prout materia ibi tum est disposita,
 Tale quoque metallum formabitur:
 Pauca terræ sunt aptæ ad eam generationem;
 Quomodo igitur supra terram possit esse eorum multiplis
 Ita omnes pereipiunt, qui prudentes sunt, (catio?)
 Quomodo aquæ congelatæ, seu glacies se habeat
 Antequam indurata fuerit.
 Quædam in locis copiosior, quædam pauolor,
 Vt aquæ in fossis & torrentibus
 Fuit exigua quantitas, cum rigere cepit;
 At aquæ in lacubus maiores habent venas.
 Propter copiam materiæ in iis congelatæ;
 Propterea dicere, non bene conueniret,
 Quod ideo hinc multiplicari possit ipsa glacies:
 Ita quamuis metallorū fuerint venæ plures aut pauciores,
 Non probat, quod producant plus, quam ante fuerint,
 Ita credere vos oportet absque vilo dubio,
 Quod ingredientia omnia redigenda ad simplicitatem,
 Et compositio discernenda sit, vt animaduertitis:
 Nam in multiplicatione herbarum, veluti natura prouidit,
 Vt singula secundum semina sua differrent,
 Seorsim stipites & folia, quæ virtualiter illis insunt.

In a.

In actum deduci non possunt, vt notentur oculis:
 At metalla manent in sua integra compositione,
 Cum ab aquis fortibus dissoluuntur:
 Idcirco siquidem glacies simplicitati sit propinquior
 Quam Metallâ, nec tamen augeri possit,
 Certe credere vos oportet, (vt antea dixi)
 Quod ex vna vncia argenti plus fieri nequeat.
 Ad hæc nihil multiplicari reperietis,
 Nisi sit vegetabile aut sensitium genus,
 Cum metalla saltem sint Elementatiua
 Nec habeant semina, nec sensum corporis:
 Ergo concludimus, omnes multiplicatores cessare debere,
 Nam metallum semel generatum nunquam accrescit:
 Nihilominus vnum metallum transmutatum inuenimus
 In aliud metalli genus
 Propter materiæ propinquitatem, quæ in ipsis erat,
 Veluti cognitum est inter ferrum & æs,
 At facere verum argentum & aurum nihil potest,
 Nisi solummodo Philosophorum Medicina.
 Ideo opera eiusmodi, quæ multiplicatores vsurpant,
 Docti omnes reprobant & extreme fugiunt,
 At sacra Chymia merito honoranda est,
 Quæ tractat de preciosa Medicina
 Tali, quæ vere facit aurum & argentum purum,
 De quo exempli vice testimonium
 Extat in quadam ciuitate Cathalonix,
 Quod Raymundus Lullius nobilis, veluti supponitur,
 Fecit in septem imaginibus ad monstrandam veritatem,
 Tres fuere ex argento bono in forma matronarum,
 Quatuor ex auro habitu virili,
 In quarum vestium margine literæ apparuerunt,

Signi-

significantes sententiam hanc, quæ sequitur:

Ex solea equina veteri (vna inquit) fui ferrum, *De x O 1.*

At nunc sum argentum purissimum:

Ego eram, alia dicit, ferrum ex minera desumptum, *O x O 2.*

Sed iam sum aurum perfectum & finum,

Olim fui cuprum ex veteri cupa, *De x Q 3.*

Nunc sum argentea tota, inquit femina:

Quarta ait, eram cuprum in loco vili generatum, *O x Q 4.*

At nunc sum aurum perfectum factum Dei nutu,

Quinta dicit, fui argentum purum & finum, *O x Q 5.*

Sed nunc excellens aurum melius quam prius:

Sexta, canna plumbea ducentis fere annis fui, *De x Q 6.*

Et iam optimum argentum omnibus appareo,

Septima inquit, ego plumbum ex auro factum, vt mon-

strum,

De x Q 7.

Sed certe sorores meæ, quam ego, sunt propiores.

Hæc scientia, vt quidam volunt, dicta est

Olim ab Alchymo rege percelebris famæ:

Qui princeps gloriosus animo generoso

Et virtute præstans hanc artem indagare sperauit,

Perutatus naturam vir ille doctissimus

Extorsione omissa quæ fuit & inuenit illam,

Lex Hermes quoque idem fecit,

Qui fuit vir eruditione celeberrimus:

In quadripartitis suis astrologiæ

Artibus medicæ & huius Alchymicæ,

Nec non magiæ naturalis,

Veluti quatuor scientiis in natura existentibus,

Ac tibi, inquit ille, beatus habetur,

Qui res nouit vere, prout sunt,

Et beatus est is, qui debite probat

N

Illud

Illud quod ad scientiam spectat:
 Nam ex opinione sua quam plurimi
 Decipiuntur, in iis, quæ non cognouerunt:
 (Vetus est prouerbium) quod in magno aceruo imagina-
 Non sit exiguus scientiæ manipulus, (tionis
 Cum probatione debita & discretionē sufficiente
 Sapientes quoque quotidie multa addiscunt.
 Per scientiam homines se ipsos noscunt & res quaslibet,
 Homo enim bestia est & peior absque scientia:
 At vix vlla cupidine quis ducitur
 Scientiæ, cuius nil ipse tenet:
 Et defectus eruditionis audaces & feros
 Sufficiens autem scientia reddit humanos,
 Nobiles nunc solent despiciere
 Eos qui scire desyderant.
 Sed Reges antiquo tempore
 Ordinauerunt (voluti auctores multi tradunt)
 Quod septem scientias liberales disceret.
 Nemo, nisi nobili liberalis ingenio,
 Et quæ illis deditus esset, liberrime
 In studiis suis vitam ageret:
 Hinc antiqui eas vocauerunt
 Septem scientias liberales.
 Nam qui vellet eas addiscere perfecte & bene
 Oportuit eum libertate certa gaudere.
 Ab aliis operibus mundanis abstinere
 Qui leges saltem humanas percepturus est,
 Multo magis se mundo abdicabit,
 Qui multas scientias addiscere velit.
 Et hac ex causa satis videtur,
 Cur eruditi viri sint despecti.

At ex-

At excellens eius memoria non cessabit, .
 Qui rerum cognitione semper accrescit.
 Amans scientiæ, iustitiæ & gratiæ
 Multis in locis repudiatur.
 Sed in aulam qui portat quocunque modo
 Utile seu munus, eo præualeat tempore.
 Quapropter hæc scientia aliæque gratiæ plurimæ
 Sunt perditæ & amissæ ab omnibus.
 Porro memento eius, quod dico,
 Nonnulli eam appetunt in vita sua,
 Avaritia & scientia discordi sunt genere,
 Qui desiderat lucrum, hanc artem non inueniet.
 Sed ille qui amat scientiam pro eius dignitate,
 Indagare utramque potest fælici ingenio:
 De hoc capitulo non opus est plura tradere,
 Nam hic apparet, quales eam attingere possint,
 Hoc est, solummodo fidelis,
 Et qui est constans animo ad inuestigandum,
 Non ambiciosus, nec ab aliis quid mutuari coactus,
 Qui sit pariens, nec nimium properet,
 Quique in Deum firmiter confidat,
 Et scientiæ omnino adhæreat;
 Et cum omnibus his qui vitam agat integerrimam,
 Falsitatem detestetur & à peccatis abhorreat,
 Tales sunt apti ut ad hanc scientiam perueniant,
 At capitulum sequens est de gaudio & dolore.

N 2

Capi-

Capitulum secundum.

IN Normandia vixit nuper monachus quidam,
 Qui decepit quamplurimos cuiuscunque status,
 Hic postquam in phantasia
 Præconceperat, se hanc artem perfecte scire,
 Tantalæ titia perfusus est,
 Ut furere pene inciperet,
 De cuius præpostero gaudio, (licet non diu duraret)
 Exempli gratia hunc apologum narrabo :
 Monachus iste Franciam peruagatus erat,
 Ut apostata desideriiis suis indulgendo :
 Et post in hoc regnum venit
 Cupiens cuique persuadere,
 Se totius Alchymiz fundamentum plenarie callere,
 Quod in libro quodam Receptarum reppererat;
 Idcirco animum omnino induxit suum.
 Præclara quædam facta ac nobiles actus post se relinquere
 Vnde nomen eius foret immortale,
 Et fama in hac regione maneret perpetua :
 Atque hinc sæpe specularabatur, vnde inciperet
 Tantas diuitias absumere, quas inuenturus esset :
 Et semper cogitabat, En hoc noui,
 Vbi reperiam quendam virum fidelem,
 Qui voluntati meæ morem gereret,
 Et propositum meum in actum ducere iuuaret,
 Tum facerem, ut in planitie
 Salisburiensi gloriose extruerentur.

Quin-

Quindecim Abbatiæ in exiguo tempore,
 a vt singulæ singulis miliaribus ab inuicem distarent,
 hac de causa hic monachus ad me accedens
 fiducia ea, quam dicebat de me referri,
 sentem suam iam dictam mihi aperiebat,
 torabat vt sibi consilio adessem:
 go ante imaginem sancti Iacobi promisi,
 se nolle eius nomen patefacere,
 nihilominus scribere mihi licitum est absque vitio
 de eius desiderio tam inani.
 Cum magnam mihi suam scientiam aperuisset,
 Dicebat, sibi nihil deesse
 nisi opportunam occasionem
 ad laborandum in Regis commodum
 et impetrandum licentiam ab eius senatu
 et Dominis mediate,
 ad coemendum agros pro antedictis Abbatibus
 Nam pro expensis se satisfacturum:
 Verum multum adhuc dubitauit,
 Quomodo, à quibus & vbi emendæ essent terræ:
 Cum de tam magno eius opere audissem,
 Explorare volui quam peritus esset in literis
 Et quantum eruditionis haberet scholasticæ,
 Sed in his fatuus saltem inuentus est:
 Nihilominus sustinui & secreta me gessi,
 Vt plus eius desiderii cognoscerem:
 Tum dicebam rem esse adeo leuiculam
 Vt Regi aperiri non debeat:
 At si proba esset non conueniens,
 Ipsum pro stulta fabula accepturum:
 Monachus respondit, quod in igne teneret

Rem, quæ suam voluntatem complere posset:

De qua veritatem intra 40. dies

Me cogniturum certissime:

Tum retuli, me hoc non vrgere amplius

Sed 40. dies (dixi) expectaturum:

Quod tempus vbi aduenerat,

Ipsi monachi scientia euannuerat;

Tum omnes eius Abbatiz & concepta

In rem nihili redierant;

Et veluti venerat, sic abiit

Non absque magno animi pudore:

Nam paulo post, breui tempore

Multos bonæ voluntatis viros decepit,

Et deinde repetiit Franciam;

Ecce quam miserabilis hæc fuit permutatio,

Quod quindecim Abbatiz religiosæ

Hoc modo deberent confundi.

Res mira fuit, quod ipse purarit,

Et omnem suam mentem intenderit

Abbatias extruere & detraxerit

Sub obedientia viuere:

At velut apostata circumuagatus est

Vt benedictam hanc scientiam indagaret:

Verum veluti superius hoc libro scripsi,

Nullus deceptor huic scientiæ sit intentus.

Aliud quoque exemplum memorandum est

De quodam, qui sperauit æque bene hanc rem facere,

Ac Raymundus Lullius aut Bacon monachus,

Vnde sese vocitauit sanctum Petrum,

Fuit minister parui oppidi,

Non procul à Ciuitate Londinensi,

Qui

Qui videbatur aliis exiguam
 Prædicandi habere scientiam:
 Certus putabat hanc artem reperire,
 Et nomen voluit suum hinc celebrari,
 Ratione pontis imaginatione concepti
 Supra Tameſin faciendi pro commodo tranſeuntium,
 Quo fieret publica quædam vtilitas
 Ceuſura toti regioni circum circa:
 Verum ad opus eiufmodi perficiendum,
 Nihil eius voluntati ſufficere potuit.
 Quocirca ſublimem adeo erigere voluit
 Pontem, vt omnibus admirationi futurus eſſet,
 Cum turribus deauratis lucentibus inſtar auri,
 Quæ res magnifica videretur ſpectatoribus:
 Tum sæpe commemorabat de nouo
 Quam magna fama ſequutura eſſet,
 Si pontem adeo illuſtrem faceret,
 Vt noctu perlucere læte poſſit,
 Atque ſic continuo perduraret,
 Tum omnes eum celebraturi eſſent:
 At in animo eius variæ dubitationes exorta ſunt;
 Quomodo hoc opus perficeret,
 Putauit quidem lampadas igne incenſas
 Satisfacturas huic ſuo deſyderio:
 Ideo lampades ea intentione
 Sufficienter ordinandas ſtatuit.
 At iterum veritus eſt valde
 Quod poſt mortem ſuam,
 Alii hoc lumen miniſtrare recuſaturi eſſent,
 Et reditus aliis rebz impenſuri,
 Hinc cogitabat ſælicem eum,

Qui

Quis sciret cui tuto consideret,
 Denique præsumpsit lumen illud apponere
 Ponti, quod noctu reluceret,
 Ex carbunculis gemmis, promiraculo,
 Cum duplici reflexione subtus & superius:
 Interim nouæ imaginationes animum eius vexabant,
 Vbi carbunculi essent reperendi,
 Ac vbi sapientes viri ac fideles offendendi,
 Qui pro eius intentione inquirerent
 Per mundum vbicumque
 Copiam carbunculorum:
 Hac de causa ad rosem macerabat,
 Vt maciem feræ contraheret.
 At cum putaret sic firmissime
 Se tantæ artis possessorem fore,
 Postquam annus iam finitus esset,
 Ars omnis eius, viresque defecerant,
 Nam vbi vitrum suum extraxerat,
 Nil materiæ continuit pro auro vel ære,
 Tum iratus & fere furore percitus fuit,
 Suas enim opes omnes perdididerat;
 Atque hoc modo vitam transegit,
 Quid amplius de eo referam?
 At vt laici doctique in scholis
 Agnoscant res horum fatuorum,
 Meminerint exemplorum eorum vbicumque sint,
 Eo enim animo sunt quam plerumque alii:
 Ipsi leuiter credunt omnes conclusiones,
 Quamuis sint falsæ illusiones,
 Si saltem in libris scriptis reperiant,
 Existimant verum præmentis lenitate,

Tam

am facilis & temeraria confidentia,
aufatur pauperiem & frustraneas expensas,
e spe huius artis vanum surgit gaudium,
res enim inanis stulti est paradísus,
eri autem filii artis confitentur
eum, sine quo omnia fallunt:

am veluti non habent scientiæ initium,
a absque eo non sortiuntur finem bonum,
onfiteor Altissime, nullus ista capit,
icet prius didicit, absque te nil sapit.

am tanta stat gratia te Deum semper apud,
erficere sicut capere, nam finis es & caput. •
eluti nunc de gaudio huius artis audiuiſtis,
a nunc de dolore circa eam percipietis,
quamuis contrarium deſyderio
lius, qui hac arte delectatur.

Prima cura est, agnoscere animo
quam multi hanc quærant, pauci vero inueniant,
t quod nemo hanc scientiam adipisci possit,
lſi doceatur, antequam incipiat:
ere doctus est & intellectu puro,
ui per doctrinam alterius eam apprehendere potest,
arias diuerſitates vt cognoſcat neceſſum est,
ui ſecreta naturæ opera indagare contendat,
t inſtitutio non adeo certa eſt,
uin contingat aliquem poſt eam errare poſſe,
eluti omnes qui nunc è vinis diſceſſerunt,
errarunt antequam lapidem noſtrum inuenerint,
iue primo ſeu ſequenti tempore,
Omnes errant, donec vera practica accedat,
Nullus autem aberrat magis in calore & frigore,

O

Quam

Quam artifex temerarius & audax,
 Nam nemo citius opus nostrum perdit,
 Quam is, qui id complere præsumit.
 At ille qui rem perfecturus est,
 Sit prouidus & cautus in operando,
 Præ omnibus enim curis hæc est grauissima,
 Vt si quis in vno errarit, de nouo iterum incipiat.
 Certe curas permultas habiturus est
 Qui hanc artem adipisci desiderat,
 Sæpe voluntatem suam permutabit
 Rebus nouis, quas cognouerit,
 Consilia eius sæpe erunt irrita,
 A quo infortunio nunquam securus fiet,
 Et sæpe animus eius vacillabit
 Nouis opinionibus, dolore afflictus,
 Atque ita continuabit in phantasiis,
 Vt mira res sit, si eam attingat,
 Quin curas versabit acerrimas.
 In hac arte qualescunque fueritis,
 De molestiis plus vobis aperiam
 Quod desiderium vestrum refrenabit,
 Magna est cura, vt sapientes tradunt,
 Cognoscere vbi perfectus sit artifex:
 Et quamdiu incidatis in eum, qui vos doceat,
 Varias tamen molestias & curas habebitis,
 Nam si mens tua virtuti sit dedita,
 Diabolus vt noceat allaborabit,
 Tribus modis offenderete præsumet
 Festinatione, desperatione & deceptione,
 Propter opera virtutis, quæ facturus sis,
 Si ad hanc scientiam perueneris.

Eri-

rimum iam dictum periculum est festinatio,
 quæ multum destruit & corrumpit,
 omnes authores qui de hac arte scribunt
 festinationem dicunt esse ex diabolo,
 tiguus ille liber de philosophorum turba
 quit, omnis festinatio ex parte diaboli est,
 circo ille, rem maturabit,
 ui procedet lento gradu,
 iuxta prouerbum veritatem cognoscetis,
 quod quo quis magis festinet, eo lentior futurus sit,
 am qui properat, opus non perficiet
 interdum nec in mense, nec aliquando in anno,
 in hac arte semper erit verum,
 quod festinans nunquam carebit querelis,
 de celeritate queque estote certi,
 quod à veritate eos præcipitabit,
 diabolus non habet subtiliores modos,
 quam ut celeritate vos circumueniat,
 circo sæpenumero præsumet
 per hanc vos in errores seducere,
 se gratiam ubique inueniet,
 qui festinationi semper se opponet,
 semper, dico, nam in momento temporis
 festinatio destruere potest omnia vestra opera,
 ideo ab omni festinatione caue,
 tanquam ipsa prorsus sit diabolica,
 ratio mea non sufficit, ut debet,
 festinantiam reprobare,
 quam plurimi se inuoluerunt magnis curis,
 quia festinantiam admiserint,
 sed semper ad finem properarunt,

Quod ex Sathanz tentatione accidit,
 Nil amplius de festinantia modo,
 Sed beatus est patientiam habens,
 Cum vero festinatione inimicus non præualeat,
 Tum desperatione mentem vestram fatigabit,
 Et sæpe hanc sententiam vobis ingerit,
 Quam multi id quærant, quam pauci inueniant,
 Ilique longe te sapientiores,
 Quæ igitur certitudo tibi supererit,
 Ipse instigabit, ut quoque dubites
 An magister tuus habuerit, nec ne,
 Et quod forte euenerit,
 Ut partem, non totum, te docuerit.
 Eiusmodi incertitudinem mouebit,
 Ad dubitationem menti tuæ ingerendam,
 Et sic labores tuos recompensabit
 Cum tali diffidentia & desperatione,
 Contra assaultus eiusmodi nil iuuabit,
 Nisi confidentia sola virtus,
 Ad quam ipsa ratio accedat,
 Nec causa remanebit timoris,
 Si prudenter in animum reuocabitis
 Virtuosos mores, quos reperitis
 In vestro Magistro & doctore,
 Nec opus erit, ut desperetis,
 Si circumstantias omnes considerabitis,
 An ex amore vel dubio vos docuerit,
 Et num ipsa morio ab illo inceperit,
 Nam tali viro difficile est credere,
 Qui enim vobis eam rem profert, magis indiget
 Vestri, quam vos illius.

Hoc

oc modo certitudinem habebis
 iusquam opus vestrum incipietis,
 am talem obtinueritis fiduciam
 desperatione securi eritis.
 quis eiusmodi magistrum reperiet,
 eu meus fuit, non habebit causas, cur dubitet,
 ui vere erat nobilis & laude dignus,
 nabat iustitiam & abhorrebat à fraude,
 cretorum tenax, cum alii clamarent,
 oluit agnosci eorum sciens,
 quando mihi differre eodem rose coloribus,
 ilipse addidit acite se gerens.
 d quem longo tempore me recepi,
 d ille me strictis observabat modis,
 agnosceret meam dispositionem
 iueis probationibus, scitorque conditionem,
 umque reperiret in me certam fidelitatem,
 agnamque spem, quam conceperam,
 ande meius gratiam ex Dei nutu
 brinui quæ ad me inclinata fuit,
 nde paulo post ipse cogitarit,
 quod vterius dilationem pati non deberem,
 ariz meæ literæ affectusque mei cordis
 louverant, eius animum mihi que addicant,
 quocirca calamum sumere non recitavit,
 ed iterum mihi, rescripsit, prout sequitur
 mice fidelis & frater amantissimo,
 espondere tibi cogor, non est furtrus alter,
 tempus adest, quo hanc gratiam à me captes,
 ro magis probo id & talis rationis,
 ua persona & fidesque confidentia, & talis ratio

Tua virtus probata, cuiusque sapientia,
 Tua veracitas, amor, ac perseverantia,
 Animusque constans, desideriiis suis fructur,
 Ideo necessum est, vt intra perbreue tempus,
 Colloquamur inuicem ore penitus:
 Si scribere deberem, iuramentum meum soluerem,
 Hinc conueniamus necessario.
 Et cum adfueris, hæredem artis
 Te faciam atque ex his terris discedam,
 Tu eris & frater & hæres mihi,
 Huius tam magni secreti, de quo desis desperare,
 Quocirca age gratias Deo pro hoc nuncio,
 Nam melius est, quam ferre aliquot coronas,
 Proxime post sanctos suos Deus hos eligit,
 Qui hanc habent artem, quæ ipse sit honorandus,
 Nil magis ad te scribam in presenti,
 Sed quamprimum ad me equitare velis,
 His literis acceptis, mox properaui
 Ad magistrum meum per centum millia & amplius,
 Vbi quadraginta dies continuando,
 Didici omnia secreta alchymiz,
 Quamuis philosophiam ante intellexeram
 Velut alius quispiam in hoc regno,
 Nihilominus farui, qui hanc scientiam quærant,
 Existimant quod 40. diebus perficiant,
 Sed inter 40. dierum opus animæ quæritis,
 Et 40 dierum doctrinam, multum differantia,
 Tum obscura dubia mihi apparebant clara,
 Vbi inueni refecta vincula naturæ,
 Causæ rei tam mirabiles videbantur mihi admodum certa,
 Et ita rationabiles vt de seipso non possem:

Sives

vos cum magistro vestro sic conuenietis,
 is de vobis nullum concipimus dubium.
 Tertium impedimentum deceptionem vocamus,
 et alia aduersus me pessimum:
 que dictum est de seruis, qui attendant
 opus vestrum, quidam enim norunt multū deceptionis,
 quidam sunt negligentes, alii ad ignem obdormiunt,
 quidam sunt prauæ voluntatis, qui vobis nocebunt,
 quidam sunt fatui, alii nimis audaces,
 quidam doctrinæ sunt inobedientes,
 quidam habent digitos rerum alienarum attractiuos,
 qui tractant res nefarias, valde nociuas,
 quidam sunt ebriosi, leues & aliis intenti,
 ne tibi ab hisce si velis esse absque damno,
 tales sunt stulti, prudentes falsi,
 quos me lædit vt & alter obest,
 cum cum opera mea bene præpararam,
 tales abstulerunt mihi que nil reliquerunt,
 cum reuoluens apud me sumptus, tempus & labores,
 quos de nouo incipiendo perferre deberem,
 statim corde mox valedixi,
 non appetens magis Alchymiz:
 quomodo hoc eo tempore euenerit
 ut crediderent ratione vera,
 iamuis vel decem personæ attestari
 possent, quo infortunio laborarim:
 sed vix ab hominibus solis contigerit
 utque diabolope, vt ipsi narrare possent:
 dicebam quoque Elixir vitæ,
 et cumque sentiebat mercatoris vxor,
 tantam Essentiam etiam comparabam

Cum

Cum multis aliis secretis,
 Quæ nequissimi homines mihi auferebant,
 Magno meo dolore & tristitia,
 Ut in hoc mundo nil aliud dici possit,
 Nisi letitiam quamcunque curis esse permixtam:
 De curis parum adhuc restat dicendum,
 Quod convenit in mente reservari:
 Id accidit viro benedicto,
 De quo veritatem ipse referre queo.

Thomas Dawltonus vir bonus
 Deo nocte dieque inferuens
 De rubea medicina magnam habuit copiam,
 Quo vix alius ex Anglis plus obrinuit,
 Satelles quidam regi Eduardo à Servizio existens,
 Cui nomen erat Thomas Harbard,
 Hunc Dawltonum vi extraxit
 Ex Abbatia Comitatus Gloucestris,
 Et coram Rege constituit,
 Vbi Deluis tum præsens aderat:
 Nam Williami Deluis Dawltonus scriba fuerat,
 Deluis de Dawltoni opere narrauerat:
 Deluis quoque servus erat fidelis.
 Ipsi Eduardo regi sæpe astans:
 Deluis ibi retulit, quod intra horam
 Dawltonus sibi fecerat mille libras Sterlingentes.
 Auri tam boni, quam Regales nummi,
 Spacio dimidia diei, vel adhuc minori.
 In cuius rei testimonium Deluis in Biblia iurabat,
 Tum Dawltonus respiciens ad Deluin
 Dicebat, ô Deluis percrastine,
 Ideoque sollicitum te esse deceret.

Nullam,

Nullam, inquit, ille, ob causam modo dictam,
 Vti Deus nouit, quem Iudas prodidit,
 At semel (inquit Deluis) iuravi tibi,
 Quod à me non esses manifestandus,
 Sed id seruare non teneor (vt autump)
 Pro Regis commodo & huius regni,
 Tum Daultonus respondit modestissime.
 Hæc responsio periurium non excusat,
 Quomodo Rex ipse tibi confideret?
 Qui sis confessus eo præsentem periurium?
 Sed ego, inquit Daultonus ad Mai: Regiam,
 Sæpe sollicitus fui variis in locis,
 Propter hanc medicinam, animoque indolui,
 Ideo iam cogitaui ne amplius molestaret,
 Nam in ea Abbatia, vbi comprehensus fui,
 Proieci illam in publicum lacum,
 Currentem ad fluuium, qui fluxu & refluxu maris mouetur
 Et sic ibi tantum diuitiarum perditum,
 Quantum in seruiuisset ad Terram sanctam recuperandam
 Viginti millium exercitui pro reditu,
 Diu propter amorem Dei id seruauit,
 Vt subuenirem regi, qui nam expeditionem assumeret:
 Heu Daultone, tum rex dicebat,
 Stultum fuit tantam rem perdidisse,
 Et voluit, vt id Daultonus de nouo faceret,
 Daultonus respondit, hoc fieri non posse,
 Cur non, inquit Rex, quomodo id nactus es,
 Ipse referebat quod à Canonico Lichfeldensi acceperat,
 Cuius opera Daultonus, diligenter seruauerat
 Per multos annos, donec ille obierit,
 Propter quod seruitium, dixit hoc spacio

P

Cano-

Canonicus sibi dederat, quicquid eius haberet.
 Rex Daultono quatuor marcas donauit
 Licentiamque abeundi mox quo vellet,
 Tum Rex ex animo tristis fuit,
 Quod Daultonum ante non cognouerat.
 Et sic sæpe accidere solet pro certo,
 Quod tyranni regi sint propinquissimi,
 Nam Harbardus Daultonum comprehensum
 Abduxit in Stepnei, ibique detinuit,
 Ministri Harbarði pecuniam abstulerunt,
 Daultono quam Rex ante dederat,
 Et post Harbardus Daultonum inde portauit longius
 Ad castrum quoddam Comitatus Glocestriz,
 Ibi Daultonus diu captiuus detentus fuit,
 Cui Harbardus maximas iniurias inferebat,
 Inde eum in carceres strictiones
 Troiam deduxit, vbi post quatuor annos
 Illum morti addixit:
 Daultonus ad moriendum obediens
 Benedictus, inquit, sic Domine Ihesu
 Videor nimis diu à te abfuisse,
 Scientiam tu mihi dedisti magna cautione,
 Quam tenui absque insolentia,
 Ei nullum vnquam inueni aptum
 Qui mihi mortuo hæres succederet,
 Ideo dulcissime Domine, nunc cōgor
 Id tuum donum iterum tibi resignare:
 Et rum deuotissimas preces fundens
 Subridens, inquit, fac nunc quod cupis:
 Cum Harbardus videret eum ita ad mortem paratum,
 Lachrymæ deciderunt ab eius oculis.

Nam

Nam neque carcer, nec mors præualere potuit,
 Ad hanc inquirendam artem, nec dolosus astus,
 Nunc dimittatur, tum Harbardus inquit,
 Non enim oberit aut proderit post hac alicui,
 At cum Daultonus surgeret de loco
 Circumspexit tristi vultu
 Abiitque pressus angustiis,
 Nec desyderauit annum superuiuere.
 Hæc illi iniuria accidit, vt narraui,
 Per homines infernum non timentes
 Harbardus non diu post obiit,
 Et Deluis in Teukesburia decollatus fuit,
 Hoc modo magna molestia, veluti videtis,
 Hanc artem comitatur in quolibet gradu,
 Hic ipse rex sua intentione frustratur,
 Quia Harbardus erat insolens & violentus,
 Dum virum adeo nobilem superbus oppresserit,
 Et veluti maleficum captiuum duxerit,
 Cum tamen lenitate, patientia & gratia
 Multum solatii inde euenisset,
 Non solum regi, vt intelligitis,
 Sed quoque toti Reipublicæ huius regni,
 At non mirandum est, quod gratia non accedat,
 Nam peccata regnant vbique in hac regione,
 Ecce hic gratia perfecta præsto fuit,
 Ad tollendas taxas & vectigalia à populis,
 Vnde multum boni & charitatis contigisset
 Inter viros equestres, Sacerdotes & communem plebem,
 Hic obseruare licet quod vitiosa violentia
 Acquirere nunquam possit sapientiam.
 Nam vitia & virtutes res sunt contrariæ,

Hinc vitiosi studium possidere nequeunt,
 Si vitiosi possent hanc scientiam indagare,
 Multum violentie & incaliis inferrent,
 Et in ambitione sua indies accrescerent,
 Peiorisque conditione quam ante fierent.
 Nunc hoc capitulum de gaudio & dolore finitum est,
 Quod caput sequitur materiam nostri lapidis manifestat.

Capitulum tertium.

TONsilus in igne laborauerat:
 Sexaginta annos & amplius ad obtinendum desiderium,
 Brianus alius fuit cum Howltono in occidentali parte
 Semper occupatus, practicum exercendo,
 At tamen hanc nobilem scientiam non inuenerunt,
 Quia nec materiam nec artis radicem nouerant,
 Sed illegitime procedentes semper id quæsierunt:
 Donec vitam & bona sua profuderant,
 Multum sumptus, damni & angustie passi sunt:
 Inter sua Recepta, quæ operabantur,
 Tum Tonsilus coram me conquestus est:
 Cum lachrymis, dicens quod corde doleret,
 Quia consumpserat potiorem suæ vitæ partem:
 In falsis receptis & in vilibus materiis.
 In herbis, gummis, radicibus & gramine,
 Quorum varia recensebat genera,
 Vt Coronopum, Serapintinam & Mezecion,,
 Veruinam, Lunarium & mortagon,
 In capillis, ouis, in excrementis & vrina,,

In an--

nantimonio, arsenico, in melle, cera & vino,
 in calce viva, Sandiuer, & vitriolo
 in marchasitis, tutia & singulis mineralibus,
 in amalgamatis, albatibus & citrinationibus,
 Omnia ad nihilum redacta sunt in eius operationibus,
 Nam non considerabat, quid intenderet
 securus de proportionem naturæ,
 Post hæc omnia nihil putabat melius,
 Quam in sanguine humano operari,
 Donec ego dicerem, quod sanguis in fumum corrumpere-
 gnibus fortissimis & destrueretur. (tur:
 Ex amore Christi tum dixit, me doce,
 Qualis esse lapidis substantia esse debeat.
 Consi- ego inquam, Quid tibi prodesset
 Adeo seni? ideo ab hac re cessa,
 Et incumbere precibus, quia tempus id postulat:
 Nam si scires materiam nostri lapidis,
 Antequam perficeres eam, ætate occumberes,
 Ne hoc cures bone magister, ipse retulit,
 Satis mihi solatii contingeret
 Si cognoscerem saltem materiam
 Illius lapidis, tamdiu à me quesiti:
 Consi- dicebam, non est res parua,
 De qua certior fieri desideras,
 Nam multi auctiores scribunt de illo dubio,
 At nullus ex iis id clare demonstrat,
 Ipsi enim auctores de hac arte scribentes
 Orarunt Deum (teste Democrito)
 Ut subito ex hoc mundo auferret
 Illorum animas, qui hac de re libros scripturi essent,
 Multi enim sunt veriti ex iis.

Ne plus quam deceat, de hac scientia traderent,
 Quilibet illorum saltem vnum aut duo puncta docuit,
 Vnde agnosci possit certissime à sociis,
 Quod illis æqualis esset
 Siquidem vnus eorum alium intelligit,
 Ita scripserunt, non vt omnes instruerent,
 At vt sese manifestarent secreto dicendi genere,
 Idcirco ne sis contentus vt vnum saltem librum legas,
 Sed varios authores perlustres,
 Liber librum aperit, vt vir doctus Arnoldus asserit,
 Velut & Anaxagoras de eodem opere testatur,
 Qui enim deses ad legendum varios libros extiterit,
 Ille ad practicam inutilis censebitur.
 At Tonsile, velut Eleemosinam id non offeram
 Alicui aperiendo (quod nunquam ante hac factum)
 Per modum responsionis tibi dabo solatium,
 Si prudenter me interrogaueris
 Bone magister, ipse tum dicebat, me certe doce,
 Num materia sit Sol & Mercurius?
 Aut vero Sol & Luna,
 Aut an tres illi simul sumendi sint?
 An solus Sol, an solus Mercurius,
 An vero sulphur cum iis sit materia nostri lapidis?
 Seu num sal armoniacum conueniat,
 Vel alia mineralia ad conficiendum lapidem?
 Hic sunt, ego inquam, Tonsile, varix quæstiones
 Prudenter institutæ non absque astutia:
 Non autem adhuc nominasti, nisi in genere,
 Nam oportet te partem ex his omnibus sumere
 Diuerso tempore, prout arti inferuiunt,
 Varix res adiuuant quidem nostrum lapidem,

Licet

icet duo sint materialia, vnusque sit lapis,
 Inter quæ hæc est differentia,
 Velut inter matrem & sobolem accidit,
 Aliam quoque diuersitatem obseruabis inter ea,
 Velut est inter marem & fæminam,
 Hæc duo genera tibi omne præstabunt seruitium
 Ad album quoque opus, si sapiens fueris,
 Num ex hisce lapidem inuenies,
 Jam patitur ignem, vt lapides solent,
 Sed non est lapis in tactu vel visu,
 Verum subtilis terra purpurea, rubra, nec lucida,
 Et cum separata est & præparata,
 Tum nominamus id nostrum lythargirium,
 Primo purpureum, rubrum & post subalbum,
 Atq; cum vocatur electa nostra marchasita,
 Vna vncia eius superat quinquaginta libras,
 Non venditur per Christianum orbem,
 Et quicquid indiget, cogetur
 Et curet fieri, aut ipse præparet.
 Sed hæc gratia magna in eo opere apparet,
 Quod fieri possit semel nec deinde amplius,
 Antiqui authores vocant eam rem vilis precii,
 Nam nihili æstimatur in mercatura,
 Nemo qui inueniet, tollere id curabit
 Magis quam vnâ vnciam luti
 Nullus vult credere, quod sit magni precii,
 Nullus itaque agnoscit id, nisi valde prudens,
 Hic aperui ego mirabile secretum,
 Quod nunquam factum est per totum orbem.
 Alium adhuc lapidem, Tonfile, habere oportet,
 Aut alias perdes tuum præcipuum materiale.

Qui

Qui lapis est valde pulcher & clarus,
 Lapis in mercatura, lapis in visu,
 Lapis resplendens cum perspicuitate,
 Existens mirifica diaphanitate,
 Precium vnus vncie conuenienter
 Est viginti solidorum, vel circiter:
 Nomen eius est Magnesia, pauci eam norunt,
 Inuenitur tam in summis, quam imis locis.
 Plato agnouit eius proprietatem vocauitque nomen,
 Et Chawcerus inquit, quod Dytanos appelletur,
 In Canonici sermone dicitur quid sit hoc modo,
 At quid ignotum per magis ignotius.
 Hoc est, quid illud existat
 Nisi quid incognitum magis incognito appellatum?
 Nihilominus, Tonsile, iam vere docebo,
 Quid sit Magnesia in nostra lingua,
 Magnum quid mirabile in latino dicitur,
 Æs est pecunia, scientia sed ars,
 Id est, quod sit res huiusmodi
 In qua sit multum diuinæ scientiæ,
 Nunc agnoscis, quid est magnesia,
 Res æris, in qua latet scientia diuinaque mira,
 Hos duos lapides, Tonsile, assumes
 Pro materialibus ad Elixir elaborandum,
 Quamuis prima vice non sint plures materiæ,
 Tamen variæ res adiuuant, vt ante narraui,
 Hoc secretum ante hoc tempus
 Non adeo manifestatum fuit, quod tibi habeto,
 Orabo Deum, ne mihi pro crimine imputetur,
 Vereor enim, ne calamus meus plus iusto aperuerit,
 Nam etsi pauci percipiant hanc sententiam,

Atta.

tamen subtiliores inter doctos plus nimio habent euidentiæ,

altri enim eruditi sunt adeo excellenti ingenio,
 si hoc haberent fundamentum, artem indagarent,
 im Deus velit, ne quis eam inueniat
 si ipse solummodo, qui sit virtuosa mente:
 eo antiqui authores celarunt cum ratione
 materiam nostri lapidis, quæ hic aperta est,
 iam materialia accipere non teneris,
 si hæc bina, ad album faciendum lapidem,
 cepto sale armoniaco cum sulfuris genere,
 quod ex metallis educitur,
 hæc duo sufficiunt ad implendum tuum desiderium,
 æter hæc alia ignem fugiunt,
 Iphur comburitur & mutat suum colorem,
 et nostrum Lythargyrium semper perdurat,
 et cum metallo aut argento viuo incipias
 id faciendum Elixir, ut intentione fruaris,
 si destruxeris totam eius compositionem,
 uædam ex componentibus te adiuuabunt,
 Illud nihil aliud est, hoc atque illud
 uam saltem Magnesia & Lythargyrium, ipsius frater.

Capitulum quartum.

¶ E magno opere non subterfugiam,
 Licet sit secretum, largissime tradere,
 veritatem vobis aperiam vnice attendam,
 patenus mihi concessum sit Dei mandato,

Q

Ego

Ego vobis viam monstrabo tanquam ductor,
 Eo modo, quo inueniatis vestrum propositum,
 Si confydetetis, quomodo partes huius operis:
 Sint confusæ ab antiquis authoribus:
 Velut ante dicebam, magistri huius artis
 Quilibet saltem vnam declarabant partem,
 Ideo quamuis satis perceperitis eas ad lubitum,
 Non tamen ordinare valetis, vt debetis,
 Arnoldus in scriptis suis testatur,
 Quod finale secretum sit, agnoscere rem illam,
 In qua opus nostrum sit fundatum,
 Et quomodo puræ naturæ & simplices sint inueniendæ,
 In libro eius, qui incipit, Multifarie,
 Inquit, materiæ nostræ fundamentales duorū sunt generū,
 At quomodo eæ reperiuntur, præterit omnino,
 Nomina illarum proxime præcedentē capite habetis,
 Frater Baconus plus de eo puncto aperit,
 Dum inquit, Diuide partes omnes
 In Elementa propinqua, de eo sitis cauti,
 Sed imprudentes ita non operantur:
 At pertinaciter procedunt, tanquam fere furiosi,
 Ad materiam diuisibilem plus addentes,
 Ita cum putent se producturos flores,
 Nil aliud agunt, quam quod multiplicent errores,
 Ibi Baconus ratiocinatur, vt & alii eiusmodi,
 Et timet, ne plus iusto aperiatur:
 Auicenna in Porta scribebat, si meminertis,
 Quomodo progredi debeat ad perfectionē obtinendam,
 Veraciter docendo, prout veritas se habet,
 Comedas, vt bibas, & bibas vt comedas:
 Et intermedio tempore sudore perfundatur,

Rass

asis aliquatenus hæc declarans dicit,
 Non tamen comedat res festinanter,
 sed pedetentim consumat suum alimentum,
 De quo Propheta facit quoque mentionem,
 in modo respexeritis ad eius intentionem,
 Visitasti terram & inebriasti eam,
 Multiplicasti locupletare eam,
 Terram fructiferam in saluginem,
 Et terram sine aqua in exitus aquarum,
 habuerit copiam cibi & potus,
 Necessum est vigilare, tum cum foret dormiendum,
 Nam labor est in vigiliis & magna diligentia
 nutriri debet preciosis alimentis,
 Ideo omnes pauperes abstineant, inquit Arnoldus,
 Nam hæc ars est pro diuitibus huius mundi,
 Confidite eius verbis vos pauperes quotquot estis,
 Scie enim sum testis, quod ita esse verum inuenietis,
 Esto longanimis & suavis, inquit ille,
 Nam festinantes finem nunquam videbunt,
 Periturnitas purificationis materię infectę
 accipit quamplures, qui id non credunt,
 Ideo pauperes ne præsumatis
 & indagare mira, sed in tempore cessate,
 Successus quadrantis vnius horę
 destruere totum potest, hinc diuitię succurrunt:
 Id primum pro quo & vltimum pro quo non,
 id cognoscendum lapidis nostri lentam elixationem,
 donec non magis elixetur, ne desinas,
 Nam tamen longa continuatio non dat incrementum,
 cogites quod aqua velit ebullire,
 sed butyrum elixetur, velut & oleum:

Q 2

Et sic

Et sic lenta coctione consumas,
 Non ebulliendo, quod fit festinanter:
 Propter dubia periculorum variorum,
 Et propter superegressionem nostri lapidis:
 Inter magna opera omnium est grauiissimum
 Ut clarificemus nostra media mineralia:
 Extremitates variz bene sunt perfectæ
 Absque multis mediis prudenter quæsitis,
 Et singula media oportet fieri pura,
 Si opus vestrum absolui debeat,
 Nam impura & pura (ex naturali affectu)
 Valde inter se aduersantur, & sic maturum & immaturum,
 Fixum fixo per se adhærebit,
 Et volatile volatili genere trahetur,
 Et vbicunque amplius est concordia,
 Natura trahet, quod alibi foret ante:
 Hoc magnum opus in suo genere impurum est,
 Et plenum periculi id inuenietis,
 Nullius prudentia tanta esse poterit,
 Ut non interdum aberraret in illo.
 Tam bene doctus, quam laicus,
 De quo Anaxagorus hoc modo inquit:
 Nemo prima fronte reperitur discretus:
 Et quondam virum sapientem dicere audiui,
 Quod hoc tempore in Cataloignia
 Magnesia cum aliis mineralibus
 Vendatur, si saltem inquirere curetis:
 Ut ita manus delicati viri
 Non sint inquinandæ tam vili opere:
 Et longe citius opus vestrum, ut existimo,
 Inciperet & finiri posset:

Nam

am si deberetis omnia facere, vt ego noui,
 fatigati efferis, priusquam opus aggredere mini:
 Iosophorum opus non incipit
 usquam omnes res sint puræ extus & intus,
 is qui quærimus tincturam valde speciosam,
 ortet demere omnes res viles & vitiosas,
 variis mediis quodlibet suam habet proprietatem
 officium suum præstandum, secundum suum gradum,
 iis, quibus nostræ res aluntur,
 adam prodesse poterunt, quædam obesse,
 stri Pharmacopæi ignorant ista præparare,
 nos eos docere subterfugimus,
 ius rei causa non est alia,
 uam quod adulterarent ea (ad decipiendum homines)
 tius, quam vt omnibus viribus incumbere
 irarentque veritatem obrinere:
 os illorum est (vnde ex animo doleo)
 urima appetere & pauca pro iis præstare:
 ui velit verum habere opus, ne parcat labori
 ee expensis, quamuis loculos inaniat,
 in magno opere omnium longissime abest,
 ui quotidie desyderet eius finem reperire:
 grande opus cum omnibus circumstantiis
 rfici posset tribus annis, res fortunata foret:
 am ille qui illud semel finire poterit,
 unquam necessum habebit id de nouo incipere:
 med cinam suam sapienter augmentare nouerit,
 lud enim magisterium est omnis nostræ intentionis,
 on opus est nominare hic mineralia,
 sam Albertus clare de omnibus scribit.
 sulum tradere possem de naturis mineralium,

Q. 2

Quod

Quod in hoc magno opere foret frustraneum:
In hoc enim grandi opere nihil inuenietis
Nisi manuum labores vocatos Mechanicos,
Vbi in centenis modis & pluribus
Aberrare poteritis, quocunque incedetis,
Idcirco credite, quicquid antiqui authores tradunt,
Absque experientia nihil rectum fieri posse,
Considerate omnes circumstantias & curate
Observare uniformitatem in omnibus requisitis:
Vt re vno valis modo in materia & forma,
Caue à commixtione, ne quid infortunii accadat,
Centum errores magis speciales
Præcauere poteris hac admonitione generali,
Et hæc doctrina erit sufficiens
Illis, qui practicæ prudenter insistit,
Si famuli vestri sint probi & fideles,
Non pigebit vos vestri operis,
Idcirco si expertes omnis timoris eritis,
In magno opere, sequere meum consilium,
Nunquam ad id vxoratos admittetis,
Mox enim se fessos dicent, ut ipse narrare noui,
Nullum itaque conducetis
Nisi certa mercede quodcunque feceritis,
Non in menses, quomodocunque poteritis,
Nec in septimanas, sed in singulas dies:
Et ut merces vestra illis arrideat
Magis, quam alibi impetranda,
Et ne cogantur propter mercedem expectare,
Sed ut satisfactio æris ipsis sit in promptu,
Nam hoc eos excitabit ad amorem & metum,
Ut ad opera sibi commissa sint attentiores,

Qua

que existiment, quod dimittendi mox forent.
 negligentes vel vno die existerent:
 xorati non ita conuenient
 ro hoc opere, quos ideo fugias :
 hoc cognouissem & fecissem antea;
 solitas iniuriarum molestias declinasset;
 hoc quoque opere oportet adesse libertatem:
 ne impedimentis quocunque in gradu,
 um multo solatio ad curas releuandas
 ontinui laboris, qui cessare nequit.
 lias angustiarum propter labores & melancholiam:
 ossent esse causa destructionis tui operis,
 on necessarium est plura nunc ostendere;
 am antiqui authores reliqua iam ante tradiderunt;
 quod requisitum sit ab iis intermissum,
 ic liber absque vlllo demonstrat dubio,
 circo exiguus hic libellus ORDINALE
 t Alchymiarum, omnium complementum,
 ipitulum sequens conuenit pro clerico.
 stendens consilia pro subtili opere.

Capitulum quintum.

Rifcus cum monetas mutaret;
 Quamplurimis damno, multis gaudio extitit;
 veluti diuersis ea mutatio visa est.
 s noua & rarissima;
 eo tempore quid miri contigit;
 od ad hanc spectarit scientiam.

Cum

Cum tres magistri artis huiusmodi
 In vno decumberent lecto prope Leadenhal,
 Qui haberent Elixir perfectum album & rubeum,
 Mirabile est tales ternos vno iacere lecto,
 Atque hoc spacio decem dierum,
 Siquidem vix inueniantur in millione hominum,
 Ex ducatu Lotharingæ, velut accepi,
 Vnus eorum fuit, secundus ex medio Angliæ,
 Sub cruce circa finem trium Comitatum
 Tertius natus erat, ætate minimus:
 Qui ex natiuitatis figura à doctis iudicatus est
 Exornaturus Anglicanam terram,
 Posset quis totum peragrarè mundum,
 Et tales magistros tres non repetire,
 Duo ex illis discessuri, sed iunior permanens est
 Multum boni in hac regione aliquando factururus,
 Sed peccata principum morabuntur
 Id boni, quod ipse præstiturus esset.
 Senior magister de eo vaticinatus est
 Et dixit, quod passurus esset multum iniuriæ
 Ab iis, qui grati erga eum esse deberent,
 Et multa alia hic enarrabat,
 Quæ exinde vera inuenta sunt,
 Et nonnulla adhuc euentura,
 Ex quibus vnum est certissimum, dicebat ille,
 Post multas molestias magnum futurum est gaudium,
 In singulis quartis huius regionis
 Quod omnes probi percipient,
 Iunior quæsiuit, quando id euenturum,
 Senior respondit, postquam visum foret
 Sanctam crucem honorari nocte dieque,

In ceteris

in terra Dei & in terra Luminis,
 quod conuenienti tempore continget,
 sed diu dilatum absque causa est,
 cum id inceperit, notes bene hanc rem,
 hæc scientia aperietur regi,
 et longe plures gratiæ
 quam hic à nobis enarrari poterunt,
 gratia illi regi tum aderit,
 cum mores antiquos emendauerit,
 se in secreto inuestigabit
 hanc scientiam obscuro sermone:
 inter solitarios seu monachos
 adire semper fiet certior,
 Rex Calid eam quæsiuit apud multos,
 donec inciderit in Morienum,
 qui opem tulit Calidi in sua necessitate,
 virtus enim eius ad hoc incitauit:
 sed nunc de hac materia tacebimus,
 de subtili opere trademus.
 necessum est, ut sit eruditus,
 qui velit percipere subtile opus.
 portet eum cognoscere primam philosophiam,
 confidat Alchymiam inquirere,
 primo vos intelligere debetis
 qui huic operi intenti estis,
 cum metalla vestra per præparationem
 sunt facta habilia ad generationem,
 cum diuisione separanda erunt
 quatuor Elementa, si lucrari desyderetis,
 quod si perficere nequeatis,
 & discite ab Hortulano,

R

Qui

Qui ea de re suum fecit librum;
 Quomodo vinum sit diuidendum in 4. Elementa;
 Et præterea vos scire decet.
 Effectus quatuor qualitatū,
 Quæ dicuntur, caliditas, frigiditas, humiditas & siccitas,
 Vnde omnes res sunt compositæ,
 Et quia præcipue in hac arte appetatis
 Habere colorem in igne perseverantem,
 Sciatis, antequam illum obtineatis.
 Quomodo quilibet color generetur,
 Nam omnis color, qui nominari potest,
 Hic apparebit, antequam albedo aderit;
 Ad hæc vultis habere in opere
 Facilem liquefactionem instar ceræ aut gummi,
 Alias non intraret, nec penetraret
 In metalla, testantibus authoribus,
 Sic desideratis quoque habere fixum & fluxibile,
 Cum coloris copia, quocunque modo.
 Hæc tria contraria coniuncta. vt fiant.
 In vno subiecto, magnum est secretum,
 Nihilominus ille, qui valet ingenio,
 In hoc capite id inuenire poterit.
 Et primo, vt dem vobis breuem doctrinam,
 De prædictis quatuor qualitatibus primis,
 Calor & frigiditas sunt qualitates actiuæ,
 Humiditas & siccitas vero passiuæ:
 Nam hæc patiuntur semper illas,
 Vt lapides cum fiunt calx & aqua glacies;
 Vnde facillime iudicare poteritis,
 Nihil generatum est, nisi calore aut frigore,
 Attamen passiuæ habent aliquid actiuitatis,

Veluti

Veluti in mechanicis operibus quotidie videmus,
 In panis & cereuisiæ coctione & aliis opificiis
 Humiditas operatur & siccitas.

Aristoteles in physicis, multique alii
 Dicunt, ab actionibus procedit speculatio,
 Referunt quod practica sit radix & initium
 Speculationis & omnis scientiæ.

Quam proprietates rerum quarumlibet
 Perceptæ fuerunt per earum operationes:

Veluti per colores vrinatum audemus
 Pronunciare de calore vel frigore,

Per istas quatuor qualitates primas
 Indagamus colores successu temporis;

De quibus certi esse non possumus
 Nisi in substantia valde pura.

Multum doctrinæ inde capietis,
 Nisi sciatis, quomodo colores quotidie generentur,

Color est extremitas cuiusque corporis clari,
 Clara substantia bene terminata hic est materia,

Si caliditas dominetur in materia sicca,

Color albus aderit ibi certissime,

Veluti apparet ad oculum ex ossibus combustis,
 Et in calce viua ex lapidibus facta,

Si frigiditas agit in materia humida & clara,

Albedo apparebit in ea operatione,

Et constat in glacie & frigore induratis,

Causa eius declarata est iam ante in philosophia,

sed hic non de communi philosophia loquor,

Sed per exempla, ut tradam Alchymiam,

num per aliud percipi potest,

Veluti soboles agnoscitur ex sua matre,

R 2

Sicca-

Si caliditas in materia humida & crassa
 Agat, niger inde color generabitur,
 Quod si exemplum eius desyderetis,
 Obseruate eum viridia ligna igni apposueritis,
 Cum frigiditas operatur in materia crassa & sicca,
 Niger erit color, cuius rei ratio est,
 Talis materia est compacta & valde crassa,
 Cum frigore constringente, vitæ inimico,
 Crassities facit obscuritatem, & lucis priuationem,
 Si color priuetur, nigredo apparebit.
 Ideo semper huius memor esto,
 Quod clara materia sit materia albedinis,
 Causa efficiens potest esse varia,
 Nam interdum est caliditas, interdum frigiditas:
 Sed Albedo & nigredo (vt omnes norunt)
 Sunt colores contrarii in extremitatibus,
 Hinc opus vestrum cum nigredine incipiet,
 Si finis esse debeat albedinis perfectio,
 Intermedius color, ceu philosophi tradunt,
 Est rubeus inter nigrum & album,
 Nilominus firmiter mihi crede,
 Rubeus est vltimus in opere Alchymiae,
 Dicunt quoque in sua doctrina,
 Quod hi duo colores, rufus & citrinus,
 Sint intermedii inter album & rubeum.
 Et quod viridis & plumbeus color
 Inter rubeum & nigrum intercedat,
 Incarnatus color est ex materia valde pura
 Medici in vrinis habent colores nouemdecim,
 Inter album & nigrum, vt ipsi tradunt,
 Ex quibus color subalbus vnus est,

Simi-

Similis colori lapidis Onichini,
 De eo colore Magnesia videtur,
 Sed magnesia splendet cum puritate,
 n nostro subtili opere Alchymiz
 Omnes occurrent colores, qui vnquam habentur,
 Centum & plures certissime,
 Quam in vrina sunt animaduersi,
 n quibus omnibus coloribus esse nequit,
 Quin lapis noster contineatur secundum omnes gradus,
 n omni compositione operum, quæ fiunt,
 Et in omni compositione, quæ mente concipitur,
 Quotquot ibi colores sese offerunt,
 Et graduationes prudenter institues,
 Et si non omnes graduationes cognoueris,
 x Raymundo illas discas in arte eius generali,
 Et libertus Rymerus scripsit iuxta suam inuentionem
 De 17. proportionibus, at illæ non sufficiunt
 n hac scientia quam nunquam inuenire potuit,
 Quamuis in medicina fuerit valde eruditus,
 Cum excellentia naturæ humanæ
 æpe superet medicinas medicorum,
 Et sic honoret non raro suam artem
 Cum sua medicamenta forte sunt inania,
 Et ita non se habet in medicina minerarum,
 Ea enim ars excedit omnes alias generationes,
 Et solum existit in hominis sapientia,
 Velut per experientiam prudentes testari possunt,
 Et ita alchymiz verum fundamentum
 Est in compositione ratione prudentis graduationis,
 Caloris & frigoris, aut humiditatis & siccitatis,
 Cognoscendo, quod aliz qualitate per eas generentur

R. 3.

Vt po-

Vtpote durities & lenitas, grauitas & leuitas,
 Asperitas & lauitas, per certa pondera,
 Cum numero & mensura sapienter indagata,
 In quibus ternis existit omne à Deo confectum,
 Nam Deus fecit omnia & disposuit certe
 In numeris, Ponderibus & mensuris,
 Quos numeros si mutaueritis,
 Naturæ iniuriam facitis,
 Ideo Anaxagoras inquit, caue bene,
 Ne ad coniunctionem procedas,
 Antequam pondera plenarie cognoueris
 Omnium componentium, quæ hic requiruntur,
 Baconus dicit, quod antiqui nihil celauerint,
 Nisi solummodo proportionēs, quas non docuerunt,
 Nam nullus authorum est, nec rex, nec princeps
 Scribens de hac scientia cum aliis congruit
 In proportionibus, quas si scire velitis,
 Raymundus cum Bacono & Alberto docebit,
 Cum Anaxagora seniore, ex his quatuor
 Habebitis perfectam cognitionem, at non ex vno omnem,
 Er si iungetis 4. qualitates ad vnam intentionem,
 Tum oportet coniungere singula Elementa,
 Vt aquam & terram secundum vestrum desiderium,
 Bene composita cum aere & igne,
 Sciendo, quod in actiuitate sit dignior
 Secundus & tertius quorumlibet graduum,
 Quartus & primus excludi nequeunt,
 Nam utilis est & maxime usurpandus,
 Et optime extendere potest suam multiplicationem,
 In quo existit virtus generationis,
 Atque hoc est terrestre Lithargyrium nostri lapidis,

Abc.

bſque eo nulla erit generatio,
 ſec noſtræ rincturæ fixatio,
 ſam nihil eſt fixum, niſi terra ſola,
 ætera omnia Elementa ſunt volatilia,
 nis aer & aqua, vt quotidie videtis,
 t ignis eſt cauſa extenſibilitatis,
 t fac. t materiam eſſe permiscibilem,
 c clarus ſplendor in pulchro colore
 t magis ex genere aerio,
 t aer quoque ſi fuerit condenſatus
 cit res leuis liquefactionis,
 eluti eſt cera, & butyrum & omne gummi,
 tiguus calor ea omnia liquefacit,
 qua purgat cum ablutione,
 t res mortificatas cauſatur reuiuere,
 e multiplicatione ignis nil miri videtur,
 uæ multiplicatione terræ inferior eſt,
 am terra generat herbas quotidie nouas,
 bſque numero idcirco verum eſt,
 uod terra tam ſit admiranda, quam ignis,
 uamuis vna ſcintilla in immenſum ſe multiplicet,
 tota ditio foret repleta lino,
 am vna ſcintilla mirabiliter in eo creſceret,
 nis & terra ſolummodo ſe multiplicant,
 illæ ſunt cauſæ multiplicationis noſtri lapidis,
 e hac terra Albertus Magnus meminit
 mineralibus quod Lythargyrium ſit optimum
 o Elixire albo, ibique recenſet illud,
 uod quoque in libro carminum demonſtratur:
 unc ad coniunctionem accedamus,
 quædam conſilia de ea adferamus,

r. Coh-

1. Coniunge Elementa tua grammaticaliter

Cum omnibus suis regulis conuenienter,

Quæ regulæ ad adiuuandum eruditos

Sunt præcipua instrumenta in hoc opere,

Nam nihil magis sibi contrariatur,

Quam esse fixum & volatile:

Omnes Grammatici Angliæ & Franciæ

Ignorant docere vos hanc concordantiam:

Hoc ORDINALE eam tradit, vt videbitis

In Physica, libro de Arbore.

2. Coniunge ea quoque Rhetoricæ modo

Cum naturis ornatis & purificatis,

Postquam tinctura vestra debeat esse pura & pulchra,

Accipe puram terram, aquam, ignem & aerem,

3. Logica via, quando cunque sit,

Misce vera genera, non sophistica,

Quorum ignorantia adduxit multos doctos

Vt omnem suum laborem & opus perderent,

4. Iunge ea inuicem quoque arithmetice

Per numeros subtiles proportionales,

De quo parum adhuc fuit cognitum,

Cum Boetius scriberet, Tu numeris Elementa ligas,

5. Coniungetua Elementa Musice

Duas ob causas, vnam propter melodiam,

Quæ suos, & concentus placitos habeat,

Cum verum effectum eius inueneris,

Et sic compone, vt Diapason

Cum Diapente & Diatesseron,

Cum hypate, hypaton & Litanos mese,

Cum regulis, quæ sunt in Musica,

Cum proportionibus causantibus harmoniam,

Qui.

Quibus valde similes proportioncs sunt in Alchymia.

Nempe pro magnis numeris actu positis.

Sed pro secretis numeris intellectualibus

Oportet vt inquiratis, velur ante dixi,

Ex Raymondi & Baconi doctrina,

Baconus tradit ea obscure in tribus suis epistolis.

Et Raymondus melius in Arte generali:

Multi existimant, cum ista legunt,

Quod intelligant, at reuera falluntur.

6. Cum Astrologia iunge quoque Elementa,

Vt prosperentur eorum operationes quæcunque.

Quas simplex genius, rude & inexpertum

Prudenter ducunt, donec inueniatur finis.

Cum tempore illa obediunt

Supra naturas formas stellarum influentiar,

7. Et scientia perspectiua multum præbet euidentiæ

Omnibus in hac arte nobili laborantibus,

Et ita quam plures scientiæ aliæ faciunt

8. Velut præcipue illa de pleno & vacuo,

Sed magistra inter scientias omnes habenda,

9. Ad seruiendum huic arti, est magia naturalis,

Cum quatuor Elementa sapienter composita fuerint,

Et singula in suo gradu ordinata,

Tum ex variis gradibus & digestionibus

Colores apparebunt vsque ad perfectionem,

Tunc enim intrinsecus operatur calor naturalis,

Qui in nostra substantia saltem est intellectualiter,

Visui non patens, nec manibus palpandus,

Eius operatio paucis rarisque est cognita,

Et cum hic calor naturalis mouebitur

Per externum calorem artificialem,

S

Tum

Tum natura excitata operari non desinet,
 Ad varias diuersitates graduum producendas:
 Quæ est vna causa, vt ex ratione animaduertitis,
 Quod in opere nostro tot appareant colores,
 Idcirco causatur in hac arte multum dubii
 Ignorantia caloris intrinseci & extrinseci:
 Ad sciendū, quomodo vterq; hic calor congruere debeat,
 Et vter eorum in operando prædominari,
 Digestiones in hoc opere valde conueniunt
 Digestionibus rerum animatarum,
 Et præ cæteris (vti certe testificari possum)
 Magis assimilantur concoctioni in homine:
 Ideo Morienus dicebat, lapis noster in generatione
 Valde est similis creationi hominis:
 In quo, inquit Raymundus, quatuor omnes gradus
 Complexionum quatuor inuenire licet,
 Idque actu, quod non poteritis reperire
 Inter alias creaturas in alio genere,
 Hinc inter creata hæc duo solummodo
 Vocantur Microcosmus, Homo & noster lapis:

Nunc de digestionem ad nutritionem
 Perfecte cognoscendam opus est accedere,
 Humor est solidus, constans cum siccitate,
 Fortiter mixtus in suis gradibus,
 In opposito passiva debite mixta
 Generantur calore intrinseco & extrinseco,
 Ira nihil aliud est nostra digestio,
 Nisi ex humore substantiali creata perfectio,
 Oro vos, ô laici, vt me excusetis,
 Quamuis ad huiusmodi verba non sitis affecti,
 Oportet me iis vt, quia omnes authores affirmant,

Quod

Quod quælibet scientia suos proprios habeat terminos,
 Digestio interdum magis augmentatur
 Externo frigore, vt quotannis videre potestis,
 Quomodo in hyeme homines plus cibi capiant,
 Quam æstate, cum calor eorum sit intensior,
 Nam frigus tum cogit calorem intrinsecus fugere
 Et magis coniungit, vt fiat fortior,
 Cuius virtus & potentia maior est
 Ad digestionem perficiendam, quam antea.
 Sed præcipuum nostrum Digerens pro hac intentione
 Est virtualis calor, materiæ digerentis,
 Nihilominus, calor rei digestibilis
 Adiuvat digestionem, eiusque operationem,
 Febrilis calor nihil digerit,
 Radii solares iuuare possunt & causari destructionem,
 Vinum digestum plus habet caloris naturalis,
 Quam recens multum, cuius calor est accidentalis,
 Coagulatio non est forma substantialis,
 Sed saltem passio rei materialis,
 Adhæc vos scire oportet, cum colores apparent,
 Quod si præcipuum agens in ea materia,
 Interdum enim calor est, interdum frigus,
 Et aliquando humiditas, aliquando siccitas,
 Ad cognoscendum principale agens semper
 Requirit indagacionem subtili ratione,
 Quod non perceptum est, nisi à magistris paucis,
 Nam non notant, quomodo colores oriuntur,
 Principale agens qualitatum quatuor
 Potentiam regalem obtinet & prædominatur,
 Vt reliqua ad suum genus conuertat,
 De qua conuersione Anaxagoras tradit.

In libro suo de conuersione naturali,
 Cuius causas speciales Raymundus adducit,
 Non est res ludicra aut leuis docere,
 Quomodo vestrum principale agens debeat discerni,
 Quod tradam vobis per quatuor signa,
 Vt per colorem, saporem, odorem & liquorem.
 Et primo per colorem, quo intentioni vestrae seruiat,
 Vt principale agens agnoscat,
 Respicite in vas vestrum, qui color magis apparet
 Tam illud, quod hunc causatur est principale:
 Pro eo tempore, cuius intentionem mingare poteritis,
 Per hanc doctrinam, si furere incipiat,
 Quod perficietis, si bene cognoueritis
 Causas colorum omnium, qui occurrent,
 Hic ego hic tradam breuissime
 Per causas suas, ne opus sit alibi eas quærere:
 Albedo producit ex varia materia clara,
 In alia re terminata, prout hic quoque inuenitur,
 Nigredo est, cum partes corporis obscuri
 Cum crassitie opprimat claritatem subiecti,
 Aut sit ex combusta tetro stremitate,
 Sed ex ea combustionem magna durities sequitur,
 Ac per commotionem obscuri, clari & puri
 Generantur omnes intermedii colores,
 Quælibet res clara, perspicua & pulchra
 Oritur ex materia aquæ & aeris,
 Quam pura terra apprehendit,
 Talis quæ claritatem eius non tollat,
 Et si in eius intermedii claritate & perspicuitate
 Non videatis colores speciales,
 De quibus aude se iudicare poteritis,

Quia

Quia causa earum rerum fuerit intense frigida,
 cluri in Cristallo, berillo, aliisque plurimis,
 Diuersitatem inter ea scire debetis:
 Cristallus habet aquam ad aerem declinantem,
 unde est clara, speciosa & pulchra:
 ut si declinet magis versus aquam,
 est obscurior, ut berillus, vel glacies congelata,
 sed si materia tendat ad siccitatem,
 Obscuritas cum durtie nascitur,
 ut apparet in adamante lapide,
 et in pluribus eiusmodi aliis:
 Splendoris, qualis est in Magnesia,
 lux est causa in materia clara,
 Quæ superinducta est in aqueum vaporem,
 Antea calore incensa certissime;
 Nunc post claritatem & colores extremos.
 De mediis coloribus non nihil addam:
 Rubini color est de tenui fumo ortus
 in claro corpore, qui tum causatur,
 Cum in eo corpore dominatur copia lucis,
 Nam eius plus vel minus facit plus vel minus splendere,
 Sic Amethystus rubinum sequitur dignitate,
 in minori claritate & maiori obscuritate,
 Et Calcedonius miscetque substantia
 Sequitur berillum in gradibus variis,
 Viridis, ut Smaragdus, est ex aqua pura,
 Cum terrestri materia combusta mixta,
 Et quo clarioris substantiæ terra fuerit,
 Eo clarioris viriditatis color apparebit,
 Fuscus est ex claritate terminata
 Infusa ex crassa fumo, sate congregata,

Ex aqua & terra productus,
Cui adest claritudo aeris,
Liuidus vel plumbeus color generatur
Ex partibus aqueis & terrestribus,
Et ubi hæ partes sunt frigida & crassa,
Ibi plus eius coloris visitur,
Ut apparet in inueterato plumbo,
Et in hominibus morti propinquis,
Hic color vocatus liuiditas,
In liuidis inimicis frequens,
Naturalem calorem & sanguinem mouet
Ad cor, ad confortandum illud,
Et derelinquit faciem frigidam & siccam,
Quia calor & sanguis inde recesserunt:
Similiter cum febres sunt in extremitate,
Vngues manuum isto colore conspiciuntur,
Saphyri color ex oriente cæruleus
Cælesti sphaeræ non absimilis,
Longe pulchrior est ad visum liuido,
Quia plus in eo est aeris, aquæ & lucis,
Quam in liuido colore & multis modis
Hinc talis color preciosior æstimatur,
Quam alii cærulei, qui quo sunt obscuriores,
Eo minus habent aeris & plus terrestretatis,
Argentum in lazurinum facile adduci potest,
Cuius ratio est, perspicuitas,
Quæ in argento existit, producta ab aere,
Ideo ad cælestem colorem tendit:
Et copia argenti vini, quæ in eo est,
Causatur in argento splendorem,
Subtilis terra, pura aqua cum claritate aeris

Efficis

Efficit illum splendorem in argento viuo,
 Citrinus color, flauus vt est in auro,
 Est color placitus, quibusdam valde gratus,
 Generatus ex valida & forti digestionem,
 Nam humor in eo habet fortem decoctionem,
 Talis color per calorem generatur,
 Velut est in melle, vrina, lixiuio & felle,
 Puluor in auro producitur (vt vere dico)
 Ex pura & subtili materia bene terminata,
 Perspicuitate condensata; nam aqua purior
 Quo fuerit condensata, eo magis splendet.
 Causa enim eius non est alia,
 Quam humiditas terminata, vt doctiores statuunt,
 Ita vt sit quoque polibilis,
 Quia aer nullas figuras recipit:
 Nam aer per se non terminatur,
 Sic causam perspicui in aqua agnosceris:
 Albus & rubeus bene mixti & puri
 Generant pulchrum colorem citrinum,
 Ita diuersa commixtio Elementorum
 Facit diuersos colores pro diuersa intentione,
 Cum variis digestionibus & variis gradibus,
 Omnes colores facti sunt pro oculis.
 Elementorum colores proprios norabitis,
 Vnde de coloribus melius iudicabitis,
 Medici dicunt de herbis quibusdam,
 Quod sint exterius frigida & calida intus in radice,
 Si exemplum hac de re expetitis,
 Considerate operationem nobilissimam violarum,
 Communis philosophia causam hanc aperit,
 Quod frigida sit intus & rubra extus rosa.

Ana

Anaxagoras dicit in sua conuersione naturali,
 Intrinsecum & extrinsecum in omni re esse contrarium,
 Quod verum est exceptis iis rebus, quæ sunt
 Ex parua compositione simplicitati proximæ:
 Vt est scammonium & laurosa laxatiua,
 Quæ non nutriunt vt vegetabilia,
 Memento, quomodo in qualibet re mixta,
 Semper vnum elementum regnare desyderat,
 Qui insolens appetitus & vitiosus
 Cogit homines, vt sint ambitiosi,
 Quod Deus optime disponere nouit,
 Dum pro peccatoribus bene prouiderit,
 Omnes efferos appetitus ad æqualitatem reduci,
 Cum Requiem æternam ecclesia canit,
 Tum omnes ambitiosæ cogitationes
 Apparebunt in nihilum redactæ,
 Domini & mendici tunc euadent
 In sarcophago omnino æquales,
 Principale vestrum agens ita tractabit
 Si vltra æqualitatem tetenderit,
 Ideo Aristoteles inquit, componite lapidem vestrum
 Æqualiter, ne in eo sit repugnantia,
 Nec vlla diuisio, cum proceditis,
 Cauete de eo, quia valde necessum sit,
 Et cum contigerit, vt videatis
 Omnes colores simul, qui numerati sunt,
 Tum permittite naturam sua operatione
 Pro libitu suo instituere generationem,
 Vt ita inter totamque varios colores
 Natura ostendat vnum principalem,
 Talem qui ad propositum tuum vergat,

Gorne.

orrespondens elemento vestri defyderii,
 oc modo ex coloribus prouidebitis,
 uid vos in opere dirigere debeat,
 uamplurima alia de coloribus possem scribere,
 d hæc promissis meis satisfacient,
 uatenus colores vestro inservient proposito,
 agnoscendum principale vestrum agens,
 d multi ex doctis mirabuntur, vt patet,
 m varios colores in lapide nostro
 ite perfectam albedinem & claram,
 mutabilemque apparituros,
 nsyderando paucitatem ingredientium,
 ibus respondebo ad placirum eorum,
 tradam veritatem illius magni dubii,
 r genus magnæ, isti colores eueniunt,
 ius natura est conuertibilis
 l quæcunque proportionem & gradum,
 luti Cristallus ad eius subiectum existit,
 m cuiuscunque rei, quæ est in terris,
 Cristallum ei supponatis,
 lo rem repræsentat, hinc desine mirari,
 o Hermes inquit nec falso nec inuide,
 perpetranda miracula rei vnus,
 us ita ordinauit, Rex Hermes ait,
 mira fiant de re vnica,
 munes Philosophi hinc reperire nequeunt
 utem nostri lapidis, captum eorum excedentem,
 Odor quoque intentioni vestræ prodeit,
 sciendum prædominans Elementum,
 na cum colore erit protestimonio,
 p principale agens indagetur,

T

Et vos

Et vos qui odore doceri vultis
 Principale agens vt discernatis,
 Velut album & nigrum sunt extrema colorum;
 Ira suaue & fætidum inter odores existunt,
 Sed cum pisces ex visu non cognoscant
 Intermedios colores, quia ipsorum oculi
 Careant palpebris, ad claudendum eos,
 Sic nec medii odores adoratu,
 Percipientur à vobis, & hæc est ratio,
 Quia nares patent, vt piscium oculi,
 Ideo medii odores non certissime
 Captantur natibus, ceu medii colores oculis videntur :-
 Grauis odor non est (vt docti sentiunt)
 Medius odor, sed saltem minus fædens,
 Antiqui scribebant in suis libris
 De sua experientia (quæ mihi non est cognita)
 Quod si misceatis suauem & redolentem odorem,
 Aequaliter cum fædente, ad probandam vestrâ intentionē,
 Suavis odore percipitur, non autem fætidus,
 Causam eius rei cognoscere poteritis,
 Omnes res suaues habent plus puritatis,
 Et magis sunt spirituales, quam fætidæ:
 Idcirco in aere sunt magis penetratiuæ:
 Et magis extensibiles, & sic quoque vitæ:
 Magis acceptabiles, seu amicæ naturæ
 Et hinc magis receptæ, quod est certum,
 Odor est fumosus vapor, calore resolutus.
 Ex substantia quadam sudore visibili,
 Qui in aerem libere intrat,
 Et mutat aerem, vestrumque odoratum;
 Veluti vapor ciborum mutat vestrum gustatum
 Et quem-

quemadmodum soni afficiunt auditum
 olores afficiunt vestrum visum,
 odor mutat odoratum sua potentia,
 ausam odorum scire de syderetis,
 atque res ad eos requiruntur,
 non, quod subtilis materia sit obediens
 rationi caloris, ut referat
 fumum similitudinem eius rei,
 qua fumus ille euaporat,
 et propaget fumum eum purum,
 retinebit eundem fortius,
 igitur materię crassę non obediunt
 oris operationi, ut patet in nostro lapide,
 or efficit odorem, frigus impedit,
 igitur si meta in æstu magis fætent, quam hyems,
 olores grati generantur
 pura substantia & vaporosa,
 apparet in ambra, nardo & myrrha,
 et res fæmineo sexui in primis placent,
 lex substantia pura cum mediocri calore
 conueniunt temperati olores, ut in violis,
 mediocri calore & substantia impura
 odor ingratus, ut aloes & sulphuris,
 cum naturalis calor diminuitur,
 inde inde grauis odor exoritur,
 luti olet piscis inueteratus,
 si naturalis calor putret & odor fætet,
 tunc est vapor & resolutus fumus
 rursus, quæ sunt malę complexionis,
 cum humor saltem corrumpitur,
 ut substantia non destruat,

Inde saltem grauis odor spirabit,
 At non omnino foetens eo modo,
 Foetoris putidi vero causa existit
 Solummodo corruptio ipsius substantia;
 Et cum mala substantia putrescit,
 Horribilis odor inde generabitur,
 Veluti draconum & hominum cadauera putrida:
 Odore causari possent pestilentiam,
 Non est salubre olfactu carbones.
 Extinctos, ex fœtore vel equa abortire potest,
 Quando qualitates conueniunt rei alicuius
 Cum natura vestra, tum bonus odor non deerit,
 Sed cum substantia vestro generi fuerit contraria,
 Tum odorem ingratum repræsentabit,
 Pisces amant suaues odores, veluti constat,
 Non appetunt escam putidam, velut nouam,
 Omne quod participat bono odore,
 Habet naturalem calorem sibi conuenientem,
 Quamuis Camphora, rosa & res aliæ frigida
 Habeant suaues odores, tamen auctores scribunt,
 Quod in calore virtualiter id sit inclusum
 Cum puritate substantia, vnde ita olent,
 Hanc veterum opinionem alius instillat,
 Quod bonus odor non sit alteri contrarius,
 Sed ita non sit cum foetido odore,
 Nam odor allii putorem fimi tollit:
 De odoribus hæc doctrina sufficit.
 Pro vt in Alchymia vestrae intentioni seruiert;
 Quo opera vestra hinc intelligatis,
 Quando res ad putrefactionem tendant,
 Per odores quoque cognoscetis.

Sub-

subtilitatem & crassitiem materię discernere,
 e media etiam substantia cognitionem habebitis,
 quā ostendat corruptionem calorīs naturalis,
 cognitionem diuersitatum tenebitis
 cum humor sit corruptus & cum substantia,
 ad nostra substantia facta fuerat valde pura,
 restituta conseruata virtute minerali,
 e inde factorem percepturi sitis,
 namque putrescat in suo proprio genere.
 Tertium signum & testimonium,
 quo intelligatis vestrum principale agens,
 apor vocatur, gustatus oris,
 qui semper causa est diminutionis
 substantię illius rei,
 de qua gustare præsumentis,
 apor iudex longe certior foret,
 quam color aut odor, sæpius probandus,
 non adeo sapor esset periculosus,
 cum lapis noster est in opere,
 nam nocet & sanitati & vitæ,
 nam est res penetratiua,
 res omnes subtiles superat,
 et solidas res subito penetrat,
 Inc est periculum, nec conueniens,
 solum vel sæpe de eo gustare,
 confortat metalla, vt nouimus,
 sed nocius omni hominum generi est.
 Donec perfecta rubedo accedat,
 quæ in igne semper duratura est,
 Quidam de plebe vili, hunc carti in seruiciis,
 sustulit de lapide albo particulam,

T. 3;

Existi.

Existimans eo se reuelatum iri
 Ab omni ægritudine & dolore,
 Vnde miser ille subito fuit
 Coniectus in fortem paralyfin,
 Quem magister meus magna fælicitate
 Curauit cum Bezoare minerali,
 Idcirco quamuis gustatus communiter
 Sit optimus iudex quocunque tempore,
 Tamen gustatus eius est abominabilis,
 Nec sapor hic quicquam proderit,
 Nihilominus de quibusdam partibus separatim
 Gustatio fieri commode posset,
 Ante coniunctionem factam experiendo,
 Num operatio rite peracta esset, vel non,
 Quomodocunque sit, sapiens satis nouerit
 Colore & odore intentionem suam perficere,
 Nam multi iudicant de vino bono
 Ex colore & odore, cum purum sit
 At de nouo vino inuenitur in genere
 Gustatus verus iudex præ omnibus,
 Odoratus enim habet saltem vnum organum,
 Nihil discernens nisi res fumosas,
 Sed gustatus habet organa sex absque dubio,
 Ad percipiendum qualitates intus & exterius,
 Quæ natura ordinauit contra pericula,
 Ad securitatem rerum vitam habentium,
 Simia iudicat de suo cibo ex odoratu,
 Homines & psittaci confidunt gustatui,
 Nam multæ res boni sunt odoris,
 Quæ tamen gustatui non conueniunt,
 Quia sunt abominabiles, nimis acidæ,

Nimis

Nimis acres, amaræ vel alias horridæ,
 seu venenosæ, corroderes seu nimis fortes,
 in his gustatus iudex non admittitur,
 Auctores antiqui olim retulerunt,
 Quod sapores essent nouem,
 Quos discere poteritis exiguo tempore,
 Et saporem acrem, vinctuosum & acetosum,
 Qui tres subtilem materiam significant,
 Et alii tres mediocres materias testantur,
 Et mordens, salus & aquosus,
 Reliqui tres ex crassa substantia procedunt,
 Et sapor amarus, subacidus & dulcis,
 In nouem inueniuntur multis in locis,
 Quinque ex iis generantur cum calore,
 Et ætuosus, actis, salus, amarus & dulcis,
 Sed reliqui quatuor numero.
 Facti sunt ex frigore, veluti est acetosus,
 Acidus vocatus sapor ponticus,
 Et subacidus qui dicitur stipticus,
 Aquosus quoque dictus insipidus
 Cum frigiditate generati effectualiter,
 Sapor ex duabus rebus concipitur,
 Diuersæ substantiæ & diuersæ complexionis,
 Ex caliditate & humiditate in secundo gradu
 Cum substantia crassa dulcis sapor prouenit,
 Eiusdem gradus eiusdem complexionis,
 Cum mediocri substantia mixtus
 Vinctuosum saporem producit,
 Et ubi est calor & siccitas simul
 Cum mediocri substantia in secundo gradu
 Unde sapor sequitur necessario salus,

Cum

Cum res in tertio gradu calida & sicca fuerit
 Cum substantia crassa, inde fit amarities,
 Sed in quarto gradu materia calida & sicca
 Cum subtili substantia generat acredinem,
 Ita quinque sapor, ut antea dixi,
 Producentur à calore, nec plures,
 Ex frigore & siccitate in secundo gradu
 Cum subtili materia acetositas oritur,
 Veluti ex vultu hominum animaduertitis,
 Cum gustant poma immatura,
 Eadem complexio in eodem gradu
 In re mediocris substantiæ,
 Progenerat, veluti facile æstimabitis,
 Mordens sapor, qualis est in rosa,
 Sed acidus & subacidus, & minus acidus hi tres
 Fiunt ex frigiditate & siccitate in diuerso gradu,
 Et frigiditas & humiditas in primo gradu
 A quosum saporem semper generant,
 Veluti apparet in albuminibus ouorum
 Et facie candida fæmellarum,
 Nam tales sunt frigida & humida,
 Et habent multum superfluitatis,
 Ideo virorum sunt minus apperentes,
 Isaac dicit, sapor, esse saltem seprem,
 Quia acidus & subacidus sit vnus, sed inæqualis
 In complexione, vnius radicis,
 Et insipidus foret saporis priuarii;
 Inueniuntur quoque sapor, compositi,
 Ut dulcis acor & alii quam plures,
 Ita ex saporibus homines vti debent
 Diuersas substantias, & complexiones, gradus quoque summa.

Et si

Et si dubitetis gustatu experiri,
 Ad alia testimonia accedatis,
 Veluti in medicina non credendum vrinæ
 Soli, sed quoque in testem vocandus est
 Pulsus manuum prudenti consideratione,
 Sex res non naturales corporis humani
 Habentes respectum in simul,
 Ad septem res illas naturales,
 Caueat sibi, si securus esse velit,
 A tribus rebus contra naturam,
 Hæc octodecim fundamentaliter teneat,
 gnarus medicus est ea præteriens,
 a ab ignorantia eritis tuti
 et agros a morbis releuabitis,
 sic si hanc scientiam velitis indagare
 Operationibus, ad has respicite circumstantias,
 rudenter considerando hæc 4. testimonia,
 tria sunt tradita, quartum est liquor:
 liquor est solatium huius operis,
 liquor erudito dat euidentiā,
 et illum nescendi sua Elementa,
 et que etiam soluendi pro sua intentione,
 quor conjungit marem & feminam,
 facit res mortuas ad vitam redire,
 quor purgat per ablutionem,
 quor nostri lapidis est præcipuum nutrimentum,
 osque liquore alimentum non est bonum,
 quor vehit alimenta omnia
 et singulas partes humani corporis
 sic idem facit apud nos in Alchymia,
 considerare vos oportet puritatem

V

Omnium

Omniū vestrorū liquorū & quantitatem,
Et quam crassi sint vel tenues,
Alias parū lucri faciētis,
Sed non, vt medici meminerunt,
Quia elixir est res. secundæ intentionis;
Ideo plus miri naturalis inuenietis
In eius operatione, quam in omni alio genere;
Medici dicunt, quo vrinæ sint crassiores,
Eo plus significant humiditatis,
Multi liquores requiruntur
Ad nostrum lapidē pro eius appetitu,
In libro Turbæ Arisleus refert,
Quod aer in aqua secrete sit inclusus,
Quæ tollat terram aëria sua potentia,
Pythagoras inquit, quod bene dictum id foret;
Aristoteles astute verba eius ponit,
Dicendo, cum habueris aquam ab aere,
Plato sapientissime loquutus est
Et vocauit illud stillam roris Madii,
Quod appropriate de Alchymia dictum est;
Sed communes authores primæ philosophiæ
Inquiunt, Aer condensatus redit in pluuiam
Et aqua rarefacta in aerem reuertitur,
Aliqui dicunt, quod Mayus sit initium anni,
Vt sumatur aqua facta ex aere,
Quidam dicunt talis aqua de cælo descendit,
Donec Sol ingrediatur Scorpionem,
Alii dicunt, quod omnes liquores sint fugiendi,
Quos frigus inficiat, nec sint vsurpandi,
Causa, cur ita, vt narrant antiqui authores,
Est quod actiuitas eorum sit fienata frigore,

Qui.

Quidam philosophi dicunt, quod sumere debeatis
 ac pro liquore ad faciendum Elixir,
 Alius ait pro sua intentione,
 Quod nullus liquor pro complemento sufficiat,
 Et aqua ex lythargyrio, quæ sit utilis
 Cum aqua Azoch, vt lac fiat virginis,
 Sed Democritus ait, quod optimus liquor sit
 ad faciendum Elixir, Aqua permanens,
 Cuius naturalis virtus & proprietas sit
 gnem tolerare, nec vnquam inde fugere,
 Lupescissa inquit, quod præcipuus liquor
 sit aqua vitæ pro Elixiris opere,
 Quia ea sit spiritualis & reuiuiscens,
 Res mortuas reuocans ad vitam,
 Existens quinta essentia rerum,
 De qua Aristoteles scribens
 in libro suo de secretis ita dicit:
 Quod omnis perfectio sit in quinario,
 Lupescissa vocat optimum omnium liquorem,
 Nam facit crassas materias spirituales,
 Sed apud Pythagoram inuenietis
 Aquam nostram vitæ alterius generis,
 ple inquit, quod sit viuificans in hac sententia,
 ac fugiens fixum & fixum fugiens,
 Non enim modo forti coactione
 fixæ materiæ fiunt facilis liquefactionis,
 Alii dicunt, quod nullus liquor superet
 liquorem congelationis amantem,
 deo talis optime reperiri posset
 prope Islandiam, in tali terra,
 Quam Oceanus circumambiat,

Vbitales liquores facile occurrant,
 De alio liquore alii sapientes dicunt,
 Qui sit frigidior quam aqua fontis,
 Magis gelidus non gustatur liquor,
 Attamen nunquam consumitur aut diminuitur,
 Quamuis sit semper in opere occupatus,
 Nunquam tamen in copia deficit,
 Quia Democrito vocitatur
 Lux vmbra carens, aqua orientalis,
 Hermes inquit, nulla aqua tam est necessaria
 Quam aqua crudi mercurii,
 Nam illa, dicit vir doctissimus,
 Locum tenebit aque in nostro opere,
 Nunc discitis omnes, quotquot hanc scientiam queritis,
 Quod per hos liquores lapis noster perficiendus sit,
 Liquor est res mobilis
 Substantiæ liquidæ & instabilis,
 Omnes eiusmodi res sequuntur motus Lunæ
 Magis quam res stabiles aliæ,
 Idque apparet cuicunque clerico.
 In operatione albi operis,
 Liquores lauant & purificant
 Tam extremitates quam intermedia,
 Deus creauit liquorem ad hominis vsum
 Ad purificandum res impuras in ædibus,
 Liquor absque dubio educit
 Res abditas corporum exterius,
 Vt lotrices euidenter comprobant,
 Cum ex cinere suum faciunt lixiuum,
 Liquor confortat radices graminis,
 Et arborum, quæ exiccatæ fuerant,

Nam

ſim liquores naturales reſtaurant
 ſumores antea perditos,
 iquores diuidunt qualitates ſeorſim,
 eloluendo ſubſtantias in atomos admirabiles,
 iquores quoque in vnum cogunt
 ſultas res, vt ſiant noſter lapis,
 quor iuuat ad fluxum & motum,
 iuerſas res: & hinc animaduertitis,
 uo modo liquor inueſtigandus ſit
 rebus variis, quæ in terra exiſtunt,
 uidam per incisionem, velut Terebinthina,
 quidam expreſſione, vt muſta & vina,
 iqui contritione, veluti oleum,
 uidam diſtillatione, quemadmodum aquæ ſiunt,
 iqui combuſtione, vt colophonia,
 quidam per aquam; vt ſæminæ faciunt lixiuium,
 uidam aliis viis produciuntur,
 per naturalem operationem ſiunt,
 vrina, ſudor, lac & ſanguis,
 coagulũ ad caſeos faciendos vtile,
 r tot modos & adhuc plures
 quores quærimus pro noſtro lapide,
 n̄ habet ex illis vult adhærere
 quod tangit magis minusque;
 d aũt argentum viuũ quamuis fluxibile ſit;
 men nulli rei adhærebit,
 ſi metallis cuiuſcunq; generis,
 n̄ ibi inuenit ſororem vel fratrem,
 x̄tum ex ſubtili terra relinquit ea,
 c adhæret illis, quæ tangit,
 n̄ nes iſti liquores enarraſſi

Continent 4. Elementa & que, vt istud,
 Vt lac continet serum, butyrum & caseum,
 Et ita singula ex his omnibus:
 Quæ quatuor Elementa separari possunt
 Et iterum coniungi, ad vestrum lucrum,
 Sed longe prudentius hæc inuestigantur,
 Quam caseus, butyrum & serum fiunt,
 Ex omnibus liquoribus, qui sunt in nostro lapide,
 Non est simplex, nisi aqua sola,
 De singulis quoque liquoribus nostri lapidis
 Cognoscatis complexionones, & gradus,
 Et tum cum liquoribus separabitis,
 Principale agens de suo statu,
 Si ipsum fuerit permanens & durable
 In variis modis superfluitatis,
 Vt si qualitas prædominans sit siccitas,
 Emendabitis eam humoribus humidis,
 Iam magis, iam minus, prout necessum videbitis,
 Et sic in omnibus qualitatibus procederis,
 Eoque modo ordinabitis, pro vestro nutu
 Principale agens ad vestrum propositum implendum,
 Ex qua cognitione diuersitatis, contrarietatis & conueni-
 Cognoscetis, quæ qualitas prædominari debeat, (entiz.
 Liquores vestri vel sunt addendi vel subtrahendi
 Ad æqualitatem faciendam magno ingenio,
 Sed ne credatis, rem vllam existere
 Calidam & humidam simul in vno gradu,
 Nam omnes, qui putant eiusmodi binas qualitates esse,
 Decipiuntur sua opinione, vbicunque sint,
 Communes scholæ, quæ ita docent, non sunt veræ,
 Mitte hanc opinionem & nouam addisce,

Omnes

Omnes antiqui decepti inueniuntur,
 Dum in vno gradu duas qualitates posuerunt,
 Aut ita dixerunt, ne inquirentes reperirent
 Secretam mixtionem ex Elementorum genere,
 Idcirco qui non nouit graduationes,
 Non potest esse perfectus in nostris operationibus,
 Nam in propriis suis numeris Deus fecit omnia,
 Absque veris numeris nemo bene cantabit,
 Qui errat in numeris in ipso cantu errabit,
 Qui errat nobiscum, naturæ infert iniuriam,
 Considerate quoque naturam medii,
 Cum in tertio gradu fuerit depuratum,
 Quo purius erit vestrum medium,
 Eo maior perfectio inde orietur,
 Media complectuntur magnam partem
 Virtutum quæ sunt in hac arte,
 Nam principale non potest reddere influxum
 Ad finalem terminum, nec ille refluxum
 Ad suum principale, absque succursu
 Mediorum, quæ extremitates contineant prædictas,
 Nam veluti per medium alti spiritus
 Anima connexa est humano corpori,
 Ex quibus tribus spiritibus vnus vocatur vitalis,
 Alter dicitur spiritus naturalis,
 Tercius est spiritus animalis,
 Et ubi hi morentur, nunc audietis,
 Spiritus vitalis in corde habitat,
 Spiritus naturalis (vt authores testantur)
 In Epate exstere perhibetur,
 Sed spiritus animalis in cerebro,
 Et quamdiu hi tres spiritus

finis.

In homine sanitatem continuant,
 Tam diu anima absque vlla repugnantia
 In corpore manet, vitæque sana est,
 Sed quando hi spiritus in homine remanere nequeunt,
 Tum anima quoque inde discedit,
 Ideo in opere nostro, vt authores statuunt,
 Debent esse corpus, anima & spiritus,
 In opere quoque nostro oportet
 Vt medium nostrum cum quolibet genere conueniat,
 Vtriusque extremitatis cum sapientia inuentæ,
 Alias totum opus in nihilum redigeretur,
 Nam natura prudens non potest operatione
 Rem aliquam complere ad nutum,
 Et ita incedere inter extremitates,
 At si primo per omnes gradus tendat
 Cuiusque medii, hoc est verum & legitimum,
 Hinc natura varia media ordinat.
 Nunc post hæc omnia scire vos oportet
 Septem circulationes cuiusque Elementi;
 Quæ conueniant cum numero septem planetarum,
 Quos nemo cognouit, nisi ex gratia celesti,
 Et philosophi magni ingenii
 Dicunt, quod circulationes debeant esse nouem,
 Securius est illos sequi in opere,
 Nihilominus septem nobis sufficerent
 Per inuentiones nouas nuper inuentas,
 A recentioribus philosophis, quorum opera sunt vera,
 Sed pro circulationibus Elementorum
 Quidam docti purant satis fore pro sua intentione,
 Si ab igne ordine descendant
 Ad ærem, nec se errare,

Sihine

Si hinc ad aquam procedant,
 Atque inde ad terram, cum opus fuerit.
 Et hoc modo obseruato ordine
 A summis ad inferiora tendant,
 Quorum verborum hanc rationem existimant,
 Quia Aer est cibus ignis repertus,
 Sed, crede mihi, talis circulatio
 Et saltem quædam rectificatio,
 Quæ magis separationi inferuiat
 Et correctioni, quam transmutationi.
 Attamen verum est, quod ignis appetitus
 Sit in primis operari in terra,
 Tanquam in præcipuo suo materiali fomite,
 Quia ignis cum terra maxime omnium consentit,
 Ideo, quod siccitas dependeat à calore,
 Sed aer cum suo genere magis humidus est,
 Quamuis ignis absque aere non operetur,
 Cum elementa inter se sint connexa vinculis,
 Per Dei manum, ne ab inuicem discedant
 Villo ingenio vel virtute artis humanæ,
 Veluti in tubis aquarum exemplum videtis,
 Vbi aqua grauis ascendit post aerem,
 De quo causam rationabilem non percipitis,
 Nisi connexionem elementorum in suo genere,
 Sed nostra circulatio ab igne summo incipit
 Et finitur cum aqua ipsi maxime contraria:
 Alia circulatio cum aere incipiens
 Finitur cum sub contrario, coherent terra & ignis,
 Ab igne versus terram, hinc ad aquam puram
 Inde ad aerem, atque hinc per medium
 Progredimur ad terram, & mox ad ignem,

Per has circulationes opus rubeum perficitur:
 Aliæ circulationes potius albedini conueniunt,
 Quæ propter eam hic enarratæ sunt,
 Quælibet circulatio suum proprium habet tempus,
 Pro ratione suæ difficultatis,
 Nam ut vnus planetarum grauior est
 Altero & in cursu tardior,
 Ita quædam circulationes, quas docti peragunt,
 Requirit spaciū triginta hebdomadum,
 Aliæ circulationes minus habent temporis,
 Veluti planetarum alius alio est leuior,
 Sed tempus vnus est, quo ascendat alius,
 Ad 26. septimanas extensum experimento,
 Post omnes grossas præparationes ante factas,
 Et circumstantias intellectas,
 Quarum ignorantia quamplures decepit,
 Cogens eos cessare, vbi sapientes inceperunt,
 Vulgares alii, qui hanc scientiam quæsiuerunt,
 Putarunt, quod 40. diebus id confici possit,
 Non cognoscunt illi, res naturæ & artis
 Habere tempus proprium pro cuiuscunq; modo,
 Veluti apparet in hac similitudine,
 Elephas, quia sit animal magnum & rude-
 Factum fect duobus annis,
 Et est quinquaginta annorum antequam generet,
 Anaxagoras inquit in sua consideratione
 Quod metalla habeant pro sui generatione
 Mille annos, Hinc statuit
 Eius respectu nostrum opus saltem esse vnus diei:
 Ita oportet operari vos subtili ingenio
 Cum videritis terram surgere super aquam,

Nam

Nam vt aquam sustinet terra, quam premimus,
 ita in opere huius lapidis contingit,
 hinc fontis scaturigines leui motu
 prudenter instituetis sæpenumero,
 ut aquæ possint leuiter fluere,
 quia fluxus violenti sunt periculosi,
 præterea prodest in Alchymia
 cognoscere septem aquas in effectu,
 quæ sunt traditæ à diuersis,
 cum sint communes, quas querere oportet,
 nec desyderetis hunc librum omnia docere,
 quia hic est saltem Ordinale,
 et has aquas existimant quidam
 mendare se posse omnes defectus metallici generis,
 utant quoque Elementorum quatuor
 et has se inuenturos effectus,
 iam præsupponunt cum confidentia
 quod omnes virtutes requisitæ iis contineantur,
 et ad mollificandum metalla duriora
 et indurandum alia nimis mollia,
 et ad putrefaciendum vel reddendum ea malleabilia,
 pro cuiusque conuenientia & aptitudine,
 iusmodi liquores cognoscere valde prodest,
 si lapis noster nutriri non poterit,
 uectores fama celeberrimi
 vocant lapidem nostrum Microcosmum,
 iam eius compositio absque dubio
 præparet per similes mundo, cui insistimus,
 ex calido, ex frigido, humiditate & siccitate,
 ex duro & molli, ex leui & graui,
 ex aspero & læui, & ex rebus fixis

Miscetur cum volatilibus & fluxilibus,
 Et ex omni genere contrario in vnum reducitur,
 Compositum ex instituto Dei gloriosi,
 Vnde in metallis fiat transmutatio,
 Non solum in colore, sed in transsubstantiatione,
 In qua oportet vos scire illud;
 Quomodo omnis virtus Elementorum transmutantium
 In transmutatum prædominari debeat,
 Antequam substantia transmutetur,
 Omnesque partes eius transmutatz debent conuertere:
 In Elementa transmutantia gradatim impressa,
 Ita vt res tertia elementata ex iis omnibus
 Illius conditionis semper permaneat,
 Vt vere habeat ab vno illorum
 Substantiam, ab altero virtutem,
 Puer vbi natus est potest edere & flere,
 Noster lapis in natiuitate sua potest colorare abundanter,
 Post tres annos puer incedit & loquitur,
 Tum noster lapis adhuc magis colorabit,
 Vnum in mille eius tinctura procedit:
 Metallorum bene ablutorum, veluti ipse testis sum,
 Firmiter credite & confidenter cogitate,
 Quod argentum tam bonum faciat; quã minera producit,
 Et ita lapis noster augmentabitur & accrescet.
 In quantitate & qualitate in infinitum,
 Atque inde eius incrementum & augmentatio
 Assimilatur homini in crescendo & creatione,
 Attamen vnum veritatis punctum hic ponam,
 Quod quibusdam displicere possit,
 Cum primum feceritis nostrum lapidem,
 Eo tempore ne de lucro cogiteris,

Quodl

Quod si tum cessare animum inducatis,
 Manibus vacuis inde abibitis;
 Expensæ adeo fuerunt magnæ
 Quæ huic adhibentur operi,
 Sed ad primum augmentum ex omnibus
 Diuidite vestrum lapidem
 In duas partes æqualiter
 Cum subtili balance & non ad visum,
 Vnam pro rubeo, alteram pro albo,
 Ad tenendum vtrumque pro vestro commodo,
 Tum primo lucrum incipit exoriri,
 Sed postea, si sâpueritis
 Ad singulas augmentationes continuas
 Vtilitas proueniet commodissime,
 In hoc nostro opere albo
 Veluti quoque in rubeo lapide,
 Inde dicit Maria soror Aaronis,
 Vita est brevis & scientia longa,
 Nihilominus valde retardat senectutem,
 Cum semel sit perfectum forti animo,
 Sed quidam, quamuis docti fuerint,
 Reliquerunt opus suum ex inconstantia,
 Postquam maiores labores præterierant,
 Quia non cognouerunt quod vltimo
 Generetur lucrum & vtilitas,
 Quam appetuerunt illi in principio,
 Hinc video, quod necessarium sit
 Verum dicere, quando vos lucrum captabitis:
 Nam cum ego obiero ex hac mortalitate
 Hoc testimonium superstes remanebit,
 Qua de causa non subterfugio

Veritatem huius artis declarare,
Quoad mihi liceat, ne male accuser,
Quod Dei præcepta neglexerim:
Hoc modo finitur nostrum album opus
Satis declaratum viro intelligenti,
Post hæc omnia quodam tempore
Audiui dicentem magistrum meum,
Quod permulti patientes & sapientes
Inuenerint nostrum album lapidem experimentando,
Veluti fuissent vere institui,
Magno cum labore & acceperint,
Sed pauci, dicebat, aut vix vnus
In quindecim regnis habet nostrum rubrum lapidem,
Eoque dicto coniecit oculos
In me respiciens immobiliter,
Propter sua verba me vidit tristem,
Respondi ego, Heu mihi quid faciam?
Nam supra omnes res terrenas
Appeto & amo scientiam,
Et quia lapis rubeus præseruando
Sit res preciosa producens mihi vitam,
Lapis rubeus, inquam, mihi fuerit gratior
Quam totius mundi aurum:
Tum dixit ille, quod ætate forem iunior,
Corpore agilis, ad insolentiam adhuc procliuis,
Vix ætatis viginti octo annorum,
Et quod philosophi tales non haberent coæuos,
Hoc responsum molestum tum mihi reddidit,
Donec senior fueris, dicebat, esse non poterit,
Eheu, inquam, bone magister, sis memor,
Quamuis corpus sit mihi agile & iuuenile,

Fac

Fac mei probationem, & inuenies
 Satis ætatis in mente appariturum,
 Nihil addidit ipse eo tempore,
 Et sic se sustinuit aliquamdiu;
 Post hæc subito miris modis
 Tentauit me; vt mos est philosophorum,
 Quod omne narrare nimis longum foret,
 Et euulgare id non sine iniuria possem,
 Nam seruari debet pro secreto
 Hui, cui scientia hæc contingeret,
 Attamen vltimo successu temporis
 Ille me amore dignatus est ex diuina gratia;
 Vt ita veram doctrinam acceperim
 Conficiendi hanc rubram medicinam,
 Quam inquirere velle esset frustraneum,
 Antequam alba medicina perfecte sit confecta;
 Habent quoque vtræque medicine in principio
 Vnum modum vasis & operationis
 Tam pro albo quam rubeo,
 Donec omnes res viuz fuerint mortificatz;
 Tum vasa & forma operationis
 Mutari debent in materia, figura & gradu;
 Sed cor in me palpitat & manus tremunt,
 Quando scribo de hac re rarissima,
 Hermes sententiam veram olim protulit,
 Dicens, Ignis & Azoth tibi sufficiunt.
 Expositor Hermetis & Aristoteles simul
 In eoadiuncto opere rem miram declarat,
 Inquiens, quod Albertus Magnus Ordinis Prædicatorum,
 Et Baconus minorita, quoque monachus,
 Non lapidis rubei habuerint considerationem.

Ad:

Ad augendum cum multiplicatione,
 Expōitor ille hoc satis cognouerat,
 Quemadmodum magister meus mihi vere ostendit,
 Quamuis nunquam probauerim
 Opus rubeum ante hunc diem:
 Causa apparet in hoc libro superius,
 Cum spoliatus essem, nil desyderauī amplius,
 Attamen eo vsque me intromisi
 Vt secretum vobis pandere non desinam,
 Enarrando tales, qui ausi sunt
 Tam grande secretum aperire aliis,
 Ipsi dicunt, quod intra albedinem
 Czclata sit rubedo nostri lapidis delectabilis,
 Quæ possit vi forti ignis alicuius
 Educi, vt appareat secundum nostrum desyderium,
 Pandophilus in turba ait, mente secura
 Est eius ymbra in vera tinctura,
 Maria id confirmat fide oculata,
 Quod in ipsa albedine est rubedo occultata,
 Liber laudabilis ab Hermete factus
 De rubeo opere loquitur hoc versu,
 Candida tunc rubeo iacet vxor nupta marito,
 Hoc est, si caute respexeritis,
 Tum pulchra & candida fæmina est
 Copulata rubeo viro,
 Vnde facile intelligere poteritis
 Cum lapis vester albus tolerabit calorem
 Et manebit in igne vt sanguis, rubeus,
 Tum coniugium est perfectum & bonum,
 Et facile hoc tempus agnosceris,
 Quomodo semen masculinum

Ope-

Operando obtinuit victoriam,
 Supra menstrualia preciosissime,
 Itaque bene conuertit ad suum genus,
 Veluti ab experientia vobis patebit,
 Considerando substantiam embryonis,
 Nam tunc completus est noster lapis,
 Quem sapientes dicunt nutriri debere
 Proprio suo veneno, quousque sufficiat,
 Tum ibitis quocunque libuerit,
 Nam omnes sumptus vestros ille recompenſabit,
 Hoc modo finitur subtile opus cum requisitis suis,
 Non necessum est, nec possum, nec volo, plus ostendere.

Capitulum sextum.

Respectu materiae concordantiarum
 Considerabitis non esse variationem,
 Inter eas res, quæ conuenire debent,
 Nam ex variatione oriri posset discordia,
 Vnde labor vester frustra foret impensus,
 Quicunque nostrum opus incepturus est,
 Quinque regulas seu concordantias tenere debet,
 Prima regula est vt obseruet,
 Num mens eius cum opere consentiat,
 Quod prædominari oportet præ omnibus,
 Alias omnes labores vestros frustrabitur,
 Secunda regula necessaria est ad cognoscendum
 Discrimen inter hanc artem & eius artifices,

Y

Tertia

Tertia vestrz intentioni inserviet,
Cum opus conuenit cum instrumentis,
Quarta concordantia bene inquiri debet
Quoad locum, vbi perfici optime queat:
Quinta est de concordantia & sympathia
Inter vestrum opus & sphæram cælestem:
De his quinque regulis hic tradituri sumus,
Incipiendo à prima inueniemus,
Quod vere pauci magnates sint constantes animo,
Quia illi sunt præcipites, & opus longum est,
Volunt vt vos naturæ violentiam faciatis
Quidam nouitii sunt adeo celeres ac ignis,
Post anni dimidium illi nihil desyderant,
Et quidam in septimana vix completa
Mutabunt mentem, quidam in die:
Et per mensem firmiter credunt,
Sequenti mense vero totam artem reprobabunt,
Multo melius esset pro iis cessare,
Quàm artem hanc velle indagare,
Tales muscæ volent, quo velint,
Et hæc verba prius addiscere elaborent,
Sequentes sententiam huiusmodi facerrimam,
„ Attingens à fine vsque ad finem fortiter
„ Disponens omnia suauiter:
Omnes parum prudentes & mente mutabiles
Necessario variari contingit,
Et quidam cuiusque fidem adhibent,
Quod opibus illos exuit:
Cuique fabulæ sibi narratz solent
Assentiri & antiqua relinquere:
Sed quidam Domini sunt animo constantes,

lique

Nique apti sunt ad finiendum illud:

Talis quicumque fuerit in hoc opere,

Siue laicus siue clericus,

Seu d'ues, eques, abbas aut dominus

Cum hac arte maxime conuenit:

Secunda concordantia cum hac arte est,

Cum habiles inuenitis ministros,

Nullus famulus huic intentioni inseruit,

Nisi sit sobrius, prudens & diligens,

Fidelis vigilans & meticulosus,

Tenax linguz nec vitiosus corpore,

Purus manibus, in attrectando curiosus,

Non inobediens, nec præsumptuosus,

Tales ministri vestro operi intenti

Seruabunt illud ab omni iniuria,

Sed re confidite eiusmodi duos aut tres

Sufficere vobis ad finem operis:

Si materia vestra sit quantitate mediocris,

Tum octo tales serui conuenient,

Sed ad quantitatem exiguam sufficient

Quatuor ad omnia peragendum:

Quorum pars dimidia operabitur,

Quando pars altera dormit aut est in Ecclesia,

Nam ex hac arte nihil boni habebitis,

Nisi ministretur ei tam nocte quam die;

Cum continuatione, excepto sacro sabbato,

A vespera numerando ad vesperam sequentem,

Et dum operantur, oportet eos cauere

Omnem nequitiam, alias hoc verum continget,

Quod tantum infortunii interueniet,

Ut corrumpant partem sui operis,

Y a

Ideo

Ideo omnes ministri debent esse masculi,
Vel etiam omnes sint feminae,
Ne simul in opere adhibeantur,
Licet quidam ex illis ex vestris sint cognatis
Tamen necessum est eos quid habere solatii
Ad labores eorum magnos remittendos,
Nam nihil magis futurum est vtile,
Quam hæc vna concordantia,
Tertia regula est permultis obscura
Ad ordinandum instrumenta huic operi necessaria,
Veluti singula capitula habent diuersas intentiones,
Ita quoque requirunt diuersa instrumenta,
Tam in materia, quam in forma,
In concordia ne casus superueniat,
Veluti opera diuisionum & separationum,
Parua poscunt vascula ad suam operationem,
Sed vasa lata pro circulatione,
Et longa pro præcipitatione,
Et breuia & longa faciunt pro sublimatione,
Sed angusta vasa & satis alta
Correctioni magis appropriantur,
Quædam vasa fiunt ex plumbeo,
Et quædam ex luto seu viuo seu mortuo,
Lutum mortuum ea res vocatur,
Quæ sustinuit magnam perdurationem,
Tale mixtum cum puluere & luto crudo
Ignem tolerabit, nec in eo deficiet,
Sed alia luti genera in igne non manebunt,
Quæ pro vasis accipere non desyderabis,
Alia vasa fiunt ex lapidibus
In igne mansura, sed pauca vel nulla

Apud

Apud operarios nunc inueniuntur,
 In aliqua regione totius Angliæ,
 Quæ nihil aquæ imbibant
 Et tamen in igne sicca perseverent,
 Eiusmodi lapidea vasa pro nostra intentione
 Futura essent preciosa instrumenta,
 Omnia alia vasa fiunt ex vitro,
 Ne materia spiritualis exeat
 Ex cinere, & filice in hac regione eiusmodi,
 Fiunt, sed alibi ex lapillis,
 Ex nostris vitris genus optimum
 Matutina frustra solent exhibere,
 Quæ fuerunt cinis pridie
 Et tulerunt ignem per noctem & amplius,
 Durior species vocatur freton,
 Ex vitrorum fracturis id euenit,
 Tinctura smaltorum vitriariorum
 Non penetrabit illud, vt referunt,
 Per hanc doctrina eligendo
 Assumetis quodcunque volueritis pro vestro vsu,
 Sed quoad figuram generis vasorum
 Quilibet pro arbitrio suo eam sequitur,
 Optima forma vasis est, vt patet,
 Quæ conuenit cum vase nature,
 Et figura, quæque respondeat quantitati
 Omnibusque aliis circumstantiis materiæ,
 Et hoc tradit optime Albertus Magnus
 In libro suo de mineralibus,
 Hæc de hoc secretum manifestatum est
 A magistro meo, dum hoc modo
 Inquit, si Deus non dedisset nobis vas,

Nihil dedisset, atque illud est vitrum,
Instrumenta plura sunt necessaria,
Veluti fornaces habentur conuenientes,
Auctores antiqui inuenerunt pro hac arte
Furnum specialem ad omnes vsus,
Quilibet pro suo ingenio alios,
Sed quamplures ex illis sunt inutiles,
Alii sunt nimis lati, alii nimis longi,
Multi ex iis naturæ non conueniunt,
Idcirco quidam furni possunt vsurpari
Sed quamplures ex iis debent non admitti,
Nam facti sunt saltem singulari inuentione
A talibus, qui videbantur, nec erant sapientes,
Formam magis commendabilem ex omnibus
In hoc libro descriptam reperietis,
Quidam furnus à me inuentus fuit nuper,
Qualis antiquis non fuit cognitus,
Cuius secreta potentia studio inquisita
Magnoque sumptu producta fuit,
In eo vno eodemque tempore fieri possunt
Sexaginta opera, fere nullis expensis,
Nec maioribus, quam quæ vni operi adhibentur,
Hinc certe magna eius est vtilitas,
Sexaginta diuersos gradus habebitis
Pro totidem operibus & singulis diuersum calorem
In eo furno pro implendo vestro desyderio,
Ita vt tamen exiguo igne hæc omnia fiant,
Qui saltem pedem in latitudine exæquet,
Et tamen quodlibet eorum &c. spaciosum ei æquale est,
Plura proposita ibi possunt perfici,
Quia ibi erit calor quicunque expetitur,

Do

De hoc instrumento non omnes cognitionem habent,
Atque ideo in pictura non fuit adiectum,
Alius furnus poterit inseruire sexaginta
Vitrīs & adhuc longe pluribus,
Quorum singula æqualem sentiant calorem,
Veluti ex pictura facile percipietis,
Deinde alia adhuc fornax ad operandum
A me inuenta est per imaginationem,
Quæ optime inseruiat separationi
Diuidentium & exaltationi,
Et disunctioni, quæ vocatur diuisio,
Nec non correctioni quæ dicitur ablutio,
Et aliquando conueniet desiccationi,
Et optime facit ad præparationem,
Et ita pro sex rebus prodesse potest,
Et tamen simul & semel pro omnibus,
Hæc est res noua, quæ non debet
Exprimi pictura, vt omnes videant,
Alius furnus appingi potest
Magis periculosus, quam omnes alii:
Factus pro Magnesia, de quo antiqui tradiderunt,
Quod manu tangi nequeat & linteolum tamen,
In eius medio positum non comburatur,
Præ timore flammæ ex lignis surgentis,
Quam subtilem fornacem cum ipse reperissem,
Multa admiranda in eo perfeci.
Nunc conuenit narrare hoc tempore
Cuius gradus sint in dubium vocandi,
In quo Magnesiæ materia preciosa
Viua seruari possit, ne tota pereat,
De cuius graduationibus vt sitis certi,

Con.

Conſyderate veſtra regiſtra, & hoc notetis,
Quò plura ſint regiſtra, eo minorem eſſe calorem,
Per varia regiſtra, varios gradus facietis,
Qui nouit virtutem & genus operationum
Cuiusque furni, ille veritatem inuenire poterit,
Et econtra qui ea ignorauerit,
Omnia eius opera caſualiter procedent,
Nemo erit ſecurus, ſe intentionem ſuam habiturum,
Abſque conuenientia artis & inſtrumentorum,
Plura alia inſtrumenta erunt requiſita,
Quam in hoc capitulo recenſentur,
Quæ ordinabitis ſubtili ingenio,
Et probabitis antea, ſi prudentes fueritis,
Quarta regula valde eſt notabilis,
Inter hanc artem & locum, qui ſit aptus,
Quædam loca oportet ſemper eſſe ſicca,
Ab aere libera aut temperata luce,
In quibus radii ſolares nulli ſplendeant,
At pro quibuſdam locis verum eſt,
Quod non nimium lucis habere poſſint,
Quædam loca neceſſario debent eſſe humida & frigida,
Pro quibuſdam operibus, vt authores tradunt,
Sed in noſtris operationibus vbicunque
Ventus nocebit quocunque modo:
Ideo pro ſingulis operum ſpeciebus
Oportet vos rationabiliter locum eligere,
Philoſophi dicunt pro ſuo ingenio
Quod fieri debeat intra ſeras nouem,
Aſtrologi tradunt, ſingularem eſſe gratiam
Inuenire locum operationi idoneum,
Nam multæ res mira producunt

Qui-

Quibusdam in locis & non in aliis,
 Sed contraria admiranda ex vna re
 In contrariis locis generantur sæpissime,
 Cuius nulla alia causa apparet,
 Nisi loca contraria quo ad sphaeram cælestem,
 Et vbi locus terræ aliis fuerit contrarius,
 Illi consentiens obedire forte reperitur,
 De quo magna euidencia & testimonium clarum
 In magnete lapide facile occurrit,
 Cuius septentrionale punctum huc conuertitur,
 Quod versus austrum pellit aciculas,
 Ideo sapientes hanc artem inquirendo
 Repererunt quædam loca ei apta, quædam inepta,
 Certe eiusmodi loca, vbi luxuries dominatur,
 Pro hac arte extreme detestanda sunt,

Quinta regula à doctis sat cognita est,
 Inter sphaeram cælestem & subtile nostrum opus,
 Nihil supra terram habet plus simplicitatis,
 Quam elementa nostri lapidis,
 Idcirco quando ea sunt in operatione,
 Maxime obediunt constellationi,
 Vnde concordia valde amicabile
 Est in directo & fixo Ascendente,
 Quod est commune signum pro hac operatione,
 Pro multitudinis ipsius reiterationis,
 Fac vt sit felix Ascendens tuum prædominans,
 Et à malis aspectibus ipsum reseruetur,
 Quod si impediatur vel necessario inficiatur,
 Causetur vt habeat bonum aspectum,
 Pro albo opere fac fortunaram Lunam,
 Vt sit domina quartæ domus,

Z

Nam

Nam hic est Thesaurus absconditus ab antiquis,
 Sic in domo sexta sit pro ministris operis,
 Serua omnes eas à magnis impedimentis,
 Velut est in picturis, aut ad istam intentionem,
 Dummodo vestra Natiuitas non prætendat infectionem
 Contrariam respectu huius electionis,
 Virtus motoris orbis est formalis,
 Virtus octauæ sphæræ est ei instrumentalis,
 Cum signis & figuris suis aspectiuis,
 Planetæ virtus est propria & specialis,
 Virtus Elementorum hic est materialis,
 Virtus infusa ex omnibus iis resultat,
 Prima assimilatur operatoris ingenio,
 Secunda verò eius manibus par est,
 Tertia instrumento bono æqualis est,
 Reliqua rei similis est, quæ conficitur,
 Fac ut omnia præmissa cum omnibus consentiant,
 Et tum merito fies magnus dominus,
 Hoc modo Elixir (cuius fecimus mentionem)
 Generatur res secundæ intentionis,
 Ne confidas Geomantiæ, superstitiosi arti,
 Nam Deus rationem addidit, quæ alibi est posita,
 Ne credas astrologo vlli, & dico, quare,
 Quia ars ea est secreta, velut Alchymia,
 Alterum illud veritum est & omnino reprobatum
 A sanctis viris & Dei ecclesia,
 Ne fidas, nec ames Negromantiam,
 Nam propriam est diaboli, mentiri,
 Crede huic doctrinæ, tamque desyderæ,
 At nunc à me discas Regimen ignis.

Capitulum septimum.

Perfectum magistrum eum agnoscatis,
 Qui sciat regimen ignis, eiusque gradus,
 Nihil desiderium vestrum poterit impedire,
 Nisi ignorantia caloris & ignis,
 A multis authoribus reperitis scriptum,
 ○ Totum consistit in ignis regimine,
 Ideo in omnibus capitulis procedetis
 Ita ne calor magis minusve operetur,
 In quo multi ex Gebri coquis
 Decepti sunt, licet docti ex libris,
 1. Eiusmodi calor, quo porci vel anseres deplumantur,
 In hac arte conuenit pro decoctione,
 Pro mediis mineralibus hic calor est aptus
 Ad lythargyrium sudore perfundendum,
 2. Talis calor qui subtilia lineea exiccat
 In 30. operationibus inseruit nostro acri:
 At pro diuisione vsurpabitis hunc calorem,
 Quo coqui vtuntur ad carniū assationem,
 3. Idem calor cum circulari igne
 Pro separatione diuidentium requiritur,
 4. Sed pro circulationibus Elementorum
 Ignis candens vobis erit accommodatus,
 Qui ignis semper maneat æqualis
 Quocunque minuto & simul perpetuus,
 Nam nunquam deficere, nec incrementum debet
 Iste ignis quamuis nec vnquam cesset,
Studeas sapienter & respicias circum circa,

Z z

Vita

Ut talem inuestigare possis ignem,
 Et in eo igne non debet esse humiditas,
 Quam manus tangat aut oculus videat,
 5. Ignis humidus adhuc alius est
 Et tamen videtur oppositum in adiecto,
 Talis ignis separat certo tempore
 Materias adhaerentes vasis lateribus,
 Multo plures res idem calor efficit,
 Sæpe quæ sunt crassa, facit tenuia,
 Philosophus prudenter de hoc calore
 Afferit, quod summus eius gradus futurus sit
 Ut causetur & generet tam æqualem siccitatem,
 Velut sit de sicco calore in primo gradu,
 6. Alius ignis est desiccationis
 Pro materiis, quæ imbibitæ sunt liquoribus,
 7. Alius est ignis conseruationis,
 Quia omnes res exiccantur per huius operationem,
 8. Pro Magnesia facit ignis effusionis,
 Plenus periculi & illusionis,
 Non solum periculi, quod contingat operi,
 Sed etiam magistro nocere possit,
 Quod semel receptum perimeret,
 Ideo ordina ut respices salubriter,
 Prouideas ori, auribus, oculis & naribus,
 Nam decies peius quam venenum,
 Quidam hinc multum damni passi sunt.
 Quia hanc cautionem antea non acceperint.
 9. Ignis corrodens in hac arte seruit,
 Ad Elementa propinqua sapienter diuidenda.
 In vno momento excessus opus vestrum perit,
 Et vno momento de solus non erit sufficiens.

Qui

Qui certus erit ad verum gradum inueniendum

Magister magnus in igne futurus est,

Difficile est cognoscere eius potentiam,

Nulla est probatio nisi per visum,

Ideo omnes in eo exprimendo errant,

Eius calor addiscitur sumptu & experientia,

De hoc calore in specie Anaxagoras dixit,

Nemo prima fronte reperitur discretus,

10. Alius calor est magnæ coactionis

Pro mineralibus, quæ sunt duræ liquefactionis,

Hic calor non potest nimis esse fortis,

Quamuis diutissime sit continuatus,

11. Alius est calor calcinationis

Pro impuris metallis, eorumque præparatione

Qui non comburat ea nec liquefaciat,

Alias enim facile dissiparentur:

12. Duodecimus est calor sublimationis

Omnium spirituum mineralium,

13. Vltimus calor ex his omnibus præcipuus est,

Cum ad projectionem lapis vester propinquet,

Vfus facit artificem, nil amplius est dicendum,

Nisi quod qui errer, necessario denuo incipiat,

Iam docui vos quaslibet res suo nomine,

Velut alius alium docet viam ad quandam urbem,

Per omnes pãgos, aquas, pontes & cliuos,

Vt prudentes iter suum bene perficiant,

Sic vir doctus per hanc doctrinam reperiet

Scientiam illam, si subtili sit ingenio,

Omnes alii hinc se stultos agnoscant.

Ne immisceant se illi, qui paululum habent eruditionis,

Nam hic est apex mundanæ scientiæ,

Z 3

Ad

Ad quem attingere nec papa nec rex valeat,
 Per suos honores, nec magna sua consilia,
 At saltem per virtutem & gratiam, vt auctores tradunt,
 Hic lapis preciosus inueniri nec perfici potest,
 Nisi cum summa deuotione sit quæsitus,
 Prædicti authores vna cum hoc meo libro
 De Alchymia omnem veram doctrinam demonstrant,
 Si complebitis illorum sententias omnes
 Non per opinionem, sed hoc Ordinale,
 Nam in hoc Ordinali à vobis omne tollo dubium,
 Nil hic nisi recte positum, nec quid omissum est,
 Hoc die hæc doctrina ita tradita
 Magis mihi placuit, quam mille librarum summa,
 Trecentæ libræ non præ ea placerent mihi
 Si hoc capitulum foret omissum,
 Ne vero miremini vos Domini aut amici
 Quod tam nobilis scientia, veluti hæc indigetatur,
 Hic sit exposita in Anglicano sermone rudi,
 Nam hoc factum est vt multitudo
 Populi rudis instituatur, æquivalent
 Decem millia laicorum decem viris doctis,
 Vnde quotannis magnæ diuitiæ in hac regione
 Leuiter perduntur, veluti prudentes intelligunt,
 Et quamplures alii cuiuscunque status
 Quotidie rediguntur ad summam paupertatem,
 Desinite laici, desinite, ne semper sitis farui,
 Melius est vobis desinere tarde, quam nunquam,
 Omnes, quibus placuit hunc perlustrare librum,
 Pro anima mea oret, proque viuis & mortuis,
 Anno Christi 1477.
 Hoc opus inceptum est, Deo sit gloria.

TESTA

TESTAMENTVM CRE-
MERI, ABBATIS WESTMONA-
STERIENSIS, ANGLI, OR-
dinis Benedictini.
TOMVS TERTIVS.

-ALPBT

FRANCOVRTI APVD JENNIS

Tetrastichon M. M.

A *Vt mons Antharis, vel cessa est littera fallax,
 Inde tibi caueas, anguis ubique latet.
 Hunc ne despicias plano sermone locutum,
 Forte sub umbroso tegmine vera tegit.*

TESTA-

СЛАВЯНСКАЯ ПИСЬМЕННОСТЬ

TESTAMENTVM CRE-

MERI, ABBATIS WESTMONA-

STERIENSIS, ANGLI, OR-

dinis Benedictini:

Alchimix hæc est perfectio & veritas ratione perspicua explicata vocabula omnia ipsius artis prætermittens, quod huius disciplinæ omnibus professoribus fuit impedimento non mediocri. Etego huius artis facultatisque veluti sectator studiosus mirandum in modum fui retardatus re obscure mihi in multis variisque codicibus explanata, quos legi xercuique suis per spatium triginta annorum instructionibus ad meum magnum sumptum, detrimentumque laboris mei. Quantoque magis legi, tanto magis erravi, vsque dum in Italiam diuina prouidentia me contulerim, ubi Deo optimo maximo visum fuerit, me in sodalitiū vnius viri non minus dignitate, quam omni genere eruditionis præditi, Raymundi nomine destinare, in cuius sodalitate liu remoratus sum, sicque fauorem in conspectu huius boni viri nactus sim quod ille aliquam partem huius tanti mysterii aperuerit, propterea illum multis precibus ita tractavi, quod mecum in hanc insulam veniret, mecumque duos annos manserit. In cuius temporis tractu, sum absolute totum opus consecutus. Posteaque hunc virum e-

Aa 2

gregium

gregium in conspectu inclitissimi Regis Edouardi deduxi, a quo merita dignitate recipitur & omni humanitate tractatur, ibique multis promissis, pactis, conditionibusque à rege inductus, erat contentus Regem promissione diuina sua arte diuitem facere. Hac solummodo conditione, ut rex in propria persona aduersus Turcas, inimicos Dei, bellum gereret impenderetque super domum Domini, minimeque in superbia aut bello gerendo aduersus Christianos: sed (proh dolor) hoc promissum erat irritum à rege violatumque, tum ille vir pius in spiritibus penetralibusque cordis sui afflictus hinc trans mare lamentabili miserabilique more aufugit, quod cor meum vrit non mediocriter, secumque esse quotidie in corpore efflagito, nam eius quotidianæ vitæ, aspectus, morumque integritas facile obstinatos peccatores ad pœnitentiam deduceret.

Ego (beatissime Raymunde) pro te Deo optimo maximo preces effundam, similiterque fratres mei.

Omnis sapientia à Deo est, & cum illo semper finit, & est ante æternum. Quicumque diligit sapientiam, apud ipsum quærat, & ab ipso petat, quia ipse dabit affluentiam, & non reprobabit. Aliquândo enim altitudo & profunditas omnis scientiæ, & thesaurus sapientiæ est hominibus à Deo datus, quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia, & sine eius voluntate nihil potest fieri. In primo die sermonis mei, inuoco eius auxilium, qui est fons & origo omnium bonorum, ut ipse per suam benignitatem dignetur, per veritatem scientiam meam augere, ut per gratiam Spiritus sancti meæ doctrinæ lumen (quod in tenebris latuit) manifestare velit, & errantes in semitam veritatis ducat, quod præstare dignetur, qui sedet in excelsis, qui cuncta disponit & regit in secula seculorum Amen.

IN

IN PRINCIPIO ERAT VERBUM &c.
ad plenam gratiæ & veritatis.

Oratio.

Domine sancte, Pater omnipotens, æternæ
Deus, benedicere & sanctificare digneris i-
stum ignem, quem nos indigni per inuocationem
vnigeniti filii tui Domini nostri Iesu Christi, be-
nedicere præsumimus, tu clementissime Deus
cum tua benedictione sanctifica, & ad profectum
humani generis peruenire concede, per vnum
Dominum nostrum Iesum Christum.

*Inuentor rutili dux bone luminis,
Qui certis vicibus tempora diuidis,
Mersa sole Chaos ingruit horridum,
Lumen reddet tuis Christe fidelibus.*

*Quamuis in numero sydere texeris,
Lunarique solum Lampade pinxeris,*

A 2 3

In-

*Incussu silicis lumina nos tamen
Monstras saxigeno semine quarere.*

*Tu lux vera oculis, lux quoque sensibus,
Intus tu speculum, tu speculum foris,
Lumen quod famulans adfero, suscipe
Tinctum pacifica Chrismate virginis.*

*Per Christum Genitum summe Pater tuum,
In quo visibilis stat tibi gloria,
Qui noster Dominus, qui tuus unicus
Spirans de Patrio corde paraclitus.*

*Per quem splendor, honor, lux sapientia,
Maiestas, bonitas, & pietas tua
Regnum continuat Numine triplici
Texens perpetuis secula seculis. Amen.*

AQVA VIVA APPELLATA QVÆ TOTI
artis nostræ operi vitam præbet.

Accipe tres vñcias tartari boni vini clareti, fortis & puri: hisque ʒ. quinque. Petroleii, duas vñcias sulfuris viui, duas ʒ. Arsenici citrini, tres ʒ. Rabuseni, duas ʒ. carbonum salicis, misceto & distillato hæc omnia in balneo Neptuni, in vitro, cuius guttur bene obstipatum esse oportet: Receptorium

ptorium erit vno cubito altum, bene obstruētum, ne spiritus aut fumus euanescat, & quando illud vides distillare pallido colore, tum ne amplius capias, superiorem partem stillatorii donec frigescat demas: quod in quatuor diebus conficitur? Odorem eius deuitalo; nam periculosus est: Hæc aqua conseruanda in vitro forti crassoque diligenter occluso, exercendaque prout in sequentibus assignatur.

ALTERA AQUA EST DISTILLANDA

bis ex vrina iuuenis octodecim annorum non polluti;

si modo pollutus fuerit, opus vitam non

est habiturum.

Capitulum secundum.

Assumito aquam iuuenis inpolluti post primum somnibus aut 4. noctibus aut diutius, ita vt efficiantur tres extarii, & hoc fundito per singulas noctes in poculum lapideum, modique obspasum, tumque facies inde assumito, unum ex purissima tenuissimaque parte eiusdem accipe menturam vnius sextarii: duas vinas Aceti vini fortissimi; duas calop vni, & semina maiaque viuientis, quemadmodum in capitulo primo mensuram fecimus, & in ollam terream superdege, & super eam alembicam siue stillatorium bene ro obstruētum pone, sterque vnum diem, & noctem vnam, proutque ignem substruas; caue ne nimio calore afficiat, sicque quinq; vel sex dies, & totidemque noctes sine interruptione distillando, hoc manet guttur, receptorium est, in bibe, & in eo spiritus aut fumus eiusdem egredietur, hoc os materia iureq; lute & delecta & cum liquor distillat

lat aut defluit caruleus aut pallidus, ne amplius ab illo abstrahendum est.

Capitulum tertium.

Sumito scoriam ferri clarissimi, duri, & sine oculis octo uncias eiusdem in tribus aut quatuor partibus illasque vehementer in igne carbonario ligneo constructo calefacito, illamque extingue in aqua virginis, quæ in secundo capit. depingitur: non in tota aqua sed quanta potest sufficere. Item cape tres uncias de matre stagni, parumque calefac in igne, illumque in aqua supradicta extingue, quanta necessaria videbitur. Tum scoriam stannumque super lapidem marmoreum mole & contunde, & cum frigeat, magno cum labore magnaque sedulitate pinsato & foue, nutrimentumque præbe illa aqua, quæ in secundo capitulo expressa est, infunde in vitrum arcti gutturis, ita ut si gnetur forcipibus ardentissimis, ut consuetudo postulat, hoc vitrum abscondatur, at ita in Octobre obsignatum in lacuna ad vnus vlnæ altitudinem cumulatam, ita ut nulla humiditas ad illud percurrere possit, & in medio illius cistam ponito, cuius asseres siue materia lignea quantitates duorum cubitorum vndique siue ex omni parte continebunt, in cistamque mitte finum equinum nuper factum, in cuius medium inferatur hoc vitrum obsignatum & proxime vitrum sit series calcis viuz, quæ pondum fuit aqua aspersa. Sit cistæ operculum, quod aliquando auferas superiore parte terræ, simul & operculum, verumque si operculum sit viride an non, neque tunc illud vilo tempore nisi plena luna, quo tempore erit vari coloris vsque

usque dum fixum fuerit, & obdure scat, tumque descendet, inferioremque partem vitri siue profundum petet, eritque admodum nigrum. Stetque in lacuna duodecim septimanas tum possis tollere & ad vigesimum diem Martii conseruare, tumque illud iterum retunde, sicut postea per scriptum est.

Caput quartum.

Circiter decimam quintam diem Martii cape tres $\frac{3}{4}$ Argenti vini, eique adde semiunciam aquæ viuentis, & pone argentum viuum quinquies per galereum siue filtrum, quod fuit expurgatum lixiuio ex puluere Orini confecto, galero siue filtro interitum arido facto, duo pondera plumbi liquefacito, illud in ollam infunde & quando illud liquefactum fuerit, in illud rotundum lignum gracile tenueque ad inferiorem partem immitte, & quum plumbum fuerit calidum (& tamen fixum) tolle lignum & in eius vice Argentum viuum indito & eum frigidum fuerit è foramine demitte; & cum fixum erit, tumque super marmor ponito, illudq; multo cum oleo pinis, contere, contunde, dummodo illud minus cale scat, tum pone, illudque in tres partes diuide, sitque vnaquæque pars sola & per se & in terrenam pillam diuisa, quæ ex fumo exoritur, quæ homines ad sedandum sanguinem vtuntur. Et cum in pila fuit octo dies, tum demes ipsas quæ in vitro ob signato, tumque illas pariter contere, illasque cum aqua de aceto, vrinaque virginis facta enutrito, sic illas mola contunde, donec ad similitudinem pastæ mollis fiat. Hoc facto, in longū vitrum infundito, superiorē partē delutato, illasq; corio siue pergamena, aut membrana usq; dum obdure scat, cōstringito, tumq; vitrum in Cista lignea includito, in quo prunas Iuniperi inesse

Bb

opor-

oportet, vigesimamque partem limaturæ ferri, aliorumque carbonum quercus, sed illæ quidem perpaucae erunt, & ut calorem ignis intelligas, vnam particulam aridæ chartæ intrude, etsi accendatur, tamen non debet esse nimium calidum, sed si cōburit, tenues quisquillas, quæ ex albo ligno incidunt, tum est nimium calidus propter opus; tum ore aperto stabit, donec eam temperiem siue calorem moderatum assequatur, ut albas quisquillas cremare non possit, tum vitrum in medium prunarum inferre modiceque vinum cochlear aquæ viuentis, in primo capitulo expressæ, in superficie primum asperge, esto quarta pars vitri vsque ad supremam partem nudata, ita ut operculum auferas summa celeritate in plena luna, videque quo pacto opus successerit. In omni tempore, cum aperueris, vno cochleari aquæ viuentis, asperge, aliquando nigri, albi, coloris esse videbis, aliis quidem temporibus, diuisorum colorum, donec consolidetur aut fixum fuerit, tumque vult esse coloris rubri, tenebrosi admodumque falsum & ponderosum, non amplius ad superiorem partem vitri despumabit, aut fluet, & cum ita fuit tractatum à vigesimo quinto die Martii vsq; ad quadraginta septimanorum consummationem, tum vitrum, circiter id tempus, propter duritiem dirumpet, & vniuersam domum dulcissimis suauissimisque odoribus implebit, tumque plenæ erunt ipsius natiuitatis dies à primo die in arca siue in cista duplici altera in altera inclusa, ut ab interiore cista expellatur aer, conseruandum est.

Caput quintum.

Accipe octo libras purissimi mollissimique plumbi, duas libras puri stanni, illudque in poculo luteo bene operito.

(vt:

(vt ante scribitur) liquefacito tumque illud p me in igne ligneo, illudque molli ventulo tres horas suffla, tum aufer spumam metalli scoriz, dummodum sit purum & perspicuum, tum iniice quartam partem vnus vnc & pulueris veri de lapide rubro pure contusam, illamque pariter virga ferrea diligenter circumuolue, donec metalla sunt rubicunda, tum poculum operi sterque septuaginta & duas horas, & in tribus vltimis horis, molli flatu iterum suffla, & cum liquidum fuerit & non fixum, poteris in quacunque velis formam commutare, ita perspicue ante oculos tuos positam consummationem totius operis habes: Igitur omnem gloriam & honorem Deo, à quo omnia bona dona procedunt, age, Amen.

RATIO EFFICIENDI POCVLVM LV.

teum in quo metallum liquefaciat vt ignem
sustinere possit.

Caput sextum.

Assumito tascanium siue lutum quod est elaboratum, & temperatum, quemadmodum figuli suum lutum siue tascaneum assolent efficere, & secundam decimam partem fini equini misceto & cum poculum fabricatur, & dimidium siccat, iunge lutum, limaturas aris rubri, siue calderii, tenuiter limatas pulueremque rubri arsenici, citrini, & cum poculum prorsus exsiccat, omnem inferiorem partem poculi Aphronitro per duodecim horas dissoluto, in aqua primo capite expressa, in vasculo aut poculo duplo, illine:

RATIO CONFICIENDI LVTVM.

Lutum vestrum facito vt receptorium tuum occlusum serues, vitrumque tuum obstruas, & partem superiorem eiusdē propter opera quadragesimarum, vt sequuntur de bitumine siue de calce viua, mastiche, & albumine ouorū diligenter contrita, cū exiguo bolo armeniaco illud facito.

Diligenter cura, vt petroleum tuum sit splendidum, purum & flauum, si non ita se habet, imperfectum est.

Item cura quod Rabusenum vestrum sit rubrum candidumque iuxta colorem Vermilii.

Fratribus meis charissimis in hac monasticali, & professione, & vita, Alexandro, Richardo, quibus impetum, vt hasce regulas (in nomine beatissimæ Trinitatis) decriptas obseruent, summaque diligentia & cura custodiant;

In primis iubeo, vt hoc diuinum opus nulli humanarum rerum auido aut nequissimo facinore contaminato manifestent, aut alteri cuiuslibet, præterquam Abbati, & Priori, qui in hoc domicilio impostero successerit, & hoc nec antequam quidem clauēs grati nostri sibi in custodiam committantur, tumque iusiurandum ex eis capies de sacrosanctissimis Euangelistis, ne patefaciant hoc mysterium potenti cuiquam aut nobilissimo viro, neque quibusuis inferioribus fratribus huius domus.

Præterea impero, ne quis vestrum hoc opus exerceat in hac domo nostra nisi in penuriam aut ruinam aliquam labatur, quod quidem impossibile fieri vobis & mihi videtur, propterea quod tantum thesaurum (quod vos non latet) reliqui, proptereaque mandatum vobis do, quod vos, qui in supremo dignitatis gradu in hac domo estis collocati, videlicet Abbas, Prior, grauissimique seniores, vt aliquis vestrum renouet hoc meum opus, exercitiumque reser-

ptione

ptione quotiescunque numerus sexaginta annorum finiat-
tur; Nam illud hoc meum opus conseruabit vt quam re-
ctissime possit intelligi: Et quoniam ratio scribendi literas
per characteres variantur, rescriptio de integro est via tutis-
sima conseruandi operis nostri; vt integrum & inuiolatum
successoribus nostris relinquatur.

Item iubeo, vt hoc quod vobis reuelauī, quod est san-
guis draconis rubri, ne cuiquam indicetis, quid id est, nec
quantitatem, nec quando in opus nostrum immittatur, ne-
que tempus, neque manifestabitis vlli hominum præter-
quam ipsis personis solis supra constitutis: Omnia hæc
mea imperia mandataque supra vobis denuntiata iubes
vos int. gra retinere, custodire & obseruare, in nomine Pa-
tris, & Filii & Spiritus sancti, quemadmodum vos vultis mi-
hi respōdere in die iudicii coram tribunali sede Iesu Chri-
sti, vbi nos omnes stabimus supremum iudicium acceptu-
ri, & quicunque hoc meum mandatum non obseruauerit,
eius nomen e libro vitæ abradatur.

Magnesia est scorra ferri, cum opus nigrum videatur, per
coruum nigrum, aut vulturem intelligatur Lac virginis vel
os Ceti; cum videbitur rubrum, ruber Leo significatur.
Quando est cæruleum, cæruleus Leo significatur. Quando
est omnium colorum, tum iris appellatur. Reliqua vero
vocabula peregrina, & prorsus incognita omitto: nempe
quod ipsorum numerus est pene infinitus, illa igitur (sicco
pede quod aiunt) prætereo.

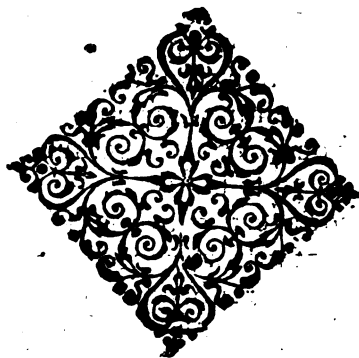
Propterea quod vana sunt & solummodo facta ad pertur-
bandum vulgum & à simplice plebe hoc mysterium ad oc-
cultandum: igitur si quis viderit hos libros hisce vocabulis
aut titulis repletos, nullam iis adhibeat fidem, nam ad ob-
scurandam hanc scientiam solummodo excogitata, & in-
uenta sunt omnia.

Bb 3

Ra

Rabusena est materia quædam rubra & terra proueni-
ens cum aqua, quæ à mineralibus dimanare solet, maximo
perfici debet in mense Iulii in vitro in solaribus
radis posito per spatium 26. die-
rum.

F I N I S.

Österreichische Nationalbibliothek

+Z176936402

